

המכתב

לספר הקדוש

לקוטי מוהר"ן

על התורה ומועדי השנה

עם לקוטי התפלות

גליון 124

פרשת ואתחנן נחמו תשב"א

הפטרת נחמו | שבת נחמו ושבעה דנקמתא | ט"ז באב

שבת נחמו אצל רבנו ז"ל

האודות

רבינו נחמן מברסלב
זיע"א

לחיורת

באור הפרשה

עם תורה
דעתיקא סתימאה

דערתיך
לארנגליך
לעתיך-לך

יו"ל בעז"ה ע"י
מכון אור האורות
רבינו נחמן מברסלב זיע"א
B48148@gmail.com

הוצאות הגליון נתנדב
לרגל שמחת הנישואין
של הבחור החתן המופלג
אשר יעקב בלום הי"ו

בן ידידינו הרה"ח
ר' שמואל נתנאל בלום
שליט"א

עב"ג בת ידידינו הרה"ח
ר' יהודה פיליפ שליט"א

שמחת החתונה

יתקיים בעז"ה
ביום ב' פ' עקב - י"ז מנחם אב
באולם 'עסטרייכער' - בית שמש
בורא עולם בקנין השלם זה הבנין
שיזכו לבנות בית נאמן בישראל, ויהא
קשר של קיימא ובנין עדי עד, והזיווג
יעלה יפ"ה, ויזכו להעמיד דורות
ישרים ומבורכים, בדרך ישראל סבא
ובדרך רביה"ק זיע"א

פרשת ואתחנן

"וְאַתְחַנֵּן אֶל ה' בְּעֵת הַהוּא לֵאמֹר" (דברים ג, כג)

א.

(ח"א,ה)

כְּשִׁמְתַפְּלֵל קִדְּם הַדְּרוּשׁ, צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל
בְּתַחֲנוּנִים, וַיִּבְקֶשׁ מֵאֵת
הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא 'מִתְנַת־חַנּוּם', וְלֹא יִתְלָה
בְּזָכוֹת עֲצָמוֹ. אִי-עַל-פִּי שֶׁעֲכָשׁוּ נִתְעוֹרֵר
מִטָּה עִזּוֹ שֶׁל עֲבוֹדָתוֹ, אִין זֶה הַמִּטָּה פְּדִי
לְהִתְנַאֲוֹת, אֲלֵא פְּדִי לְהַכְנִיעַ הָרַע שֶׁבַעֲדָה,
כִּי בְּרַבִּים יֵשׁ בָּהֶם טוֹבִים וְרָעִים, וְצָרִיךְ
לְהַכְנִיעַ הָרַע שֶׁבְּרָעִים. אֲבָל לְפָנֵי הַשֵּׁם-
יִתְבָּרַךְ יַעֲמֹד כְּדָל וּכְרָשׁ, וַיִּדְבֹּר תַּחֲנוּנִים,
וְלֹא יִתְלָה בְּשׁוּם זָכוֹת.

וְזֶהוּ (דברים ג, כג): "וְאַתְחַנֵּן אֶל ה' בְּעֵת
הַהוּא לֵאמֹר" - שֶׁצָּרִיךְ לְדַבֵּר
'תַּחֲנוּנִים' בְּשָׁעָה שְׂרוּצָה לִזְמַר, הִינּוּ: קִדְּם
הַדְּרוּשׁ.

ב.

(ח"א,צט)

צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּדַבְּקוֹת גְּדוֹל לְהַשֵּׁם-
יִתְבָּרַךְ. אִךְ אִם לְפַעְמִים יֵשׁ עֵת
שֶׁאִינוּ יְכוֹל לְהִתְפַּלֵּל בְּדַבְּקוֹת, אֵל יֹאמֶר:
אִינִי מִתְפַּלֵּל כָּל־ל - מֵאַחַר שֶׁאִינוּ יְכוֹל לְכוּן
כְּרָאוּי וְלְהִתְפַּלֵּל בְּדַבְּקוֹת, וְהִתְפַּלָּה אִינָה
מִקְבֵּלָת.

וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל עַל רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דּוּסָא
(בְּרֻכּוֹת לד:): "שְׁהִיָּה מִתְפַּלֵּל וְכוּ', אִם
שִׁגְוִיהָ תַּפְּלָתִי, בְּפִי יוֹדַע אֲנִי שֶׁהוּא מִקְבֵּל,
וְאִם לֹא" וְכוּ'. וְזֶהוּ עַל דֶּרֶךְ שֶׁאָמְרָנוּ: אִם

בְּדַבְּקוֹת, שֶׁאִזִּי הִתְפַּלָּה שִׁגְוִיהָ וּמְרַצָּה בְּפִיו,
מִקְבֵּלָת. וְאִם לֹא, חֲסִי-וְשָׁלוֹם לְהַפְּךְ.

אִי-עַל-פִּי-כֵן אֵל יֹאמֶר הָאָדָם כֵּן, אֲלֵא
יִתְפַּלֵּל תָּמִיד. וְאִם לֹא
יְכוֹל לְהִתְפַּלֵּל בְּדַבְּקוֹת כְּרָאוּי, יִתְפַּלֵּל בְּכָל
כַּחוֹ. כִּי בְּעֵת שֶׁיִּתְפַּלֵּל בְּדַבְּקוֹת כְּרָאוּי, אִזִּי
יַעֲלֶה כָּל הַתְּפִלוֹת עִם הַתְּפִלָּה הַהִיא
שֶׁהִתְפַּלֵּל כְּרָאוּי.

וְזֶה (דברים ג, כג): "וְאַתְחַנֵּן אֶל ה'" - תָּמִיד,
כִּין בְּדַבְּקוֹת בֵּין שְׁלֹא בְּדַבְּקוֹת.

"בְּעֵת הַהוּא לֵאמֹר" - הִינּוּ: בְּעֵת שֶׁאֲזַכֶּה
לְהִתְפַּלֵּל בְּדַבְּקוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת:
"שִׁגְוִיהָ תַּפְּלָתִי בְּפִי". וְהִינּוּ: "בְּעֵת הַהוּא
לֵאמֹר", שֶׁהַדְּבָרִים נֹאמְרִים וּמְרַצִּים בְּפִיו
מִחֲמַת שֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּדַבְּקוֹת - אִזִּי יַעֲלֶה כָּל
הַתְּפִלוֹת שֶׁהִתְפַּלֵּל עַד עֵתָהּ.

ג.

(ח"ב,עח)

לְפַעְמִים הַצְּדִיק-הָאֱמֶת הוּא 'אִישׁ
פְּשׁוּט' מִפְּשׁוּט (שְׁקוֹרִין פְּרָאֶסְטִיק),
שֶׁמִּתְנַהֵּג עֲצָמוֹ בְּדַרְכֵי הַפְּשִׁיטוּת, וְאִינוּ
מְגַלֶּה שׁוּם תּוֹרָה, וְעוֹסֵק בְּשִׁיחַת-חֲלִין
וְכִיּוֹצֵא, וְהוּא אִזִּי בְּחִינַת 'אִישׁ פְּשׁוּט' מִפְּשׁוּט.

דַּע: כִּי עֵקֶר הַחַיִּים הִיא הַתּוֹרָה וְכוּ', וְעַל-
כֵּן לְכַאוֹרָה תְּמוּנָה וְנִפְלְאָה, אִיךְ אֲפָשָׁר
לְפָרֵשׁ עֲצָמוֹ מִן הַתּוֹרָה אֲפִלּוּ שָׁעָה קְלָה.
וּבְאֱמַת זֶהוּ מִן הַנִּמְנָע וּבְלָתִי אֲפָשָׁר לְהִיּוֹת
דְּבוּק בְּהַתּוֹרָה תָּמִיד יוֹמָם וְלַיְלָה בְּלִי הַפְּסֵק
רַגַע וְכוּ', כִּי בְּהַכְרַח צָרִיכִין לְבַטֵּל וְלְהַפְּסִיק

איזה שעה, ואם-כן בפה מחיין עצמן בזו השעה שבטלן מן התורה!?

אך דע: פי הצדיק האמת מחיה עצמו באותו הזמן שהוא איש פשוט בנ"ל - מהדרך של נסיעת ארץ-ישראל.

פי דע: פי כל אלו הפשוטים, דהינו ה'למדן' בשעה שבטל מן התורה, וכן איש פשוט ממש שאינו למדן בכל וכו' וכן הנמוכים למטה יותר, ואפלו 'אמות-העולם' - גם הם מקבלים בודאי גם-כן חיות מן התורה.

וכל אלו הפשוטים - צריכין שיהיה עליהם איש פשוט גדול, שעל-ידו יקבלו חיות מהתורה.

פי דע: פי כל הפשוטים הנ"ל, הן 'למדן' וכו', הן 'שאר הפשוטים' - כל אחד ואחד כפי אחיזתו בהתורה, כן הוא מחיה עצמו בעת פשיטותו, מבחינת קיום העולם קדם 'קבלת-התורה' שהיה העולם מתקיים רק בחסדו לבד וכו'.

והצדיק בעת פשיטותו, בשעה שבודל מן התורה, הוא מקבל חיות מבחינה זו של 'קדם מתן-תורה'. - וזה בחינת "אוצר מתנת הנם" (שמות-דבא מה, ו).

וזהו בחינת ה'דרך של ארץ-ישראל' הנאמר למעלה, שהצדיק מחיה עצמו בעת פשיטותו משם, כי עקר כח קדשת ארץ-ישראל הוא על-ידי בחינת (תהלים קיא, ו): "כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים", כמו שפרש רש"י בפסוק "בראשית" וכו' (בראשית א, א) וכו'.

ועל-כן מכרח הצדיק הגדול לירד ולפל לתוך פשיטות, ולהיות איש פשוט ממש איזה עת - פי על-ידי-זה

מחיה כל הפשוטים הנ"ל, יהיה מי שיהיה, ואפלו 'אמות-העולם' - כי הוא מחיה עצמו בבחינת התורה הנעלמת ב'עשרה-מאמרות' המלבשין בתוך העולם, וממנו מקבלין חיות כל הפשוטים הנ"ל.

וכל-אחד כפי קרובו יותר אל הקדשה ואל הצדיק הנ"ל - כן מקבל ממנו חיות גבוה יותר.

ועל-כן משה רבנו עליו-השלום, כשבקש לבוא לארץ-ישראל, בקש 'מתנת הנם', כמו שכתוב (דברים ג, כג): "ואתחנן אל ה'" - בחינת 'מתנת הנם'.

וזהו: "בעת ההיא לאמר" - הינו: שתפלתו היה עם כח בחינת: "בעת ההיא לאמר", הינו: בכח 'אותו העת' שהיה העולם מתקיים על-ידי ה'עשרה-מאמרות' שבהם היתה התורה נעלמת, שהוא 'קדם מתן-תורה', בחינת 'מתנת-הנם', אשר על-ידי-זה יכולין לבוא ולכבש לארץ-ישראל בנ"ל.

וזה בחינת: "בעת ההיא" - 'ההיא', זה בחינת 'סתום ונעלם' - פי ב'אותה העת' 'קדם מתן-תורה', היתה התורה נעלמת ונסתרת בתוך ה'עשרה מאמרות' וכו'.

והכלל: פי אסור ליאש עצמו. כי אפלו מי שהוא איש פשוט ואינו יכול ללמד בכל, או שהוא במקום שאי-אפשר לו ללמד וכו' - אף-על-פי-כן גם בעת פשיטותו צריך להחזיק עצמו ביראת השם ובעבודה-פשוטה לפי בחינתו, כי גם אז מקבל חיות מהתורה בנ"ל, על-ידי איש פשוט הגדול, הינו הצדיק הגדול שהוא לפעמים איש פשוט, שהוא מחיה את כלם בנ"ל.

"הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבָּנוֹן" (דברים ג, כה)

ה.

(ח"א פא)

בְּשֵׁהֲצַדִּיק מְדַבֵּר בַּתּוֹרָה אוּ בַתְּפִלָּה,
נִקְרָא אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל,
 וְהַדְּבֹרִים שֶׁמְדַבֵּר עִם הַמּוֹרֵעִים בְּשִׂיחַת
 חֲלִי'ן, נִקְרָא אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. וְלָמָּה
 מְדַבֵּר שִׂיחַת חֲלִי'ן? – כְּדֵי לְקַשֵּׁר אֶת הַמּוֹרֵד
 עִם אֵל הַדְּעוּת, שֶׁהוּא בַּחֲנִינַת ה'ר'.

דְּאִיתָא בְּגִמְרָא (גיטין נו:): "אִין ה'ר' [לְבָנוֹן]
 אֶלָּא 'בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר
 (דברים ג, כה): 'הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבָּנוֹן'.
 וּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ הוּא בַּחֲנִינַת דְּעוּת, דְּאִיתָא
 בְּגִמְרָא (בְּרֻכּוֹת לג): "כָּל מִי שֵׁישׁ בּוֹ דְּעוּת,
 כְּאִלוֹ נִבְנָה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמָיו, שְׂבִית־
 הַמִּקְדָּשׁ נִתֵּן בֵּין שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, וְדְעוּת נִתֵּן בֵּין
 שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת".

כִּי עַל־יְדֵי תּוֹרָה וְתְפִלָּה, אִי־אֶפְשָׁר
 לְקַשֵּׁר אֶל שְׂרָשָׁם, מִחֲמַת שְׂרַחֲוּקִים
 מִן הָאֱמֶת וְכוּ'. כֵּן הַצַּדִּיק שְׂרוּצָה לְקַשֵּׁר
 אֶת הַמּוֹרֵעִים עִם הַרְחֻקִים מִן הַתּוֹרָה
 הָאֱמֶתִיּוֹת, צָרִיךְ לְדַבֵּר עִמָּהֶם שִׂיחַת חֲלִי'ן,
 וְלַהֲלַבֵּשׁ בָּהֶם הַתּוֹרָה וְכוּ'.

ו.

הַתּוֹרָה "רַב לָכֵם" בְּהוֹסְפוֹת מִפְּתַב־יָד
 רַבְנוֹ ז"ל, הַנִּדְפָּס בְּסוֹף הַסֵּפֶר

ה'הָר' נִקְרָא אֱמוּנָה. כִּי ה'הָר' נִקְרָא
 'ירוּשָׁלַיִם', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים ג, כה):
 "הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבָּנוֹן". וּפְרַשׁ רַש"י:
 "הָהָר הַטּוֹב, זֶה יְרוּשָׁלַיִם". "וְהַלְבָּנוֹן, זֶה
 בֵּית הַמִּקְדָּשׁ". ו'ירוּשָׁלַיִם' נִקְרָא אֱמוּנָה,
 כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה א, כא-כו): "קָרִיָה נֶאֱמָנָה".

וְאֶפְלוּ מִי שֶׁהוּא חֲסִי־שְׁלוֹם בַּמְדִּינָה
 הַתְּחַתּוּנָה לְגַמְרֵי רַחֲמָנָא־לְצַלָּן,
 אֶפְלוּ אִם מְנַח בְּשִׂאוֹל־תְּחַתּוּיּוֹת
 רַחֲמָנָא־לְצַלָּן – אֵל יִתְיַאֵשׁ עֲצָמוֹ וְכוּ',
 וְיַחֲזִיק עֲצָמוֹ בַּמָּה שְׂיוּכַל, כִּי גַם הוּא יִכּוֹל
 לְחַזֵּר וְלָשׁוּב וּלְקַבֵּל חַיּוֹת מִהַתּוֹרָה עַל־יְדֵי
 הַצַּדִּיק, כִּי "אִין שׁוּם יֹאִישׁ בְּעוֹלָם כָּלָל".

וְאָמַר אִזּוּ בְּזֵה־הַלְשׁוֹן: "קִיִּין יֹאִישׁ אִיז
 גְּאֲרִישֵׁשׁ פֶּאֲרַה־אֲנִדִּין! – וּמִשְׁדָּ
 מְאֹד אֵלוֹ הַתְּבוֹת: "קִיִּין יֹאִישׁ
 וְכוּ'", וְאָמַרְם בְּכַח גְּדוֹל וּבְעַמְקוֹת נִפְלָא
 וְנוֹרָא מְאֹד, כְּדֵי לְהוֹרוֹת וּלְרַמֵּז לְכָל אֶחָד
 וְאֶחָד לְדוֹרוֹת: שֶׁלֹּא יִתְיַאֵשׁ בְּשׁוּם אִפְן
 בְּעוֹלָם, אֶפְלוּ אִם יַעֲבֹר עָלָיו מָה.

וְצָרִיכִין לְבַקֵּשׁ מְאֹד מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ:
 "לְזַכּוֹת לְהַתְקַרֵּב לְהַצַּדִּיק־
 הָאֱמֶת" וְכוּ'!

ז.

(ח"ב עח – ראשי־פְּרָקִים בְּסוֹף
 הַתּוֹרָה, מִפְּתַב־יָד רַבְנוֹ ז"ל)

"וְאֶת־חַנּוּן" (דברים ג, כג). "מִתְנַת־חַנּוּם" (רש"י
 שָׁם; דְּבָרִים־רַבָּה ב, א; ט, ב; תַּנְחוּמָא
 וְאֶת־חַנּוּן ג). 'חַנּוּם', 'עֲרִיּוֹת'. 'פְּגָם הַדְּעוּת'.
 'מִשְׁהָ', 'דְּעוּת'. 'פְּרִישׁוֹת'. "פַּה עֵמֶד עֵמֶד־י"
 (דברים ה, כז).

"לא תספּוּ עַל הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מַצְוֶה אֶתְכֶם, וְלֹא תִגְדְּעוּ מִמֶּנּוּ" (דברים ד, ב)

ז.

(ספר-המדות, אמת ה)

כָּל הַמוֹסִיף, גּוֹרֵעַ (על-פי סנהדרין כט).

ח.

(חיי-מוהר"ן פג)

וְאִי-אֶפְשָׁר לְסַפֵּר בְּשִׁבְחוֹ הַקְּדוֹשׁ, שֶׁלֹּא לִפְנֵים בְּכַבּוּדוֹ חֲסוּשׁוֹלָם, כִּי "כָּל הַמוֹסִיף גּוֹרֵעַ" (סנהדרין כט).

"וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם, חַיִּים בְּלַכְּם הַיּוֹם" (דברים ד, ד)

ט.

(ח"א מט, ז)

וְזֶה בְּחִינַת 'צִיצִית' - הֵינּוּ בְּחִינַת 'תְּכֵלֶת', "דְּאֶכְלִי כֹלָא וְשָׂצִי כֹלָא" (זהר בראשית נ: נא: שלח קעה. פנחס רנז). כִּי עַל-יְדֵי הַתְּגָלוֹת 'מַלְכוּת דְּקִדְשָׁה' יִתְבַטַּל 'מַלְכוּת דְּסִטְרָא-אַחְרָא'.

"אֲבָל יִשְׂרָאֵל הַדְּבֹקִים בָּהּ, יִקְבְּלוּ חַיּוּתָם, וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם" (דברים ד, ד), שֶׁהוּא בְּחִינַת 'תְּכֵלֶת', דְּאֶכְלִי כֹלָא וְשָׂצִי כֹלָא, אֲחֵי-עַל-פִּי-כּוֹן: 'חַיִּים כְּלַכְּם הַיּוֹם'" (זהר בראשית נ:), כִּי עַקֵּר הַחַיּוּת בָּא מִשָּׁם, בְּבְחִינַת (ראש-השנה כה.): "דְּיֻד מְלֻךְ יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיִם".

"כִּי הוּא חֲכַמְתְּכֶם וּבִינַתְכֶם לְעֵינַי הָעַמִּים" (דברים ד, ו)

י.

(ח"א סא, ב"ג)

עַל-יְדֵי שְׂמִסְמִיכִין רַבִּי שְׂאִינוּ הַגּוֹן, נֶחְלָשׁ פֶּתַח יִשְׂרָאֵל, וְנוֹתְנִים כַּח בְּכַתְב־יָדָם וְכו'. וְעַל-יְדֵי-זֶה גּוֹזְרִין לְגַרֵּשׁ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מִמְּקוֹם הַיְשׁוּב שֶׁנִּתְיָשְׁבוּ שָׁם מִכְּבָר, אֶל מְקוֹמוֹת שֶׁלֹּא הָיוּ שָׁם מְעוֹלָם.

וְעַל-יְדֵי-זֶה נִלְקַח מֵאֲתָנוּ 'חֲכַמַּת תְּהַלּוּכֵי גְלִילֵי הָרְקִיעַ', לִידַע כָּל הַהִשְׁתַּנּוּת וְהַעֲתִידוֹת הַבָּאִים עַל-יָדָם, בְּחִינַת 'סוּד הָעֵבוֹר', וְנִמְסַר לָהֶם.

כִּי מִתְחַלֵּה זֹאת הַחֲכָמָה נִמְסְרָה רַק לָנוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים ד, ו): "כִּי הוּא חֲכַמְתְּכֶם וּבִינַתְכֶם לְעֵינַי הָעַמִּים", וְדָרְשׁוּ רַז"ל (שַׁבַּת עה.): "אִיזוֹ חֲכָמָה וּבִינָה שֶׁהִיא לְעֵינַי הָעַמִּים, הָיָה אוֹמֵר: זֶה חֲשׁוּב תְּקוּפוֹת וּמְזֻלוֹת".

כִּי יֵשׁ בְּזֶה שֶׁכָּל, שִׁישָׁאֵר הַסּוּד אֶצְלָנוּ, אֲחֵי-עַל-פִּי שְׂמוּדִיעִין לָהֶם הַחֲכָמָה. כִּי בּוֹדָאִי צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ לָהֶם הַחֲכָמָה, כִּדִּי שִׁידְעוּ שְׂאֵנוּ יוֹדְעִין חֲכָמָה זו, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כִּי הִיא חֲכַמְתְּכֶם" וְכו'.

וְאִם-כֵּן מֵאַחַר שְׂמוּדִיעִין לָהֶם, אֵינּוּ סוּד, כִּי הֲלֹא גַם הֵם יוֹדְעִין. אֲחֵי יֵשׁ בְּזֶה שֶׁכָּל, שִׁיכוּלִין לְהוֹדִיעַ לָהֶם הַחֲכָמָה, וְאֲחֵי-עַל-פִּי-כּוֹן יִשָּׂאֵר הַסּוּד אֶצְלָנוּ.

וְזֶה בְּחִינַת: "לְעֵינַי הָעַמִּים" דִּיקָא - שֶׁהִיא רַק 'לְעֵינַי הָעַמִּים' בְּשַׁעֲה שְׂמוּדִיעִין לָהֶם, וְתַכְפָּ אַחֲרֵי-כֵן אֵינּוּ יוֹדְעִין כָּלֵל, רַק יוֹדְעִין שֶׁהַסּוּד אֶצְלָנוּ, כִּי אֵין אָנוּ מוֹדִיעִין

לָהֶם זֹאת הַחֲכֵמָה בְּעֵצָם, שֶׁהִיא 'סוּד הָעֵבוּר'.

וְזֶהוּ בְּחִינַת 'סוּד הָעֵבוּר', שְׁאִינוּ נִמְסָר רַק לְגִדּוּלֵי-הַדּוֹר שֵׁישׁ לָהֶם נִשְׁמוֹת גְּדוּלוֹת. כִּי 'תְּהַלּוּבוֹת הַגְּלָגָלִים' - הוּא עַל-יְדֵי 'שְׂכָלִיִּים', שֶׁהֵם ה'מְלַאכִים'. וְכָל גְּלָגַל וְגְלָגַל - יֵשׁ לוֹ שְׂכָל מִיחַד, דְּהֵינּוּ 'מְלַאךְ', שֶׁמִּתְנַהֵג עַל-יְדוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא הַשְׁתַּנּוּת הַלּוֹךְ הַגְּלָגָלִים וְכוּ'. וְכָל אֶלוֹ ה'שְׂכָלִיִּים', מְקַבְּלִים מִה'מִנְהִיג הַכּוֹלָל, שֶׁהוּא 'שְׂכָל הַכּוֹלָל', שֶׁהִיא הַנְּשֻׁמָּה, שֶׁפָּלַם מִתְנַהֲגִים עַל-יְדֵהָ וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן אֶלוֹ הַנְּשֻׁמּוֹת הַגְּדוּלוֹת, בְּקִיּוֹן ב'סוּד הָעֵבוּר' - כִּי מִי יוֹדֵעַ הַנְּהַגְתָּם כְּמוֹ הַמִּנְהִיג.

וְאֶלוֹ הַנְּשֻׁמּוֹת הַגְּדוּלוֹת - צְרִיכִין שִׁיחִיהָ לָהֶם גּוֹף, בְּבַחֲיַנַת 'אֹיֶרָא דְאַרְצָא יִשְׂרָאֵל'. כִּי כְּשֶׁהָאֹיֶר מִתְקַדֵּשׁ בְּבַחֲיַנּוֹת 'אֹיֶרָא דְאַרְצָא יִשְׂרָאֵל' וְכוּ', אַזִּי הַגּוֹף רְאוּי לְקַבֵּל נְשֻׁמָּה גְּדוּלָה וְכוּ'. וְכֵן לְהַפְּדָה.

וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי שְׁנַתְּגַרְשִׁין מְבַחֲיַנַת 'אֹיֶרָא דְאַרְצָא יִשְׂרָאֵל' כַּנ"ל, אַזִּי אֵין יְכוּלִין לְהַתְרַקֵּם גּוֹפִים זָכִים, וְאֵין יְכוּלִין לְקַבֵּל נְשֻׁמָּה גְּדוּלָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִלְקַח 'סוּד הָעֵבוּר' מֵאֲתַנּוּ.

וְזֶה שְׁאֲמַרוּ חַז"ל (כְּתוּבוֹת קִיב. עַל יְחֻזְקָא ל ג ט): "וְהִיְתָה יְדֵי אֶל הַנְּבִיאִים הַחֲזִים שְׁוֹא וְגו', בְּסוּד עַמִּי לֹא יִהְיוּ" - "זֶה סוּד הָעֵבוּר"; "וּבְכַתֵּב בֵּית יִשְׂרָאֵל לֹא יִכְתְּבוּ" - "זֶה סְמִיכָה"; "וְאֶל אֲדַמַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִבּוֹאוּ" - "כְּמִשְׁמַעוּ".

הֵינּוּ כַּנ"ל: שְׁעַל-יְדֵי שְׁמִסְמִיכִין אֶת שְׁאִינָם הַגּוֹנִים, בְּשֵׁם 'רַבִּי' - עַל-יְדֵי-זֶה מַחְלִישִׁין כְּתַב יִשְׂרָאֵל.

וְזֶהוּ (שם): "וְאֶל אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל לֹא יִבּוֹאוּ" - הֵינּוּ שְׁנַתְּגַרְשִׁין מְבַחֲיַנַת 'אֹיֶרָא דְאַרְצָא יִשְׂרָאֵל' כַּנ"ל.

וְזֶהוּ: "בְּסוּד עַמִּי לֹא יִהְיוּ" - "זֶה סוּד הָעֵבוּר", שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִלְקַח מֵאֲתַנּוּ 'סוּד הָעֵבוּר' כַּנ"ל.

"כִּי מִי גּוֹי גְּדוּל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹקִים קְרִבִים אֵלָיו, כַּה' אֱלֹקֵינוּ בְּכָל קְרִיאָנוּ אֵלָיו" (דְּבָרִים ד ז).

יא.

(ח"א יד, יא)

"טוֹב ה' לְכָל" (תְּהִלִּים קמ"ה ט). זֶה בְּחִינַת 'תְּפִלָּה', שְׁמֵאֲמִין בְּהַשֵּׁם, שֶׁהוּא 'טוֹב לְכָל', הֵן לְרַפּוּאָה, הֵן לְפִרְנָסָה, הֵן לְכָל הַדְּבָרִים. כְּשֶׁמֵאֲמִין כַּה', בּוֹדֵאֵי יִהְיֶה עֶקֶר הַשְּׁתַדְּלוֹתוֹ בְּתַר קַדְשָׁא-בְּרִיךְ-הוּא, וְלֹא יִרְדָּף אַחֵר תְּחַבּוּלוֹת רַבּוֹת וְכוּ'.

כִּי מִי שְׁאִין מֵאֲמִין בְּהַקְדוּשַׁבְּרוּךְ-הוּא, צְרִיךְ לְהַשְׁתַּדֵּל אַחֵר תְּחַבּוּלוֹת רַבּוֹת. לְמַשָּׁל: כְּשֶׁצְרִיךְ לְרַפּוּאָה, צְרִיךְ לְהַשְׁתַּדֵּל אַחֵר עֲשׂוּבִים רַבִּים, וְלַפְעָמִים אֵינָם בְּנִמְצָא בְּמִדְיַנְתּוֹ, וְהַעֲשׂוּבִים הַנִּמְצָאִים אֵינָם טוֹבִים לְמַכְתּוֹ.

אַבָּל הַקְדוּשַׁבְּרוּךְ-הוּא, טוֹב לְכָל הַמַּכּוֹת לְרַפּוּאוֹתָם, וְהוּא בְּנִמְצָא תְּמִיד, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (דְּבָרִים ד ז): "מִי כַּה' אֱלֹקֵינוּ בְּכָל קְרִיאָנוּ אֵלָיו".

יב.

(ח"א טו, ה)

כְּשֶׁאֲנּוּ קוֹרְאִין לְהַקְדוּשַׁבְּרוּךְ-הוּא בְּתַאֲרִים שֶׁל בְּשֻׁרְזוּדָם, וְהוּא

"רק השמור לך ושמור נפשך מאד פן תשכח"
(דברים ד, ט)

טו.

(ח"א לז, ב)

'גוף ונפש' - הם בחינת 'אדם ובהמה',
'חומר וצורה', 'הכמה וסכלות', בחינת
'אור והשך' וכו'. והם בחינת 'חיים ומיתה'
וכו'. והם בחינות 'שכחה וזכרון' וכו'.

וזוה שאמרו רז"ל (אבות פ"ג מ"ח): "השוכח
דבר אחד ממשנתו, פאלו מתחייב
בנפשו, שנאמר (דברים ד, ט): רק השמור לך
ושמור את נפשך מאד פן תשכח".

"והודעתם לבניך ולבני בניך" (דברים ד, ט)

טז.

(שיחות הר"ן רט)

אמר: שכל התורות והשיחות שלו, אינם
בשבילנו לחוד - אף עם דורות
העתידים לבוא. ורמז לנו בדבריו: להודיע
לדורות הבאים, את כל מעשי השם הגדול
שעשה עמנו.

ופעם אחת אמר בפרוש: גם לבניכם
תודיעו, את כל התורות
והשיחות הנפלאות והנוראות והמעשיות
וכיוצא בהם שגלה לנו.

ואמר אז זה הפסוק, בהתלהבות גדול
בגחלי-אש: "והודעתם לבניך ולבני
בניך" (דברים ד, ט). ואמר בזוהר-קלשון:
"אייערע קינדער זאלט איר מודיע זיין,
וואס דא האט זיך געטאן" [לבניכם תודיעו, מה
שנעשה כאן אצלי]. ואמר ברדת וזיע בהתלהבות
נורא: "והודעתם לבניך ולבני בניך".

נמצא לנו "בכל קראנו אליו" (דברים ד, ז), זה
חסד השם-יתברך.

כי אם לא היה בחסדי השם-יתברך, לא
היה פדאי לקרא ולכנות את השם-
יתברך בתארים ושבחים ותבות ואותיות,
אבל זה הכל חסד של השם-יתברך.

יג.

(ח"א יז, א)

על-ידי התגלות ההתפארות של השם-
יתברך שמתפאר בישראל, שזה
בחינת תפלין של השם-יתברך, כמו שאמרו
רז"ל (פרכות ו): "מנין שהקדוש-ברוך-הוא
מניח תפלין", "ומי בעמך ישראל" וכו'
(דברי-הימים יז, כא), "כי מי גוי גדול" וכו'
(דברים ד, ז) - על-ידי ה'התפארות' הזאת,
מתגלה היראה של השם-יתברך, דהינו
ליראה מלפניו יתברך וכו', ועל-ידי-זה
נתגלה היראה אפלו על שנאני שחק וכו'.

יד.

(ח"א רנ)

'תפלה' הוא בחינת השגחה למעלה
מהטבע, כי ה'טבע' מחייב פה,
ו'תפלה' משנה ה'טבע', והוא בחינות גדול,
בחינת (דברים ד, ז): "כי מי גוי גדול אשר לו
אלקים קרובים אליו, פה' אלקינו בכל
קראינו אליו" - כי זה גדלתנו, שהשם-
יתברך שומע תפלתנו, ומשנה הטבע על-ידי
השגחתו יתברך וכו'.

"וְהָהָר בַּעַר בְּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם,
חֶשֶׁךְ עָנָן וְעַרְפָּל" (דברים ד, יא)

יז.

(ח"א נח, ב)

עָנָן' זֶה בְּחִינַת 'צְחָק', בְּחִינַת (דברים ד, יא):
"חֶשֶׁךְ עָנָן וְעַרְפָּל". בְּחִינַת (בראשית
כז, א): "וַתִּכְהַן עֵינָיו מֵרְאֹת".

"וַיִּגַּד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ" (דברים ד, יג)

יח.

(ח"א כ, י)

בְּשִׁבִיל זֶה נִקְרָאת בְּשֵׁם 'הַגְּדָה', לְהוֹרוֹת
עַל 'תְּקוּן-הַבְּרִית', בְּבְחִינַת (דברים
ד, יג): "וַיִּגַּד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ".

יט.

(ח"א כט, ד-ו)

לְתַקֵּן כָּל הָעֲבֵרוֹת בַּפְּרָטִיּוֹת, הֵם רַבִּים
מְאֹד וְכָבֵד עַל הָאָדָם, וְאִי-אֶפְשָׁר
לְתַקֵּן אוֹתָם, כִּי יֵשׁ דְּקֻדּוּקִים וּפְרָטִים רַבִּים
בְּכָל לָאוּ וְלָאוּ. בְּכֵן צְרִיךְ לְתַקֵּן 'פְּלִלְיוֹת
הַגִּידִים' [שֶׁסֶ"ה גִּידִים], שֶׁהוּא בְּחִינַת (דברים ד, יג):
"וַיִּגַּד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ". וְאִז עַל-יְדֵי 'תְּקוּן-
הַבְּרִית', שֶׁהוּא 'פְּלִלְיוֹת הַגִּידִין', נִתְתַּקֵּן
מִמִּילָא כָּל הַלְּאוּיִן שֶׁעָבַר.

וְכָל-זְמַן שֶׁלֹּא תִקֵּן 'תְּקוּן-הַפְּלִלְיָא', אִזִּי
ה'דבור' אָסוּר, כִּי עָקַר ה'דבור'
תְּלוּי ב'תְּקוּן-הַפְּלִלְיָא', שֶׁהוּא בְּחִינַת: "וַיִּגַּד
לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ".

וְזֶה בְּחִינַת (זֶהר אַחֲרֵי עֵט. אָמור קה): "בְּתֵר
דְּשָׁכִיב רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָוָה אָמַר חַד
לְחִבְרָה: 'אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחֹטִיא אֶת

בְּשִׁרְךָ" (קהלת ה, ה). כִּי "רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה
'קִשְׁתַּת הַבְּרִית" (תְּקוּנֵי-זֶהר יא. כט: צט.), בְּחִינַת:
"וַיִּגַּד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ", הֵינּוּ 'פְּלִלְיוֹת
הַגִּידִין'. "אָבֵל בְּיוֹמוֹי דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן" וְכוּ'.

"כִּי ה' אֱלֹקֶיךָ אֵשׁ אֹכֵלָה הוּא, אֵל-לֹקֵנָא"
(דברים ד, כד)

כ.

(חיי-מוהר"ן תקלב)

"מִשְׁנֵךְ חֶסֶדְךָ לְיִזְדְּעִיךָ אֵל-לֹקֵנָא וְנוֹקָם"
(זְמִירוֹת לְלִיל-שַׁבָּת). הֵינּוּ שְׁאֲנוּ
מִבְּקָשִׁים: שֶׁהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ יִמְשִׁיךָ חֶסֶד
לְיִזְדְּעִיו לְהַכְעִיס לְהַשׁוֹנְאִים.

וְזֶה: "מִשְׁנֵךְ חֶסֶדְךָ לְיִזְדְּעִיךָ אֵל-לֹקֵנָא
וְנוֹקָם" הֵינּוּ כְּדִי לָקֵם בְּהַשׁוֹנְאִים, כְּדִי
שׁ"יִרְאֶה רָשָׁע וְכָעַס" (תְּהִלִּים קיב, י), וְכִמּוֹ
שְׁכַתוּב (שָׁם סט, יט): "לְמַעַן אֵיבִי פְּדִנִי", וְכִמּוֹ
שְׁכַתוּב (שָׁם ה, ט): "לְמַעַן שׁוֹרְרֵי הַיָּשָׁר לִפְנֵי
דְּרַכְךָ".

"בַּצַּר לָךְ וּמִצְאוּךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית
הַיָּמִים, וְשַׁבָּת עַד ה' אֱלֹקֶיךָ" (דברים ד, ל)

כא.

(ח"א ו, ג)

וְאַפְלוּ אִם יוֹדַע אָדָם בְּעַצְמוֹ שֶׁעָשָׂה
תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אַף עַל-פִּי-כֵן צְרִיךְ
לְעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה הָרֵאשׁוֹנָה, עַל
הַשְּׁגָתוֹ הָרֵאשׁוֹנָה וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת 'עוֹלָם-
הַבָּא', שֶׁיְהִיָּה 'כָּלּוּ שַׁבָּת', הֵינּוּ 'כָּלּוּ תְּשׁוּבָה',
כְּמוֹ שְׁכַתוּב (דברים ד, ל): "וְשַׁבָּת עַד ה'
אֱלֹקֶיךָ".

כב.

(ח"א מט, ו)

'שבת' זה בחינת 'תשובה', כמו שכתוב (דברים ד, ל): **"ושבת עד ה' אלקיך"**.

כג.

(ח"א נח, ז)

'שבת' בחינת 'תשובה', בחינת (דברים ד, ל): **"ושבת עד ה' אלקיך"**.

כד.

(ח"א עט)

ואימתי יכול לראות שפלותו? בשבת!
בשעושה תשובה שלמה,
שהיא 'שבת'. כמו שכתוב (דברים ד, ל):
"ושבת עד ה' אלקיך" - אתון דדין פאתון
דין.

כה.

(ח"ב עט - התורה של ראשי-פרקים)

יצחק זמן קוף צדיק ישנים וכו'. **"ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו"** (דברים ד, ל). וכו'. **"ואל יחר אפך"** (בראשית מד, יח). **"בצר לך"** (דברים שם). **"ויקרבו ימי ישראל למות"** (בראשית מז, כט). התאחדות הזמן. **"למות' זה "בצר לך וכו' באחרית הימים"** (דברים שם). **"אל תקברני במצרים"** (בראשית שם), **"במצר הגרון, בשעת בחינת "בצר לך"**.

דברים האלה (בתוך שאר הרבה דברים, עין-שם בפנים) **כתבם בדרך ראשי-פרקים ברמז בעלמא לזכרון וכו', מה שאפשר להבין מעט וכו', אמרתי לבאר מה שבדי וכו':**

כי רבנו ז"ל רוצה לגלות: ש'תשובה' ובחינת 'למעלה-מהזמן', הם בחינה אחת וכו'. וזהו: "יצחק זמן קוף צדיק

ישנים" וכו' - הינו: ש'יצחק' מרמז על 'זמן', כי "יצחק אותיות 'ק"ץ ה"י"י" (זהר בראשית כג: בהשמות). 'קץ' מרמז על ה'זמן', שהוא בחינת 'אחרית הימים' וכו'. **שעקר ה'זמן' הוא בבחינת 'שנה'.**

"ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו" - כי באמת עקר העבודה הוא: לקשר ולבטל בחינת ה'זמן', להעלותו וליחדו בבחינת 'למעלה-מהזמן'. וזה בחינת 'מצוות זמניות' - כדי לזכות על-ידם: שיתאחד ה'זמן', ויעלה לבחינת 'למעלה-מהזמן'.

וכל הצרות והדינים ואחזת הסטרא-אחרא, הוא רק בבחינת ה'זמן', שזהו בחינת (דברים ד, ל): "בצר לך וכו' באחרית הימים" דיקא, שזהו בחינת 'זמן'.

ואז: "ושבת עד ה' אלקיך" - דהינו: שנזכה לשוב, ועל-ידי-זה נזכה לבטל ה'זמן' כפ"ל, ואז יתבטלו כל הצרות והדינים, וכל אחזת הסטרא-אחרא, ונזכה לשמע 'קול דקדשה', בחינת: **"ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו".**

"אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים"
(דברים ד, לה)

נו.

(ח"א ד, ט)

וזה שאמר משה לדורו (דברים ד, לה): "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים". כי 'משה' הוא בחינת 'אין', ודורו הדבוקים אליו, ראוי להם לדעת, הינו להאיר לדעת,

בְּחִינַת 'אֵי-סוּף', בְּחִינַת 'רְעוּא דְרַעוּיָן',
בְּחִינַת: "ה' הוּא הָאֱלֹהִים".

נז.

(ח"ב ז, ב)

מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, הָיָה לוֹ רַחֲמָנוּת, וְהָיָה עוֹסֵק
בְּיִשׁוּב־הָעוֹלָם, שְׂיָהָיָה הָעוֹלָם
מֵיֻשָׁב וּמִמְלָא מִבְּנֵי-אָדָם, הֵינּוּ בְּנֵי-יָדְעָה - כִּי
הוּא פֶתַח לָנוּ 'אֹר הַדַּעַת', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
(דְּבָרִים ד, לז): "אֵתָהּ הָרֵאתָ לְדַעַת כִּי ה' הוּא
הָאֱלֹהִים" - כִּי פֶתַח אֵת הַדַּעַת, וְגִלָּה לָנוּ: כִּי
יֵשׁ אֱלֹהִים שְׁלִיט בְּאָרֶץ.

"וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם וְהַשְּׁבֹתָ אֶל לְבָבְךָ, כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים
בְּשָׂמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד"
(דְּבָרִים ד, לט)

נח.

(ח"א קנד)

עֵקֶר הַדַּעַת, בְּשֶׁהוּא בְּלֵב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
(דְּבָרִים ד, לט): "וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם וְהַשְּׁבֹתָ
אֶל לְבָבְךָ".

נט.

(ח"ב א, ה)

צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ הַדַּעַת אֶל הַלֵּב, בְּבְחִינַת
(דְּבָרִים ד, לט): "וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם
וְהַשְּׁבֹתָ אֶל לְבָבְךָ".

ל.

(שיחות-ה'ר"ן לט)

רְאוּי שִׁירְגִישׁ בְּלֵב: צֶרֶת יְחִיד, מְכַל־שֶׁכֶן
צֶרֶת רַבִּים. כִּי אֲפֹשֶׁר שִׁידַע מֵהַצָּרָה
חֲסִין־שְׁלוֹם, וַיִּזְדַּע בְּבִרוֹר כָּאֵב הַצָּרָה, וְעַם־
כָּל־זֶה 'לְבוֹ' אֵינוֹ מְרַגֵּישׁ הַצָּרָה כְּלָל.

וְאִם אֵינוֹ מְרַגֵּישׁ, צָרִיךְ לְהַפּוֹת הָרֹאשׁ
בְּקִירוֹת לְבָבוֹ, כְּמוֹבֵא בְּמִקּוֹם־אֲחֵר
(שיחות-ה'ר"ן ריז) עַל־פְּסוּק (דְּבָרִים ד, לט): "וַיִּדְעַתְּ
הַיּוֹם וְהַשְּׁבֹתָ אֶל לְבָבְךָ" - "שְׁצַרְיָךְ לְהֵבִיא
הַדַּעַת בְּהַלֵּב".

לא.

(שיחות-ה'ר"ן ריז)

אָמַר: שְׂאִיתָא בְּסִפְרָא אֶחָד: שְׂמַה שְּׂמוּבֵא
בְּסִפְרֵי הַמַּחְקָרִים, רֵאָיָה שְׁצַרְיָכִין
לְחַקֵּר, מִפְּסוּק (דְּבָרִים ד, לט): "וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם
וְהַשְּׁבֹתָ אֶל לְבָבְךָ" וְכוּ' - הוּא מִפֶּתַח
הַקְּרָאִים, שְׁהֵם מְפָרְשִׁים כֵּן: "שְׁצַרְיָכִין
לְדַעַת אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל פִּי חֲקִירוֹת!"

אָבֵל הָאֵמֶת לֹא כֵן הוּא! כִּי בְּאֵמֶת הָעֵקֶר
לְדַעַת אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא רַק עַל־יְדֵי
'אִמּוּנָה שְׁלֵמָה', שְׁעַל־יְדֵי־זֶה דִּיקָא זֹכִין
אֲחֵר־כֵּן לְדַעַת וְהַשְּׁגָה גְדוּלָה בִּידִיעַת
רוּמְמוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׂמוֹ וְכוּ'.

וּבְאֵמֶת: עֵקֶר הַפְּרוּשׁ הַפְּשוּט שֶׁל
פְּסוּקִים אֵלוֹ הַמְּזַהְרִים לְדַעַת
אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּגוֹן: "וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם וְהַשְּׁבֹתָ
וְכוּ'", וְכֵן (דְּבָרִים־י"א כח, ט): "דַּע אֵת אֱלֹהֵי
אֲבִיךָ וְעַבְדֵהוּ". וְכֵן (תְּהִלִּים ק, ג): "דַּעוּ כִּי ה'
הוּא אֱלֹהִים" וְכוּ' - עֵקֶר הָאֲזִהְרָה זֶה הִיא
בְּפִשְׁטוּת: לְדַעַת וְלִזְכֹּר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד
בְּכָל עֵת, וְאֵל יִשְׁכַּח אוֹתוֹ חֲסִין־שְׁלוֹם בְּשׁוּם
עֵת וְכוּ'. הֵינּוּ: "יְדוּעַ תִּדְעַ, וְאֵל תִּשְׁכַּח
בְּשׁוּם עֵת!"

כִּי בּוֹדָאי צְרִיכִין כְּפֹה וְכִפֹּה אֲזִהְרוֹת
גְּדוּלוֹת וְרִבּוּת עַל זֶה, בְּכִפֹּה וְכִפֹּה
לְשׁוֹנוֹת וְכוּ'. כִּי מִחֲמַת טְרָדוֹת עוֹלָם־הַזֶּה
וְתַאֲוּוֹתָיו וְהַבְּלִיָּה, נִמְצָאִים הַרְבֵּה שְׁפָרַב
הַעֲתִים שׁוֹכְחִים אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וְכוּ'. וְעַל זֶה
מְזַהְרִים הַפְּסוּקִים וְכוּ'. כְּלוֹמַר: "קַחוּ זֹאת

בְּדַעְתְּכֶם הַיָּטֵב, עַד שִׁיחֶיָּה קָשׁוּר וְחֶזֶק
בְּדַעְתְּכֶם וּלְבַבְכֶם בְּכַל־עֵת!"

וְזֶה: "וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם וְהַשְּׁבוּתָ אֶל לִבְבְּךָ" וְכוּ'
- פִּי זֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַיְדִיעָה,
כְּשִׁמְקֻשְׁרֵינָה הַדַּעַת' אֶל הַלֵּב, לִידַע בְּלִבּוֹ
הַיָּטֵב: "פִּי ה' הוּא אֱלֹקִים" וְכוּ'! - פִּי בְּכַל־
עֵת שִׁמְשִׁימִין זֹאת אֶל לִבְבוֹ הַיָּטֵב: "פִּי ה'
הוּא הָאֱלֹהִים", בּוֹדְאֵי נוֹפֵל פֶּחָדוֹ וְאִימָתוֹ
וַיִּרְאֵתוֹ עָלָיו לְבַלְתִּי יַחְטֵא וְכוּ'.

"וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל"
(דְּבָרִים ד, מד)

שְׁנֹפֶת אַחֲרֶיהָ. כְּמוֹ כֵּן מִמֶּשׁ הֵם דִּרְכֵיהֶם
הָרַעִים, לְמִי שִׁיזְדַּע מֵעַט מִדִּרְכֵיהֶם. וְעַל
קִטְב מְשָׁל זֶה סוֹבֵב רַב סֵפֶר מְשָׁלִי וְכוּ'.

וְאִי־אֶפְשָׁר לְהֶאֱרִיךְ בְּזֶה - פִּי הֵם אוֹמְרִים
בַּהֲפֹךְ מִמֶּשׁ, וּמְבִיאִים רְאִיָּה
מִמֶּשְׁלִי דִיקָא, וּמִשְׁאָר 'כְּתַב־יִקְדָּשׁ',
לְדִרְכֵיהֶם הָרַעִים. פִּי תוֹרַתְנוֹ הַקְּדוּשָׁה יֵשׁ
בָּהּ 'סֵם חַיִּים' לְמִי שִׁזּוֹכָה, וְ"לֹא זָכָה,
נַעֲשִׂית לֹא סֵם מוֹת", כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (יוֹמָא
עב): עַל פְּסוּק (דְּבָרִים ד, מד): "אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה".

"פְּנִיִם בְּפְנִיִם דְּבַר ה' עִמָּכֶם" (דְּבָרִים ה, ד)

לד.

(ח"א יט, א-ב ג'ו-ז ח-ט-בסוף)

קָשָׁה לְהַעוֹלָם: עַל מָה צָרִיךְ לְנַסֵּעַ
לְהַצְדִּיק לְשִׁמְעַ מִפִּי, הֲלֹא אֶפְשָׁר
לְעֵין בְּסִפְרִים דְּבַר־יְמוּסָר!?

אֵךְ בְּאִמַּת הוּא תוֹעֵלַת גְּדוּל - פִּי יֵשׁ חֲלוּק
גְּדוּל בֵּין הַשּׁוֹמֵעַ מִפִּי הַצְדִּיק־הָאִמַּת
בְּעֶצְמוֹ, וּבֵין הַשּׁוֹמֵעַ מִפִּי אַחַר הָאוֹמֵר
בְּשִׁמוֹ, מִכָּל־שִׁכְן בְּשִׁשׁוֹמֵעַ מִפִּי שֶׁשִּׁמְעַ מִפִּי
הַשּׁוֹמֵעַ - פִּי יוֹרֵד בְּכָל־פֶּעַם מִדְּרָגָא לְדְרָגָא,
רְחוּק מִפִּי הַצְדִּיק. וְכֵן בֵּין הַשּׁוֹמֵעַ מִפִּי
הַצְדִּיק לְמַעַין בְּסִפְרֵי, הוּא חֲלוּק גְּדוּל בִּיּוֹתֵר.

פִּי צָרִיךְ לְזַכֵּךְ אֶת הַפְּנִיִם' - שְׁיֻכַּל כָּל
אֶחָד לְרֹאוֹת אֶת פְּנֵיו, בְּפְנֵים שְׁלוֹ, כְּמוֹ
בְּמִרְאָה - עַד אֲשֶׁר בְּלֹא תוֹכְחָה וּבְלֹא מוּסָר,
יִתְחַרֵּט חֲבֵרוֹ תְּכַף עַל מַעֲשָׂיו, רַק מִמָּה
שִׁיבִיט בְּפְנֵים שְׁלוֹ, פִּי עַל־יְדֵי שִׁיבִיט בְּפְנֵים
שְׁלוֹ יִרְאֶה אֶת־עֶצְמוֹ כְּמוֹ בְּמִרְאָה, אִיךְ פְּנֵיו
מִשְׁקַע בְּחֻשְׁךָ.

לב.

(ח"א קא)

יֵשׁ ע' אֲנַפִּין נְהִירִין, וַיֵּשׁ ע' אֲנַפִּין
חֲשׁוּבִין. פִּי יֵשׁ שְׁנֵי פַחוֹת, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ
רַז"ל (יוֹמָא עב): עַל פְּסוּק (דְּבָרִים ד, מד): "וְזֹאת
הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה" - "זָכָה, נַעֲשֶׂה לוֹ
סֵם חַיִּים. לֹא זָכָה, נַעֲשֶׂה לוֹ סֵם מוֹת". 'סֵם
חַיִּים' הוּא 'אֲנַפִּין נְהִירִין'; 'סֵם מוֹת' הוּא
'אֲנַפִּין חֲשׁוּבִין'.

לג.

(שִׁיחוֹת־הַר"ן רטז)

כָּל הָאֲזָהָרוֹת שֶׁל "מְשָׁלִי" לְהַתְּרַחַק
מִ"אִשָּׁה זָרָה" - פּוֹנְתוֹ עַל 'חֲכָמוֹת־
הַחִיצוֹנִיּוֹת, שֶׁנִּקְרָאת "אִשָּׁה זָרָה", כְּנֶגֶד
'חֲכָמַת־הַתּוֹרָה' שֶׁנִּקְרָאת "אִשֶּׁת חַיִּל".

וּמִי שֶׁבָּקִי בָהֶם וּבְדִרְכֵיהֶם וְאִיךְ הֵם מְטַעֲיִן
אֶת הָעוֹלָם וְכוּ' - הֵם מִמֶּשׁ כְּמוֹ אִשָּׁה
הַמְּנַאֶפֶת הַמְּקַשְׁטֶת עֶצְמָהּ וּמְדַבֶּרֶת דְּבַר־יַחַד,
וּבַתְּחִלָּה אֵינָה מְגַלֶּה זְדוּן לְבָהּ, וּמִרְאִית
עֶצְמָהּ כְּכַשְׂרָה, עַד אֲשֶׁר הִיא מְטַעַת כָּל מִי

כי גדל יקר הערך של לשון הקדש - "שבו נברא העולם" (בראשית רבה יח, ד) וכו'.

וכשמעלה הטוב שבתרגום, ומשלים את הלשון-הקדש - על-ידי-זה נתעוררין ונתגדלין הפח של האותיות של לשון הקדש שיש בכל דבר שבעולם. כי כל דבר, יש בו פמה 'צרופי-אותיות' שבו נברא זה הדבר וכו'.

ו'תאות-נאות' נתבטל, על-ידי הדבור של לשון-הקדש'. וכפי השלמות שמשלים הדבור של לשון-הקדש', שהוא בחינת 'שבירת ונטול תאות-נאות', כן נתגדל ונתעורר פח ה' שבמעשה בראשית, שהם האותיות שיש בכל דבר ודבר שבעולם.

וכפי שייכול להתעורר התנוצצות האותיות שבכל מעשה בראשית שיש בכל דבר - אזי אכילתו ושתייתו וכל תענוגיו אינו אלא מהתנוצצות האותיות שבאכילה ושתייה וכו'. הינו בחינת התנוצצות האותיות של "ל"ב אלקים שבמעשה-בראשית שיש בכל דבר" (זהר).

וכפי שהוא חכם לבד, יכול להבין כל זאת בחכמתו, שידע האותיות שיש בכל דבר, כנ"ל. אבל שירגיש ויתענג רק מה'צרופי-אותיות', זה אי-אפשר כי אם למי שהביא שלמות בלשון-הקדש, והביא התנוצצות חדש בלשון-הקדש של כל דבר, הינו: בהאותיות שיש בכל דבר וכו'.

כי לזכות שיהיו כל תענוגיו רק מהאותיות שבכל-דבר - זה אי-אפשר, כי-אם כשזוכה לשלמות לשון-הקדש', דהינו: כשזכה לשבר 'תאות-המשגל' לגמרי, ולהשלים את הלשון-הקדש', עד שהביא

התנוצצות חדש בלשון-הקדש, דהינו בהאותיות שיש בכל דבר. זה הצדיק שאוחז בזה, הוא דיקא זוכה לזה, שאינו מרגיש שום תענוג משום דבר אכילה ושתייה ושאר התענוגים שבעולם, כי אם מהתנוצצות האותיות שיש בכל דבר, אשרי לו.

ומי שאוחז במדרגה זו: מזה מאיר 'לבו' וכו', ועל-ידי-זה מתנוצץ 'פניו' באור הזה, בבחינת (משלי טו, יג): "לב שמח ייטב פנים". וכשפניו מאירות בהזדככות הזה, אזי יוכל האחר לראות פניו בפנים הזה כמו במראה, ולהתחרט ולשוב בתשובה, כנ"ל.

וזוה בחינת (דברים ה, ד): "פנים בפנים דבר ה' עמכם" - הינו: על-ידי שיש עמכם "דבור ה'", הינו 'שלמות לשון-הקדש', על-ידי-זה מתנוצץ הפנים ומאירות כל-כף, עד שיוכל להתראות "פנים בפנים".

וזוה (זהר תרומה קעו: ספרא-דצניעותא, פרקא קדמא): "עד לא הוי מתקלא, לא הוי משגיחין אפין באפין" - כי קדם שהיה הלשון-הקדש בשלמות, "לא הוי משגיחין אפין באפין" - עדין לא היה בחינת "פנים בפנים" - כי אי-אפשר לזכות לבחינת 'פנים מאירות' הנ"ל, שהם בחינת "פנים בפנים", כי-אם על-ידי בחינת "מתקלא", שהוא בחינת 'שלמות לשון-הקדש' כנ"ל. כי עקר בחינת "פנים בפנים", הוא על-ידי: "דבר ה' עמכם", כנ"ל.

וזוהו החלוק בין השומע מפי הרב, או מפי התלמיד, או מפי הספר וכו'. נמצא: מי ששומע מפיו בעצמו, מקבל דבור לשון-הקדש' בשלמות וכו', אבל מי ששומע מפי אחר, הוא רחוק מזה השלמות, כי כבר ירד ממדרגתו.

"וְאַתָּה פֹּה עֹמֵד עִמָּדִי" (דְּבָרִים ה, כז)

לה.

(ח"א קנג)

אם התלמיד יש לו 'פנים', הינו בחינת 'אנפין נהירין', בחינת 'מראה מלטשת', אזי יכול לקבל 'פנים', 'אור פני הרב'. ואזי ראוי ש'הרב' יתראה עצמו בתוך פני התלמיד המקבל פניו, וזהו 'קבלת-פנים'. אך אם אין לו 'פנים', הינו שהוא בחינת 'אנפין חשוכין', אזי אין יכול לקבל 'פנים'. וכן כל אחד נגד חברו, אפשר לו לדעת על-ידי-זה.

וזה שכתוב (דברים ה, ד): "פנים בפנים" וכו'. הינו: בשעת 'מתן-תורה' היו ישראל בבחינת 'אנפין נהירין', והיו יכולים לקבל 'פנים דקדשה', הינו שיתראה בתוכם 'פנים דקדשה'.

וזהו: "פנים בפנים" - ש'פנים דקדשה' היה בתוך פניהם, בחינת 'קבלת-פנים'.

וזהו: "דבר ה' עמכם" - שהדבור היה מדבר עם כל אחד, ויוצא מכל אחד מישראל, מאחר שנכלל בתוכו 'פנים-דקדשה'.

לו.

(ח"ב ח, ז)

יש עשרה מדרגות בנבואה, פנגד 'עשרת הדברות', כמו שכתוב (דברים ה, ד): "פנים בפנים דבר ה' עמכם". 'דבר ה', זו נבואה" (שבת קלח:). ועל-כן על-ידי נבואה, בחינת 'עשרה מדרגות', בחינת 'עשרת הדברות', זוכין ל'אמונה', להאמין שהכל ברא השם ב'עשרה מאמרות'.

עניני 'עשרת הדברות' עם הפסוקים - נמצאים בהרחבה בפרשת יתרו -

לז.

(שיר-נעים' של רבנו ז"ל, בתחלת הספר)

משה עלה למרום וענן לבושו. נמצא המקיב דבר עמו בכל פעם, ופרש מן האשה.

לח.

(ח"א לו, ב)

'משה רבנו' - לפי שהוא כלל התגלות התורה, שהוא בחינת 'דעת' וכו' - בשביל זה היה צריך לפרש את עצמו מכל וכל, כמו שכתוב (דברים ה, כז): "וְאַתָּה פֹּה עֹמֵד עִמָּדִי".

לט.

(ח"א עה)

'תורה' הוא בחינת 'עמידה', בחינת רגלין' - כמו שכתוב (דברים ה, כז): "וְאַתָּה פֹּה עֹמֵד עִמָּדִי".

מ.

(ח"ב עב)

'משה רבנו', היה קדוש ופרוש גדול מאד על-פי הדבור, כמו שכתוב (דברים ה, ל): "וְאַתָּה פֹּה עֹמֵד עִמָּדִי".

מא.

(ח"ב עח, ב'ראשי-פרקים' בסוף התורה)

משה, דעת. פרישות. "פה עמד עמדי" (דברים ה, כז).

”שִׁמְעֵ יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד” (דברים ו, ד)
 ”קוֹצֵא דְאוֹת ד' ד' אֶחָד” (תקוני־זהר מב: ועוד)

מב.

(ח"א י"ה)

הַעֲצָה הַיְעוּצָה לְבַטֵּל הַנְּאֻוָּה, שֶׁהִיא
 ה'עֲבוּדָה־הַזָּרָה' וְכוּ' - הוּא עַל־יְדֵי
 ה'הִתְקַרְבוֹת לְצַדִּיקִים', כַּמּוּבָא ב'תְּקוּנִים'
 (מח.): ”ב'תְּרוּעָה' דְאִיהוּ רוּחָא, אֲתַעֲבִיד 'אַל
 אַחֵר'” (שמות לד, יד). וְצַדִּיק' הוּא בְּחִינַת
 'רוּחָא' וְכוּ', וְעַל־יְדוֹ נִכְנַע 'רוּחַ גְּבוּוָה', אֵל
 אַחֵר, וְנַעֲשֶׂה מ'אַחֵר' אֶחָד, כִּי הוּא "קוֹצֵא
 דְאוֹת ד'" (תקוני־זהר מב:), שְׁמַמְנו אַרְבַּע רוּחוֹת
 וְכוּ'.

מג.

(ח"א י"א, א)

”יֵשׁ יְחֻדָּא עֲלָאָה' וְיְחֻדָּא תַתָּאָה, הִינּוּ:
 'שִׁמְעֵ יִשְׂרָאֵל, וְבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
 מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד' (זהר בראשית יח: - וְכָל
 אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, צָרִיךְ שִׁיְהִיָּה נַעֲשֶׂה זֹאת עַל־
 יְדוֹ וְכוּ'.

מד.

(ח"א מב)

שֵׁם 'שִׁדְדִי' הֵם ה'אָבוֹת' (זהר פנחס רלא), כִּי
 ש' תִּלְתַּת עֲנַפֵּי הָאֵילָן, שֶׁהֵם ה'אָבוֹת.
 וְהֵם שְׁלֹשָׁה שְׁמוֹת הַיְחֻד: ה', אֱלֹהֵינוּ, ה',
 שֶׁהֵם י"ד אוֹתִיּוֹת, וְהֵם י"ד שֶׁל 'שִׁדְדִי'.
 וְדֹאשִׁי־תְבוֹת שֶׁל 'אֲבֹרָה' יִצְחָק יַעֲקֹב, הֵם
 ה'רֹאשֵׁי־תְבוֹת שֶׁל' (דברים ו, ד): ”יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 יְיָ”.

מה.

(שיחות־הַר"ן רפב)

כְּשֶׁנִּפְרָדִין חֲסִי־שְׁלוֹם מֵהַצַּדִּיקִים, כְּאֵלוֹ
 עוֹבְדֵי עֲבוּדָה־זָרָה. כִּי

”הַצַּדִּיק הוּא קוֹצֵא דְאוֹת ד'” (תקוני־זהר מב:).
 וְכִשְׁנִפְרָדִין מִמֶּנּוּ, אִזִּי מִפְרִידֵין קוֹצֵא דְאוֹת
 ד' ד' אֶחָד” (דברים ו, ד), וְנַעֲשֶׂה חֲסִי־שְׁלוֹם
 ”אַחֵר”, שֶׁהוּא ”אַל אַחֵר” (שמות לד, יד)
 'כְּפִירוֹת' - כִּי עֵקֶר אֱמוּנַת הַיְחֻד, הוּא עַל־
 יְדֵי הַצַּדִּיקִים־הָאֱמִתִּיִּים, שֶׁהֵם קוֹצֵא דְאוֹת
 ד' ד' אֶחָד”.

- עֲנִינֵי קְרִיאַת־שְׁמַע' -

מו.

(ח"א כג, ד)

’עֲשֶׂר־ת־הַדְּבָרוֹת' הֵם ב'קְרִיאַת שְׁמַע'
 (ירושלמי ברכות פ"א).

מז.

(ח"א לו, ג)

כְּשֶׁקוֹרִין פְּסוּק רֵאשׁוֹן שֶׁל 'קְרִיאַת־
 שְׁמַע', צָרִיךְ לְהַעֲצִים עֵינָיו
 (בְּרֵכוֹת יג: שְׁלֹחַן־עָרוֹךְ אוֹרְחֵי־חַיִּים סא, ה; פְּרִיעֵי־חַיִּים
 שֶׁעַר קְרִיאַת־שְׁמַע פ"ו), בְּבַחֲיַנַּת: ”עוֹלֵמֵתָא
 שֶׁפִּירְתָּא דְלִית לָהּ עֵינָין” (זהר מִשְׁפָּטִים צה).

כִּי תִקּוֹן הַרְהוּרֵי זְנוּת, שִׁיאֲמַר "שְׁמַע"
 ו"בְּרוּךְ שֵׁם". כִּי 'תְּאוֹת־נְאוּף' בָּאָה
 מֵעֵבִירַת דְּמִים, הִינּוּ מִטְּחוּל, לִילִית, שֶׁפָּחָה
 בִּישָׂא, אִמָּא דְעֵרֵב רַב, מַלְכוּת הַרְשָׁעָה.
 וּמַלְכוּתָא דְשִׁמְיָא הוּא בְּבַחֲיַנַּת 'גְּבִירְתָּא',
 "אֲשֶׁה יִרְאֵת ה'" (משלי לא, ל), וְכוּ'.

וְכִשְׁמִקְבֵּל עָלָיו עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּאֵלוֹ
 הַפְּסוּקִים - כּוֹלֵל נִשְׁמַתוֹ
 בִּי"ב שְׁבֻטֵי יִיָּה.

כִּי בְּשָׁנֵי פְּסוּקִים אֵלוֹ - יֵשׁ י"ב תְּבוֹת, נִגְדָּ
 י"ב שְׁבֻטֵי יִיָּה, וּמ"ט אוֹתִיּוֹת, כְּנִגְדָּ מ"ט
 אוֹתִיּוֹת שֶׁבְּשְׁמוֹת שְׁבֻטֵי יִיָּה.

סגלה לבטל הרהורי נאוף, לקרא "שמע ישראל" ו"ברוך שם כבוד" וכו'.

מט.

(ח"א נד, ג)

אפלו ההמון שאינם יכולים ללמד, הם מקימין עסק התורה במה שקורין 'קריאת-שמע', כמו שאמרו רז"ל (מנחות ט:).

נ.

(ח"א קנה)

צריך כל אדם לבקש מהשם-יתברך: "שיהיה לו פסופין וגעגועים לארץ-ישראל, וגם שיהיה געגועים לכל הצדיקים לארץ-ישראל".

והוא סגלה להפעם ולעצבות! - כי "כל הנועם פאלו עובד עכו"ם" (שבת קה: זהר בראשית כז: ועוד). אבל 'ארץ-ישראל', הוא בחינת 'אמונה', בחינת 'ארץ-אפים', הפך ה'פעם'.

וזוה ש'קדם' 'קריאת-שמע' שהוא 'אמונת היחוד', אנו מבקשים: "והוא יוליכנו קוממיות לארצנו", הינו: שאנו מבקשים ומתגעגעים לארץ-ישראל, ועל-ידי-זוה זוכים לאמונה' - הינו 'קריאת-שמע', שהוא 'אמונה'.

נא.

(ח"א קצג)

וזוה שאמר רבי עקיבא (בבבבב סא:): "כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה, מתי יבוא לידי ואקימנו, עכשו" וכו'.

הינו: שבשעת 'קריאת-שמע' שהיה רבי עקיבא מקבל על עצמו 'ארבע מיתות בית-דין', היה מקבל על עצמו מסירת-נפשו במחשבה חזקה ותקיפה כזו,

ומפריש נשמתו, מנשמת ערב-רב, הבאים מאשה זונה, שפחה בישא, שהיא בבחינת (בראשית טז, ח): "מפני שרי גברתי אנכי ברחת", שהתאוה בורחת ונפרדת ממנה.

ואם אינו משתדל לגרש האשה זונה, אזי הוא בבחינת (משלי ל, כג): "שפחה תירש גברתה".

וזוה בחינת 'סגירת עינים' בשעת 'קבלת על מלכות שמים' - להורות: שעל-ידי 'קבלת על מלכות-שמים', הוא בבחינת: "עולמתא שפירתא דלית לה עינין", שהיא התאוה שכוללת המדות רעות של שבעים לשונות.

וכל-זה פשיש לו לאדם הרהור באקראי בעלמא, אזי די לו באמירת שני פסוקים הנ"ל. אבל אם הוא חסו-שלום רגיל בהרהור של התאוה הכלליות, אזי צריך גם-כן להוריד דמעות בשעת 'קבלת מלכות-שמים' וכו'.

וזוה שתרגם יונתן על פסוק (במדבר כה, ו): "והמה בכים פתח אהל מועד", "בכין וקורין את שמע" - וזה לא עשו, אלא פדי להנצל מהרהור של אשה זונה, שהיא קלפה הקודמת לפרי, ולבוא להתגלות התורה.

מת.

(ח"א לו, בסוף)

כשמפסיק הנקדה מהדלת של "אחד" (דברים ג, ד), וזה נקדה' היא אות ברית, אזי נעשה "אחר" (שמות לד, יד) וכו'. אבל מי שמקדש עצמו מזאת התאוה, אזי נתקשר ב'מלכות-שמים' וכו'. ובשביל זה,

עַד שֶׁהָיָה מִצְטַעַר וּמְרַגֵּשׁ מִמֶּשׁ 'סוּרִי הַמִּיתָה' מִמֶּשׁ, כְּאִלּוּ סוּקְלִין וְשׁוֹרְפִין אוֹתוֹ מִמֶּשׁ בְּלִי שׁוּם הַפֶּרֶשׁ.

וְזֶה: "כָּל יָמֵי הָיִיתִי מִצְטַעַר מִתִּי יְבוֹא" וְכוּ'. הֵינּוּ: שְׂמֵמָה שִׁשְׁעֵרְתִּי וְקַבְלֹתִי בְדַעְתִּי "מִתִּי יְבוֹא לְיָדֵי וְאַקְיָמְנוּ" לְמִסֵּר נִפְשִׁי עַל 'קְדוּשַׁה־שָׁמַי', מִזֶּה לְבַד הָיִיתִי מִצְטַעַר וּמְרַגֵּשׁ וְסוּבֵל 'סוּרִי הַמִּיתָה' מִמֶּשׁ. "עֲכָשׂוּ שָׂבָא לְיָדֵי בְּפַעַל, וְלֹא אֶקְיָמְנוּ"!? הֲלֹא תָמִיד הָיִיתִי סוּבֵל זֶה הַצַּעַר מִמֶּשׁ, מִהַקְבֵּלָה בְּמַחְשָׁבָה לְבַד.

נד.

(שיחות-ה'ר"ן רס)

הַפְּלִיג בְּמַעֲלַת הַהִשְׁתַּוְּקָקוֹת וְהַפְּסוּפִין וְהַגְּעֻגוּעִים לְדַבְרִים-שֶׁבִקְדָּשָׁה, אַף-עַל-פִּי שְׂאִינוֹ זֹכֵה לַעֲשׂוֹתָם, אַף-עַל-פִּי כֵּן הַהִשְׁתַּוְּקָקוֹת וְהַגְּעֻגוּעִים בְּעֶצְמָן טוֹבִים מְאֹד וְכוּ'.

וְהֵבִיא רֵאֵיהֶם מֵהַדִּין הַמְּבָאָר בְּשִׁלְחֹן-עֲרוּךְ אַרְחֻחִיִּים (סב, ד): "שְׂמִי שֶׁהוּא בְּמָקוֹם שְׂאִינוֹ נָקִי, וְאִינוֹ יָכוֹל לְקַרֹּת 'קְרִיאַת-שְׂמַע', יִהְרַר בְּלִבּוֹ". וּפְרָשׁוֹ שֶׁם (מְגוֹרֵאבְרָהם סק"ב): שֶׁהַפְּרוּשׁ הוּא: "שִׁיְהַרְהַר בְּלִבּוֹ שֶׁהוּא צָרִיךְ לְקַרֹּת קְרִיאַת-שְׂמַע, וְאִינוֹ יָכוֹל, וַיִּצְטַעַר עַל זֶה, וְהוּא מְקַבֵּל שְׂכָר עַל-זֶה".

נִמְצָא: שֶׁהַהִשְׁתַּוְּקָקוֹת וְהַגְּעֻגוּעִים שֶׁמִּצְטַעְרִים לַעֲשׂוֹת הַמִּצְוָה, אַף-עַל-פִּי שְׂאִינָם יָכוֹלִים לְגַמְרָהּ, הֵם גַּם-כֵּן יִקְרִים מְאֹד, וּמְקַבְּלִים שְׂכָר עֲלֵיהֶם.

נג.

(פוכבי-אור, אנשי-מוהר"ן ח"ב יז)

דְּבָרוֹ פַּעַם-אַחַת לִפְנֵי מוֹהֲרַנ"ת, מַעֲנִין הַפְּרָצָה בְּמִדִּינַת אֲשַׁפְּנֵז לְגַלְחַת הַזָּקָן

וְהַפְּאוֹת. אָמַר לוֹ ר' מֵאִיר מִטְעַפְלִיק ז"ל: "אֵיךְ עוֹבְרִים בְּכָל יוֹם עַל הַמִּשָּׁה לְאוּיִן"!? וְהַשִּׁיב לוֹ מוֹהֲרַנ"ת ז"ל: "הֲלֹא אֵיךְ עוֹבְרִים בְּכָל יוֹם זְמַן קְרִיאַת-שְׂמַע"!?

נד.

(ספר-המדות, עניני 'קריאת-שמע')

[א] לֹא חֲרָבָה יְרוּשָׁלַיִם, אֲלֵא בַשְּׁבִיל שֶׁחָלְלוּ אֶת הַשַּׁבָּת, וּבִטְלוּ 'קְרִיאַת-שְׂמַע' שְׁחֲרִית וְעֶרְבִית וְכוּ' (אמונה מב).

[ב] לְהַצְלִיחָה - תִּשְׁמַע כְּשֶׁהַצְּדִיק אוֹמֵר 'יְחוּד הַשָּׁמַי', הֵינּוּ 'שְׂמַע יִשְׂרָאֵל' (הצלחה יח).

[ג] מִי שְׂמַקִּים 'קְרִיאַת-שְׂמַע' שְׁחֲרִית וְעֶרְבִית, אִינוֹ נִמְסַר בְּיַד שׁוֹנְאָיו (מריבה סז).

[ד] מֵאֵן דְּמִיבְעִית [מִי שֶׁמִּפְחָד], אַף-עַל-גַּב דְּאִיהוּ לֹא חָזִי, מְזַלִּיחַ חָזִי. וְתַקְנַתּוֹ וְכוּ', אוֹ לִיקְרִי 'קְרִיאַת-שְׂמַע' וְכוּ' (פחד י - על-פי מגלה ג).

[ה] הַנִּפְנָה, וְנוֹטֵל יָדָיו, וּמְנִיחַ תְּפִלִּין, וְקוֹרֵא 'קְרִיאַת-שְׂמַע', וּמְתַפְּלֵל - כְּאִלּוּ בָנָה מְזַבְּחָה, וְהִקְרִיב עָלָיו קֶרֶבֶן, וּכְאִלּוּ טָבַל (תפלה מ).

עֲנִין "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד"

נה.

(ח"א לו, ג-בסוף)

תַּקְוִין הַרְהוּרֵי זְנוּת, וְסִגְלָה לְבִטֵּל 'הַרְהוּרֵי נְאוּף', לְקַרֵּא "שְׂמַע יִשְׂרָאֵל" ו"בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד".

נו.

(שיחות-ה'ר"ן צג)

יֵשׁ אוֹר שְׂמֵאִיר בְּאֵלֶּה עוֹלָמוֹת. וְצָרִיךְ לָזֶה חֶכֶם גָּדוֹל שִׁיּוּכַל לְחַלֵּק 'אֲלֵפִים

למאות, האור הגדול לחלקים קטנים, כדי שיוכלו הקטנים במעלה לקבלו מעט מעט.

ומי שאינו יודע זאת, אינו יודע היחוד של "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד". ואינו יודע מה זו "ציקי קדרה" שאמרו רז"ל (פסחים נו): "משל לבת מלך שהריחה ציקי קדרה, תאמר, יש לה גנאי. לא תאמר, יש לה צער.

"ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך" (דברים ו, ה)

נז.

(ח"א סב, ב)

צריך לעבוד השם בשני יצרי, שיהיה היצירה בפועל ליצרטוב, כמאמר חז"ל (ברכות נד על דברים ו, ה): "ואהבת וכו' בכל לבבך", "בשני יצרי" - שיהיה לבו שלם עם ה' אלקיו, שלא יהיה לו מחלוקת בין שני יצרי, הינו: שלא יהיה לבו חלק עליו, בחינת (הושע י, ב): "חלק לבם".

ועל-ידי למוד הפוסקים, נתקשר להשלים שבקדשה, ומתקן המחלקת שבקדשה. ואז נתבטל המחלקת היצירה שבלבו, ואז יוכל לעבוד השם בכל לבבו, בשני יצרים.

[וב'הוספות מכתבי רבנו ז"ל, השיך לתורה הנה, הנדפס בסוף הספר: כל המחלוקות, שרשם מהתורה, הינו: מהמחלוקות התנאים, נשתלשל למטה, ומחסיגים נעשה מחלוקות שלא לשם-שמים.

וצריך לראות להשלים את לבו, שלא יהיה לבו חלק עליו, הינו: שיעבד את השם בשני יצרי, כמאמר (ברכות נד על דברים ו, ה): "בכל לבבך" וכו', שלא יהיה בבחינת (הושע י, ב): "חלק לבם". והמחלקת של היצר שבלב האדם, הן הן הכפירות שמטיל על האדם, ומונע מן האדם שבילי

אמונה, ומחשיך את שכלו מלהבין תשובות על הכפירות. ועצה על-זה: "ללמד פוסקים!" - ועל-ידי-זה ישלים מחלוקת היצר שבלב ששרשו מהתורה פנ"ל].

נח.

(ח"א צג)

כל העושה משא-ומתן באמונה, מקיים מצות-עשה של "ואהבת" (דברים ו, ה), שהיא שרש לכל מצות-עשה.

וכיצד מקימין מצות "ואהבת", דאיתא בגמרא (יומא פו.) על פסוק "ואהבת": "שתראה שיתאהב שם-שמים על ידך. ביצד, אדם קרא, ושנה, ושמש תלמיד-י-חכמים, ועסקו בנחת עם הבריות, ומשא-ומתנו באמונה - מה הבריות אומרים: אשרי מי שלמדו תורה וכו'".

נמצא: שם-שמים מתאהב על ידו, ומקיים מצות "ואהבת", שהוא שרש כל המצוות.

נט.

(ח"א רי)

על-ידי משא-ומתן באמונה, הוא מקיים "ואהבת" (דברים ו, ה), כמו שאמרו חז"ל (יומא פו.): "ואהבת, שיהא שם-שמים מתאהב על ידי וכו'". - וכשמקיים "ואהבת", על-ידי-זה יהיה לו פרנסה בלא יגיעה וטרח.

פי אמרו חז"ל (פסחים קיח.): "קשין מזונותיו בקריעת ים-סוף", וקריעת ים-סוף היא על-ידי זכות אברהם, בחינת "ואהבת", כמו שאמרו חז"ל (זהר תרומה קע: על שמות יד, כז): "וישב הים לפנות בקר, דא בקר דאברהם".

[ה] העובד מאהבה, זכותו מגן עד אלפים
דור (אהבה יב).

[ו] על-ידי 'שמחה' ב'שמחת-תורה', זוכה
לעבד את השם-יתברך באהבה (שמחה כה).

[ז] על-ידי שתבקש מהשם-יתברך שיתן
לך 'אהבה', על-ידי-זה יכסה הקדוש-ברוך-
הוא פשעיך (תשובה סח).

"ובכל מאדך" (דברים ו, ה)

סג.

(ח"א כג, ה)

כל המצוות שאדם עושה אותם בלא
מזון, שאין רוצה להפסיד ממון
בשביל המצוה - זה הבחינה נקרא 'צדק'.
וזה (תהלים קיט, קלח): "צוית צדק עדתיך".

אבל בשחביב כלי-כף המצוה, עד שאין
מרגיש בהפסד ממון - זאת הבחינה
נקרא 'אמונה', כי עקר אמונה הוא בממון,
בשמשבר 'תאות-ממון'.

וזה (שם): "ואמונה מאד", זה 'ממון', כמו
שכתוב (דברים ו, ה): "ובכל מאדך"
(ברכות נד. - "ובכל מאדך, בכל ממונך").

סד.

(שיחות-הר"ן נז)

אותו הדבר שמתגבר על האדם והוא
משקע בו, אותו הדבר דוקא הוא
צריך לשבר בשביל השם-יתברך, כי זה
עקר עבודתו. וכמו שאמרו רז"ל (ברכות סא: על
דברים ו, ה): "ובכל מאדך" - יש לך אדם
שחביב עליו ממנו מגופו".

נמצא: בשהגיע 'עת הבקר', בחינת
'אברהם', אזי יצא מקשוי לקל, כי
עד הבקר היה קשה לפניו 'קריעת ים-סוף'.
נמצא: על-ידי 'משא-ומתן באמונה', אחוז
בבחינת 'ואהבת', בחינת 'אברהם', אזי אין
קשין לו מזונותיו.

ס.

(ח"א נד, ה-ז)

המוציא דבה, נופל לבהמיות, ונתגבר
עליו 'פח-המדמה', שהוא 'פח
הבהמיות', דהינו: שנסתלק ממנו ה'דעת', כי
'מוציא דבה הוא כסיל' (משלי י, יח),
וכשהדעת נסתלק ממנו - נופל מ'אהבת
השם-יתברך' ל'אהבת הבהמיות'.

סא.

(ח"ב ה, טו)

בשביל 'אהבת השם', צריכין לעשות
דברים הנראין כשגגון, כדי
לעשות מצוותיו ורצונו יתברך. כי צריכין
להתגלגל בכל מיני רפש וטיט בשביל עבודת
השם ומצוותיו יתברך, ולא דוקא 'מצוה'
ממש, אלא כל דבר שיש בו רצון השם-
יתברך נקרא 'מצוה'.

סב.

(ספר-המדות, עניני 'אהבת השם-יתברך')

[א] על-ידי 'אהבת השם-יתברך', נשמר
הנפש מכל פגעים רעים (אהבה ג).

[ב] בשתשוב בתחלה על עוונותיה, תוכל
לבוא ל'אהבת השם-יתברך' (אהבה ד).

[ג] על-ידי 'אהבה', בא 'התחזקות' (אהבה ו).

[ד] על-ידי אמירת 'הלל' בקול גדול, זוכים
ל'אהבת השם-יתברך' (אהבה ח).

לפניו נגון של ארץ־ישראל, הִיָּה נִתְבַּטֵּל
אֶצְלוֹ כָּל תְּאוֹתָיו אֶל הַמָּמוֹן.

"וְשִׁנַּנְתֶּם לְבַבְיָךְ" (דברים ו, ז)

סח.

(ח"א נג)

עֵקֶר הוֹלָדָה, עַל־יְדֵי הַדַּעַת. וְלֹהֵשָׁלִים
אֶת דַּעְתּוֹ, שִׁיָּהָא שְׁלָם בְּדַעַת, אִי־
אֶפְשָׁר אֲלֵא עַל־יְדֵי עֵסֶק שְׁעוֹסֵק עִם בְּנֵי־
אָדָם לְקִרְבָּם לְעִבּוּדַת הַשָּׁם־יִתְפָּרֵךְ - פִּי הֵם
מְחַדְדִין דַּעְתּוֹ, בְּבַחֲיִנּוֹת (תַּעֲנִית ז. מִפּוֹת י.):
"וּמִתְלַמְּדֵי יוֹתֵר מִבְּכֶן". וּבְשִׁבִיל זֶה
תְּלַמְּדֵים' נִקְרָאִים 'בְּנֵים' (ספרי ואתחנן ט - על
פסוק "וְשִׁנַּנְתֶּם לְבַבְיָךְ". דברים ו, ז), פִּי עַל־יָדָם בָּא
הַהוֹלָדָה.

"וְדַבַּרְתָּ בָּם" (דברים ו, ז)

"בָּם יֵשׁ לָךְ רְשׁוּת לְדַבֵּר, וְלֹא בְּדַבְרֵים אַחֲרֵים"
(יומא יט:)

סט.

(ח"א עה)

צָרִיכִין לְדַבֵּר רַק דְּבוּרִים קְדוּשִׁים,
בְּדַבְרֵי תוֹרָה וּתְפִלָּה, "וְלֹא
בְּדַבְרֵים אַחֲרֵים" (יומא יט: על: "וְדַבַּרְתָּ בָּם". דברים
ו, ז) - פְּדֵי לְהַעֲלוֹת הַנִּיצוּצוֹת, לְתַקֵּן כָּל
הָעוֹלָמוֹת.

פִּי עֵקֶר הַפְּרִיאָה הִיָּתָה עַל־יְדֵי הַדְּבוּר,
כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (תְּהִלִּים לג, ו): "בְּדַבֵּר ה'
שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ". וְעַל־יְדֵי הַשְּׁבִירָה נִפְלוּ
'נִיצוּצוֹת' בְּכָל הַדְּבָרִים, בְּמֵאֲכָל וּבְמִשְׁתֵּה
וּבְמִלְבוּשׁ, וּבְכָל הַתַּעֲנוּגִים שֶׁבָּעוֹלָם.

סה.

(שיחות־הר"ן רפט)

אָמַר לְאַחַד: שְׁמִי שְׂאִינוֹ לְהוּט וְנִבְהַל
לְהוֹן, וְאִינְנוּ נוֹשָׂא וְנוֹתֵן יוֹתֵר מִכְּפִי
מְמוֹנֵנוּ שִׁישׁ לוֹ, רַק עוֹשֶׂה מְשִׂאוֹמֵתָן
בְּאִמוּנָה' בְּמְמוֹנֵנוּ לְבַד, וְאִינוֹ לוֹוֶה מְאַחֲרֵים
לְעִשׂוֹת מְשִׂאוֹמֵתָן גְּדוֹל, זֶהוּ מְקַיֵּם (דברים ו,
ה): "וּבְכָל מְאֻדָּךְ".

גַּם אָמַר לְאַחַד: שֶׁשְּׁנוֹתֵינִין חֶמֶשׁ לְצַדִּיקָה
מְמוֹנֵנוּ, הוּא מְקַיֵּם "וּבְכָל מְאֻדָּךְ".

סו.

(חיי־מוהר"ן תקיג)

עַל־יְדֵי אִמוּנַת צְדִיקִים־אֲמִתִּיִּים, זוֹכָה
לְמָמוֹן הַרְבֵּה.

זֶה (זְמִירוֹת לִיל־שַׁבָּת): "שִׁכְרוּ הַרְבֵּה מְאֹד,
עַל פִּי פִּעְלוֹ". "מְאֹד" - זֶה ה'מָמוֹן'
כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (בְּרִכּוֹת פ"ט מ"ה ע"ב דברים ו, ה)
"וּבְכָל מְאֻדָּךְ - בְּכָל מְמוֹנָךְ".

"פִּעְלוֹ" - הֵם ה'צְדִיקִים', כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב
(אִיּוֹב לו, ג): "אֶתֶּן לְפַעְלֵי צֶדֶק".

זֶה: "עַל פִּי פִּעְלוֹ" - הִינּוּ עַל־יְדֵי אִמוּנָה
בְּהַצְדִּיקִים - פִּי אִמוּנָה תוֹלָה בְּפֶה שֶׁל
אָדָם, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (תְּהִלִּים פט, ב): "אוֹדִיעַ
אִמוּנָתְךָ בְּפִי".

וְעַל־יְדֵי־זֶה "שִׁכְרוּ הַרְבֵּה מְאֹד" -
שְׂזוּכָה לְמָמוֹן הַרְבֵּה.

סז.

(חיי־מוהר"ן תקפה)

אִם הָיוּ לוֹקַחִין בַּעַל תְּאוֹת־מָמוֹן, שֶׁעָלוּ
דָּרְשׁוּ רַז"ל (בְּרִכּוֹת סא: ע"ב דברים ו, ה):
"וּבְכָל מְאֻדָּךְ" - יֵשׁ לָךְ אָדָם שֶׁמְמוֹנֵנוּ הָבִיב
עָלוּ מְגוּפוֹ" - אִף־עַל־פִּי־כֵן אִם הָיוּ מְרַאֲיִן

"וְקִשְׂרֹתֶם לְאוֹת עַל יָדְךָ, וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ"
 (דְּבָרִים ו, ח)
 - מִצְוֹת תְּפִלִּין -

ע.

(ח"א יז, א)

הַהֲתַפְּאוּרוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הוּא בְּחִינַת 'תְּפִלִּין', שֶׁנִּקְרָאִים 'פְּאָר' (בְּרֻכּוֹת יא. ועוד), וְעַל-יָדָם נִתְגַּלָּה יְרֵאָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (בְּרֻכּוֹת ו): "מִנֵּיִן שֶׁהַתְּפִלִּין הֵם עֵז לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמָר (דְּבָרִים כח, י): 'וַיֵּרְאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם ה' נִקְרָא עָלֶיךָ וַיֵּרְאוּ מִמֶּךָ'".

כְּמוֹ-כֵן עַל-יְדֵי הַתְּגַלּוֹת הַהֲתַפְּאוּרוֹת שֶׁל הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ שֶׁמִּתְפָּאֵר בְּיִשְׂרָאֵל - שָׂזָה בְּחִינַת תְּפִלִּין שֶׁל הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (שם): "מִנֵּיִן שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנִיחַ תְּפִלִּין" וְכוּ', וְאֵימָה שָׁם: שֶׁהַתְּפִלִּין שֶׁל הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ כְּתוּב בָּהֶם הַהֲתַפְּאוּרוֹת שֶׁמִּתְפָּאֵר עִם עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל - כְּמוֹ-כֵן מִתְגַּלָּה הַיְרֵאָה שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, דְּהֵינּוּ לְיְרֵאָה מִלְּפָנָיו יִתְבָּרַךְ.

עא.

(ח"א לג, ד)

מִחֲמַת ה'אֲהַבָּה' שֶׁאֵהָב אֶת יִשְׂרָאֵל, וְרָצָה שֶׁיִּדְבְּקוּ בּוֹ וַיֵּאֱהָבוּ אוֹתוֹ עַמּוֹ מְזָה הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי, הַלְבִּישׁ אֶת אֱלֻקוֹתוֹ בְּמִדּוֹת הַתּוֹרָה'.

וְזָה בְּחִינַת שֶׁל 'תְּרִי"ג מִצְוֹת' - כִּי הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ שֶׁעַר בְּדַעְתּוֹ: שֶׁעַל-יְדֵי הַמִּצְוָה הַזֹּאת נוֹכַל לְהַשִּׁיג אוֹתוֹ, וְצִמְצָם אֱלֻקוֹתוֹ דְּיוֹקָא בְּאֵלּוֹ הַתְּרִי"ג מִצְוֹת.

לְמַשְׁלֵ: שֶׁשֶׁעַר בְּדַעְתּוֹ מִצְוֹת תְּפִלִּין, שֶׁהַמִּצְוָה הַזֹּאת צְרִיךְ לְהִיּוֹת כְּפִי,

וְה'נִיצוּצוֹת' הֵם אוֹתִיּוֹת. וְקִדְּם שְׁמוּצִיא אֶל ה'דְּבוּר', הֵם בְּחִינַת 'דָּם', וְהוּא בְּחִינַת 'נֶפֶשׁ' וְכוּ'. וְכִשְׁיִצְאָה לְדְבוּר', הוּא בְּחִינַת (שִׁירַת-הַשִּׁירִים ה, ו): "נֶפֶשׁי יִצְאָה בְּדְבוּר".

כִּי קִדְּם שְׁמִכְנִים אֵלּוֹ ה'נִיצוּצוֹת' וְה'אוֹתִיּוֹת' תוֹךְ דְּבוּרֵי תוֹרָה וְתַפְּלָה' - אֵין לָהֶם שׁוּם 'צְרוּף וְחִבוּר', וְהֵם בְּבְחִינַת 'שְׁבָרִים וּמַחְלָקֹת' - כִּי כָּל נִיצוּץ מִתְגַּבֵּר עַל חִבּוּר. וְכִשְׁמִכְנִיסֶם אֶל ה'דְּבוּר דְּקִדְשָׁה' - הוּא מְצַרְפֶּם וּמַחְבְּרֶם, שְׂזָהוּ בְּחִינַת 'שְׁלוֹם' וְכוּ'.

נִמְצָא: שֶׁצְרִיךְ בְּה'נִיצוּצוֹת' הַנ"ל, לְדַבֵּר בְּדְבוּרֵי תוֹרָה וְתַפְּלָה, "וְלֹא בְּדְבוּרִים אַחֵרִים" (יוֹמָא יט: וְכוּ').

וְקִדְּם הַתְּקוּן - דְּהֵינּוּ: קִדְּם שְׁמוּצִיא ה'נִיצוּצוֹת' אֶל ה'דְּבוּר דְּקִדְשָׁה' - אֲזִי הֵם בְּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית לב, לב): "צִלַּע עַל יְרֵכוֹ".

וּבְהִיצִיאָה אֶל ה'דְּבוּר' - הֵם בְּחִינַת (שם ב, כב): "וַיִּבֶן אֶת הַצִּלַּע".

וְזָהוּ פְּרוּשׁ הַגְּמָרָא (סְכָה נג. תַּעֲנִית כה. מְגִלָּה כב:): "לֹאֵי הַטִּיחַ דְּבָרִים כְּלָפֵי מַעְלָה, וְאֵטְלַע" - שֶׁהוּא בְּחִינַת: "צוּלַע עַל יְרֵכוֹ". כִּי מִכַּח שֶׁהוּצִיא ה'נִיצוּצוֹת' בְּדְבוּרִים אַחֵרִים, נִשְׁאָר בְּבְחִינַת: "צוּלַע עַל יְרֵכוֹ". וְצְרִיךְ לְדַבֵּר בְּתוֹרָה אוֹ בְּתַפְּלָה, עַד שֶׁיִּהְיֶה הַגּוֹף בְּטָל וְאָפֶס וְכוּ'.

הִינּוּ: אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת, וְאַרְבַּע בָּתִּים שֶׁל עוֹר
 כְּתוּבִים, וְרִצּוּעוֹת שֶׁל עוֹר". כִּי כִּן שֶׁעַר
 בְּדַעְתּוֹ: שְׁעַל־יָדַי הַצְּמִצּוּם הַזֶּה, נוֹכַל
 לְהַשִּׁיג אוֹתוֹ וּלְעַבְדּוֹ. וְלִכֵּן לֹא צוּה שְׁיִהְיֶה
 אַרְבַּע בָּתִּים שֶׁל כֶּסֶף וְזָהָב, כִּי כִּן שֶׁעַר וּמִדַּד
 עַל־יָדַי אֶהְבְּתוּ.

נִמְצָא: שְׁעַל־יָדַי אֶהְבְּתוּ שְׂאֵהָב אֶת
 יִשְׂרָאֵל, הַלְבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּמִדּוֹת
 הַתּוֹרָה.

עב.

(ח"א לד, ד)

אוֹתֵיּוֹת הַתּוֹרָה, הֵם הַתְּלַבְּשׁוֹת רִצּוֹנוֹ שֶׁל
 הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ. לְמִשְׁל מִצּוֹת
 תְּפִלִּין: הֵיךְ רִצּוֹנוֹ שְׁיִהְיֶה בְּאַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת
 וּבָתִּים שֶׁל עוֹר, וְלֹא שֶׁל כֶּסֶף, כִּי כִּן רִצּוֹנוֹ.
 נִמְצָא: שֶׁרִצּוֹנוֹ מְלַבֵּשׁ בְּכָל הַתּוֹרָה. וְעַכְשָׁיו
 שֶׁהַתּוֹרָה מְסוּרָה בְּיַדֵּינוּ, גַּם הַרְצוֹן שֶׁל
 הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ מְסוּרָה בְּיַדֵּינוּ, שְׂאֵנוּ מוֹשְׁלִין
 בְּכִיכּוֹל לְהִיּוֹת רִצּוֹנוֹ כְּפִי רִצּוֹנֵנוּ וְכוּ'.

עג.

(ח"א לה, ט)

זֶה ה'חֲשַׁמ"ל הַמְּלַבֵּשׁ לְהַאֲמוּנָה, הוּא
 בְּחִינַת 'רִצּוּעוֹת', כִּי 'רִצּוּעוֹת' הֵם
 'מְקִיפֵי מַלְכוּת', הִינּוּ אֲמוּנָה'.

וְזֶה שְׂאֵמֵר רַב לְרַב שְׂמוּאֵל בַּר שִׁילַת (בְּבֵא־
 בְּתָרָא כ"א): "כִּד תְּמַחִי לִיְנוּקָא, לֹא
 תְּמַחִי אֶלָּא בְּעַרְקָתָא דְּמִסְאֲנִי".

"תְּמַחִי" - לְשׁוֹן 'טְהַרְה' וְכוּ'.

"יְנוּקָא" - הִיא בְּחִינַת "מְאוֹר הַקֶּטָן"
 (בְּרֵאשִׁית א, טז), בְּחִינַת 'שְׁנָה'.

"בְּעַרְקָתָא דְּמִסְאֲנִי" - הִינּוּ: רִצּוּעוֹת שֶׁל
 תְּפִלִּין, כְּמוֹ שְׂאֵמֵרוֹ חַז"ל

(סוֹטָה יז): "בְּשֹׁכֵר שְׂאֵמֵר אַבְרָהָם (בְּרֵאשִׁית יד,

כג) 'מְחוּט וְעַד שְׂרוּף נֶעַל', זְכוּ בְּנֵינוּ לְשֵׁנֵי
 מִצּוּוֹת: לְחוּט שֶׁל תְּכֵלֶת, וְלְרִצּוּעוֹת שֶׁל
 תְּפִלִּין". "וְעַד שְׂרוּף נֶעַל", תְּרַגְּמוּ: "עַרְקָתָא
 דְּמִסְאֲנִי".

הִינּוּ: כְּשֶׁאֲתָה רּוֹצֵה לְשָׁמֵר אֶת "הַמְּאוֹר
 הַקֶּטָן", הִינּוּ: מְשִׂאֵי־מִתָּן בְּאֲמוּנָה,
 שֶׁלֹּא יִינָקוּ מִמְּנַחַח הַחִיצוֹנִים - לֹא תוֹכַל
 לְשָׁמֵר אֶלָּא "בְּעַרְקָתָא דְּמִסְאֲנִי", הִינּוּ
 רִצּוּעוֹת שֶׁל תְּפִלִּין. הִינּוּ: שְׂתַמְשִׁיךְ
 חֲשַׁמ"ל מ"בִּינָה לְבָא" (פְּתַח אֱלִיָּהוּ) לְהַלְבִּישׁ
 אֶת הַאֲמוּנָה וְכוּ'.

עד.

(ח"א לח, א-ב-ד-ה-ו-ז-בסוף)

צָרִיךְ לְפַשְׁט עֲצָמוֹ בְּכָל־עֵת אִם הוּא
 דְּבוֹק בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ. וְהַסִּימָן שֶׁל
 'דְּבִקוּת', הוּא 'תְּפִלִּין'.

וְאִי־אֶפְשָׁר לְבּוֹא לְבַחֲינַת 'תְּפִלִּין', אֶלָּא
 שְׁיַעֲלֶה אֶת הַדְּבַר וַיִּתְקַנְּהוּ
 וְכוּ'. וְצָרִיךְ לְהַעֲלוֹת הַדְּבַר לְשֵׁרְשׁוֹ וְכוּ'.
 וְתַקּוּן־הַדְּבַר, הוּא עַל־יָדֵי הַתּוֹרָה שְׁלוֹמְדִין
 בְּצַר לְאָדָם בְּעַנְיּוֹת וּבְדַחְקוֹת וְכוּ'.

וּכְשֶׁמַּעֲלֶה הַדְּבַר לְשֵׁרְשׁוֹ, הִינּוּ לְגַבּוּרוֹת,
 וּמִתְחִיל לְדַבֵּר בֵּינּוּ לְבֵין קוֹנּוֹ
 בְּשִׁלְהֶבֶת הַגְּבוּרוֹת, 'דְּבָרֵי אֱמֶת' שֶׁבְּלִבּוֹ,
 בַּהֲתַעֲוֲרוֹת בְּתַשׁוּבָה, וְרוֹאֶה פְּחִיתוּתוֹ
 וְגִדְלַת הַבוֹרָא וְכוּ', אַזִּי נִכְנָס בּוֹ בּוֹשָׁה גְּדוּלָּה
 עַל גְּדֹל פְּשָׁעָיו, כְּנֶגֶד "רַב וְשִׁלִּיט עַקְרָא
 וְשִׁרְשָׁא דְּכָל עַלְמִין" (הַקְּדָמַת הַזֵּהָר יא.).

וְה'בוֹשָׁה' הַזֹּאת, הוּא בְּחִינַת 'אוֹר
 הַתְּפִלִּין', שֶׁנִּתְגַּלֶּה עַל פְּנֵי
 בְּמִצְחוֹ. כְּמוֹכָא בַּזֵּהָר הַקְּדוּשׁ (תַּקּוּנֵי־זֵהָר ט:):
 "תְּפִלִּין הֵם בְּחִינַת אִמָּא עַל בְּרָא".

וְזָה פְרוּשׁ (משלי ב, ה): "אִז תִּבְיִן", הֵינּוּ: עַל-יְדֵי בִינָה יִתְּרָה בְּהַפְרַת-הַבּוֹרָא, עַל-יְדֵי-זֶה: "יִרְאֵת ה'", הֵינּוּ: בְּחִינַת 'תַּפְּלִין', כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ (בְּרִכּוֹת ו, עַל דְּבָרִים כח, י): "וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךָ וַיִּרְאוּ מִמֶּנּוּ", "אֵלּוּ תַפְּלִין". כִּי ה' יִרְאֶה הוּא ה'בוֹשֵׁה וְכוּ'.

וְזֶה שְׁאָמְרוּ (בְּרִכּוֹת יא, וְעוּד): "תַּפְּלִין נִקְרְאִין פָּאָר". ו'פָּאָר' הוּא 'כְּלָלִיּוֹת הַגּוֹנִינ'ן. וְזֶה שְׁאָנוּ רוֹאִים: כְּשֶׁאָדָם מִתְבַּיֵּשׁ, נַעֲשֶׂה כְּמָה גּוֹנִינ'ן וְכוּ'.

וּמִשָּׁה גַם-כֵּן זָכָה לְאוֹר הַתַּפְּלִין, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב בַּזְהָר (הַשְּׁמֻטוֹת בְּרֵאשִׁית רסב - עַל שְׁמוֹת לג, ו): "וַיִּתְנַצְּלוּ אֶת עֵדֶיךָ", דָּא תַפְּלִין".

וְזֶהוּ (שְׁמוֹת לד, כט): "כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו" - זֶה בְּחִינַת 'תַּפְּלִין' שֶׁהוּא ב'מַצַּח'.

וְעַל-יְדֵי-זֶה (שָׁם שָׁם, ל): "וַיִּרְאוּ מִגֹּשֶׁת אֱלֹהִים" - כִּי הָאִיר עֲלֵיהֶם הִירְאֶה.

וְעַקֵּר הָאֵרֶת הַתַּפְּלִין, בָּאִים עַל-יְדֵי ה'לִוְחוֹת' וְכוּ'.

וְזֶה שְׁאָמְרוּ (נְדָרִים כ,): "מִי שֵׁישׁ בּוֹ עֲזוּת, בִּידוּעַ שֶׁלֹּא עֲמָדוֹ רַגְלֵי אֲבוֹתָיו עַל הַר-סִינַי" - כִּי 'אָדָם-הָרֵאשׁוֹן' פָּגַם בְּבְחִינַת 'תַּפְּלִין', שֶׁהֵם בְּחִינַת "עֵץ הַחַיִּים" (בְּרֵאשִׁית ג, כד), כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (יִשְׁעִיהָ לַח, טז; מְנַחוֹת מֵד): "ה' עֲלֵיהֶם יַחֲיוּ". וְדַבֵּק עֲצָמוֹ בְּאֵילָנָא-דְּמוֹתָא, וְעַל-יְדֵי-זֶה (שָׁם שָׁם, כג): "וַיִּגְרַשׁ אוֹתוֹ מִגֵּן עֵדֶן" וְכוּ'. "וְכַד תָּב בְּתִיּוֹבְתָא, וַיַּעַשׂ לָהֶם כְּתָנוֹת עוֹר" (שָׁם שָׁם, כא), דָּא תַפְּלִין" (תַּקּוּנֵי-זֶהָר קה).

ו'קִינ' שֶׁהִיא מִזְהַמַּת-הַנְּחָשׁ, כְּתִיב בָּהּ (שָׁם ד, ו): "לָמָּה נִפְלוּ פָּנֶיךָ", שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר הַתַּפְּלִין, 'קָרוֹן עוֹר הַפָּנִים' וְכוּ'.

וְזֶה שְׁפָתוֹב (תַּקּוּנֵי-זֶהָר קח:): "כַּד תָּב בְּתִיּוֹבְתָא, וַיִּשֶׁם ה' לְקִינ אוֹת' (שָׁם שָׁם, טז), פִּרְשׁ רַש"י: "הַחֲזִיר מוֹרְאוֹ עֲלֵיהֶם", כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים כח, י): "וַיִּרְאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ".

וְזֶה פְרוּשׁ (תַּקּוּנֵי-זֶהָר צב:): "בְּרֵאשִׁית, יִרְאֵ בִשֵׁת" - כִּי ה' יִרְאֶה הוּא ה'בוֹשֵׁה'.

"תַּמָּן רֵאשִׁי תַמָּן בַּת" (שָׁם יח:), הֵינּוּ "תַלְתַּת גּוֹנִינ'ן דְּעֵינָא בַת-עֵינ'ן" (שָׁם קכו:), רְמַז 'מְקוֹם הַתַּפְּלִין', "וּלְטוֹטְפַת בֵּין עֵינֶיךָ" (שְׁמוֹת יג, טז). ו'תַלְתַּת גּוֹנִינ'ן דְּעֵינָא וּבַת-עֵינ'ן', הֵם אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת.

זֹאת הַתּוֹרָה (ח"א לח) הִיא סוּד כְּפוֹנוֹת תַּפְּלִין, כְּמִבְּאֵר שֶׁם בְּתוֹךְ דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת, וְכַנְרָשׁ מִן הַצַּד בְּהַג"ה אִיךְ כָּל כְּפוֹנוֹת תַּפְּלִין כְּלוּלִין שָׁם, וְהַדְּבָרִים מוֹבְנִים לְמִשְׁכִּילִים. וְעַדִּין צְרִיכִין בְּאוֹר רַחֲב לְבָאָר הַדְּבָר הַיָּטֵב, וְאִם יִהְיֶה אֱלָקִים עֲמָדִי, יִתְבָּאֵר הַדְּבָר בְּמְקוֹם אַחַר בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ.

וְדַע: שְׁשִׁמְעֵתִי מִפִּי-הַקְּדוֹשׁ, שֶׁחֲשַׁב כְּמָה וְכְמָה תּוֹרוֹת, וְאָמַר: שְׁכַלְסֵם הֵם סוּד כְּפוֹנוֹת תַּפְּלִין, דְּהֵינּוּ: הַתּוֹרָה "בְּחַצְצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר" (ח"א ה), ו'"אֲנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ" (ח"א ד), ו'"קִרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ" (ח"א ו), וְהַתּוֹרָה "מִי הָאִישׁ הֶחֱפֵץ חַיִּים" (ח"א לג), ו'"אַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלַכַת כְּהֵנִים" (ח"א לד), "אַשְׁרֵי הָעַם זֶרְקָא" (ח"א לה), וְהַתּוֹרָה הַזֹּאת: "מִרְכַּבַת פְּרַעָה" וְכוּ'. וְעוֹד כְּמָה וְכְמָה תּוֹרוֹת גְּדוּלוֹת שְׁאִינִי זוֹכֵר עֲתָה לְפָרְטֵם. וְאָמַר: שְׁכַלְסֵם הֵם סוּד כְּפוֹנוֹת תַּפְּלִין. אֲשֶׁרִי הַזּוֹכָה לְהַשְׁיֵגֵם.

תפלין מבטלין הדלות. פי עקר השפע והעשירות נמשך על-ידי בחינת 'עקב', בחינת 'אמת', בחינת 'תפלין'.

ענה.
(ח"א מז)

מי שמשקע ב'תאות-אכילה', בידוע: שרחוק מאמת. גם זה סימן על 'דלות'.

עו.

(ח"א נד, ג)

ה'המוץ-עם' שאין להם השכל להעמיק להבין הרמזים שמרמז לו השם-יתברך בכל-דבר - נעשה אצלם כל-זה ממילא, על-ידי: שנה, וציצית, ותפלין, ותורה, ותפלה, ומשאומתן וכו'.

ו'הארת-פנים, הוא תקון ו'אמת' (שמות לה, ו), בחינת 'עקב' וכו', והוא בחינת 'תפלין'. פי 'עקב' הוא 'תפארת', 'כלליות הגונין', בחינת 'תפלין הנקראים פאר' (ברכות יא. ועוד). - ועקר 'עשירות' בא מאמת' וכו'.

ו'ציצית' ותפלין' - הם בחינת 'גדלת מאד' (תהלים קד, א). פי 'תפלין' - הם בחינת 'הגדלת השכל', להבין כל הרמזים שמרמז לו השם-יתברך בכל יום. פי 'תפלין' הם בחינת 'מחין'. ו'ציצית' - הוא בחינת ה'צמצום', בחינת 'מאד' וכו'.

וזה שאמרו חז"ל (ברכות כד. על דברים כח, טו): "והיו חייך תלאים, זה התולה תפלין". גם אמרו (מנחות קג): "זה הקונה תבואה מן השוק" - הינו שה'דלות' בא על-ידי פגם התפלין, על-ידי פגם האמת'.

ועל-כן 'ציצית' קודם ל'תפלין', בבחינת (שירי-השירים ב, ו): "שמאלו תחת לראשי", ואחר-כך: "וימינו תחבקני". וכו'.

ו'ארץ-ישראל' שעקר קבלתה מבחינת 'עקב' וכו', בשביל זה נקראת "ארץ החיים" (זהר ויקרא מה: - פי 'תפלין' נקראים 'חיים', כמו שכתוב (ישעיה לח, טז; מנחות מד:): "ה' עליהם יחיו").

עז.

(ח"א נד, ד)

"מלך אסור ברהטים" (שירי-השירים ז, ו), "ברהיטי מחין" (תקוני-זהר כא). 'אסור', הינו בחינת 'קשר של תפלין', בחינת 'אחורי', כמאמר חז"ל (ברכות ז. ומנחות לה: על שמות לג, כג): "וראית את אחורי' - זה קשר של תפלין".

וזה שבחה (דברים ח, ט): "אשר לא במספנות תאכל בה לחם". וזה 'שבח ארץ-ישראל': שלא מחמת עניות תאכל לחם, אלא מחמת שבור ובטול 'תאות-אכילה', פי היא מקבלת הארה והשפעה מבחינת 'תפלין', בחינת 'עקב', בחינת 'אמת', שמשם בא 'עשירות'.

וזה (שמואל-א כח, כט): "והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים", הינו קשר של תפלין. פי 'תפלין' הם בחינת 'חיים', כמאמר חז"ל (מנחות מד:): "כל המניח תפלין זוכה לחיים, שנאמר (ישעיה לח, טז): ה' עליהם יחיו".

וזה פרוש (תקוני-זהר צא: על שמות כב, כו): "פי היא שמלתו לערו", "דא עזר של תפלין" - שבה נכנס בחינת 'תפלין'.

(מוהרנ"ת: ומרמז: על עניות השכינה בגלותא, שמשם עקר העניות של ישראל בגלות. הינו: שה'תפלין', הם עקר השמלה המגנת על ענית השכינה וכנסת-ישראל, פי

וְשָׂכְלוּ, שְׂלָא לְהַנִּיחוּ לְצֵאת חוּץ לְגִבּוּלוֹ
וְכוּ'.

פא.

(ח"ב,ה,ח)

עַל־יְדֵי תַפְלִין מַחִין, נַעֲשִׂין "שְׁבָעָה
מְשִׁיבֵי טַעַם" (מְשַׁלֵּי כו, טז), הִינּוּ
בְּחִינַת דְּבוּרִים פְּשָׁרִים שְׁבָהֶם מְשִׁיבִין
הַנְּשָׂמוֹת שֶׁנִּפְלְאוּ.

פב.

(ח"ב,ה,ט)

"אָדָם בִּיקַר בַּל יִלִּין" (תְּהִלִּים מט, יג-כא).
הִינּוּ: פְּשָׁאֵינוּ לָן וַיִּשֶׁן בִּיקַר,
בְּבְחִינַת 'תַּפְלִין', הִינּוּ: שְׁאֵינוּ מְזַבְּדֵי הַמַּחִין
בְּבְחִינַת 'תַּפְלִין', אַזִּי: "נִמְשַׁל בְּבְחִינַת
נְדָמוֹ" (שָׁם).

פג.

(ח"ב,ה,י)

זֶה בְּחִינַת הַשְּׂמֻחָה שֶׁל תַּפְלִין, כְּמוֹ
שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (בְּרֵכוֹת ל): "שָׂרֵב יִרְמֶיָה
הָיָה בְּדַח טוֹבָא, וְאָמַר: תַּפְלִין קָא מְנַחֵנָּא".
הִינּוּ: כִּי עַל־יְדֵי תַפְלִין מַחִין, נַעֲשֶׂה בְּחִינַת
הַמְלָאָה וְכוּ'. וְעַל־כֵּן צָרִיךְ שְׂמֻחָה, כְּדֵי לְתַן
חֲזוּק לְהַמְלָאָה.

פד.

(ח"ב,ה,יא)

'עֲוֹנוֹת הַמְשַׁפֵּט' נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי בְּחִינַת
'תַּפְלִין רְעִים'. כִּי יֵשׁ
בְּחִינַת תַּפְלִין, מַחִין, שֵׁישׁ בָּהֶם פְּסָלָת, כִּי
ה'תַּפְלִין מַחִין' נַעֲשִׂין עַל־יְדֵי שְׂמַעְלִין
הַלְּחוֹת וְשִׁמְנוּנִית הַגּוֹף מִבְּחִינַת "הַחֲתִים
בְּשָׂרוֹ" (וַיִּקְרָא טו, ג), לְבַחֲחִינַת 'חוֹתֶם דְּקַדְשָׁה',
בְּחִינַת 'תַּפְלִין מַחִין'.

עח.

(ח"א,סט)

וְעַל־כֵּן אָמְרוּ רַז"ל (קְדוּשִׁין ע.): "אֵלֶיָּהוּ
בּוֹפְתוֹ, וְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא
רוֹצֵעוֹ". זֶה בְּחִינַת 'מַחִין' ו'מוֹתְרֵי־מַחִין'.

"בּוֹפְתוֹ" - בְּחִינַת 'מַחִין', בְּחִינַת 'תַּפְלִין',
בְּחִינַת (שִׁירֵה־שִׁירִים ג, ז): "מְלֶךְ
אָסוּר בְּרֵה־טִים", "בְּרֵה־יְטִי מַחִין" (תַּקּוּנֵי־זִמְרָה
כא), בְּחִינַת 'תַּפְלִין'.

"רוֹצֵעוֹ" - בְּחִינַת 'מוֹתְרֵי־מַחִין', בְּחִינַת
'רְצוּעוֹת' שֶׁהֵן בְּחִינַת 'מוֹתְרֵי־
מַחִין'.

עט.

(ח"ב,ה,ז)

יֵשׁ "מַגְנֵי אֶרֶץ" (תְּהִלִּים מז, י), שְׂמַנְגִים עֲלֵינוּ
וּמַצִּילִין אוֹתָנוּ, כִּי מַכְנִיעִין ה'חוֹתֶם
דְּסִטְרָא־אֲחָרָא, שֶׁנַּעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הַנְּאֻוָּה.
וְעַל־יְדֵי שְׂמַכְנִיעִין 'תְּאֻוֹת־נְאֻוָּה', בְּחִינַת
'חוֹתֶם דְּסִטְרָא־אֲחָרָא', עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה
בְּחִינַת 'תַּפְלִין', 'מַחִין', בְּחִינַת 'חוֹתֶם
דְּקַדְשָׁה' - כִּי עַקֵּר תַּקּוּן הַמַּחִין, עַל־יְדֵי
שְׁבִירַת 'תְּאֻוֹת־נְאֻוָּה' וְכוּ'.

וְעַל־כֵּן נִקְרְאוּ הַתַּפְלִין 'יְקָר', (מְגִלָּה טז:ז) -
כִּי הַתַּפְלִין נַעֲשִׂין עַל־יְדֵי 'תַּקּוּן
תְּאֻוֹת־נְאֻוָּה', שֶׁהִיא בְּחִינַת (מְשַׁלֵּי כו, ז): "אִשְׁת
אִישׁ נִפֵּשׁ יְקָרָה תְּצוּד".

וְעַל־כֵּן "נִקְרְאוּ הַתַּפְלִין פְּאָר" (בְּרֵכוֹת יא.
וְעוּד), כִּי נַעֲשִׂין עַל־יְדֵי תַּקּוּן
הַנְּאֻוָּה וְהַתַּפְּאָרוֹת.

פ.

(ח"ב,ה,ז)

"שִׁי־יֵי שֶׁל תַּפְלִין", זֶה בְּחִינַת ה'צְמָצוּם'
שֶׁצָּרִיךְ כָּל־אֶחָד לְצַמְצֵם מַחוּ

וַיֵּשׁ לַחֹת שְׁצָרִיכִין לְצֵאתָ, בְּבַחֲיַנַת טַפַּת עֵשׂוֹ וַיִּשְׁמַעְאֵל, וּבְשִׁמְעֵלִין אוֹתָם, אַזִּי נִתְעַרַב פְּסֻלַת בְּהַמְחִין וְהַתְּפִלִּין, וְעַל-יַד־יָזָה נַעֲשֶׂה 'קִלְקוֹל הַמְּשַׁפֵּט' וְכוּ'.

פה.

(ח"ב ה, יד)

עַל-יַדִּי 'תִּקּוֹן הַמְּחִין', נַעֲשִׂין בְּחִינַת (תְּקוּנֵי־זָהָר קט"ו): "תְּפִלִּין דְּמַכְסִּין עַל מַחָא" - כִּי 'תְּפִלִּין' הֵם 'הַתְּנוּצָצוֹת הַמְּחִין'.

פו.

(ח"ב ה, יד)

בְּיוֹם־כְּפוּר, אַזִּי הוּא גָמַר 'תִּקּוֹן חוֹתָם דְּקִדְשָׁה', בְּחִינַת 'תְּפִלִּין', הַפֶּה 'חוֹתָם דְּסִטְרָא־אַחֲרָא', בְּבַחֲיַנַת (מוֹסַף יוֹם־כְּפוּר): "וּבְיוֹם צוֹם כְּפוּר יַחְתַּמּוּן".

הֵינּוּ: שְׁבַע־עֶשְׂרֵת־יְמֵי־תְּשׁוּבָה, נַעֲשֶׂה בְּחִינַת 'תִּקּוֹן הַתְּפִלִּין'. וּבְיוֹם־הַכְּפוּרִים, הוּא גָמַר תְּקוּנָם.

פז.

(ח"ב מ)

מֵהֵיכָן נִמְשָׁד וְנִתְעוֹרַר אֲצֵל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת 'עֵינַיִם' לְהַשְׁגִּיחַ, בְּחִינַת (דְּבָרִים י"א, יב): "עֵינַי ה'" - זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יַדִּי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מִתְּפָאֵר בָּהֶם, בְּבַחֲיַנַת (ישעיה מט, א): "יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְּפָאֵר".

וְעַל-יַדִּי ה'הַתְּפָאֵרוֹת', נַעֲשִׂין בְּחִינַת 'תְּפִלִּין' שְׁנִקְרָאִין 'פָּאֵר' (בְּרִכּוֹת י"א, י"ד), וְהַתְּפִלִּין הֵם בְּחִינַת 'מַחִין', וְנִכְנָסִין לְפָנַיִם וּבּוֹקְעִין בְּעֵינַיִם, וּמִזָּה נַעֲשֶׂה 'הַשְּׁגַחַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ' כְּבִיכּוֹל, שְׁעַל-יַד־יָזָה נַעֲשֶׂה 'קִדְשַׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל' וְכוּ'.

וְכֹל מֵה שְׁנִתּוֹסְפִין יוֹתֵר רַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל שְׂרוּצִים לְעַבְדּוֹ וּלְהַתְּקַרֵּב אֵלָיו - נִתְגַּדֵּל וְנִתּוֹסַף יוֹתֵר הַתְּפָאֵרוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׁמִתְּפָאֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל הַמִּתְּקַרְבִּים אֵלָיו. וְעַל-יַד־יָזָה נַעֲשִׂין 'תְּפִלִּין מַחִין'.

אִךְ מִי שְׂיִכּוֹל לְרֹאוֹת זֹאת ה'הַתְּפָאֵרוֹת', הוּא מְקַבֵּל מִזָּה בְּחִינַת 'פָּאֵר' ו'מַחִין', וְנַעֲשִׂין אֲצֵלוֹ גַם־כֵּן בְּחִינַת 'תְּפִלִּין', וְנִכְנָסִין לְפָנַיִם וּבּוֹקְעִין בְּעֵינַיִם, וְנַעֲשִׂין עֵינָיו גַם־כֵּן בְּבַחֲיַנַת "עֵינַי ה'". וּבְכָל־מְקוֹם שֶׁמִּסְתַּכֵּל וְרוֹאֶה, נַעֲשֶׂה שֵׁם גַם־כֵּן בְּחִינַת "אוֹרֵא דְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל" וְכוּ'.

אֲבָל מִי הוּא זֶה שְׂיִכּוֹל לְרֹאוֹת הַתְּפָאֵרוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ? - אֲמַנָּם מִי שְׂרוֹאֶה הַצְּדִיק־הַאֱמֵת שֶׁמְקַרֵּב בְּנֵי־אָדָם לְעַבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא עֹקֵר הַתְּקַרְבוֹת יִשְׂרָאֵל לְאֲבֵיהֶם שְׁבַשְׁמַיִם, וְהוּא עֹקֵר הַתְּפָאֵרוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ - מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בּוֹ.

וְעֹקֵר הַדְּבָר: בְּעַת הַקְּבוּץ שְׁמִתְקַבְּצִים אֵלָיו, וּבִיּוֹתֵר בְּרֵאשִׁי־הַשָּׁנָה, שְׂאֵז הוּא הַקְּבוּץ הַגָּדוֹל - אַזִּי הַהַתְּפָאֵרוֹת גְּדוֹל בִּיּוֹתֵר וְכוּ'. אַזִּי מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בּוֹ אַז, מְקַבֵּל מִן ה'הַתְּפָאֵרוֹת' הַזֹּאת, וְנַעֲשִׂין אֲצֵלוֹ גַם־כֵּן בְּחִינַת 'תְּפִלִּין מַחִין' כְּנ"ל וְכוּ'.

פח.

(ח"ב סז)

עֹקֵר קִיּוּם 'בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ', עַל-יַדִּי בְּחִינַת ה'מַחִין'. גַּם 'בֵּית' זֶה בְּחִינַת ה'בְּתִים שֶׁל הַתְּפִלִּין, שְׁשֵׁם הֵם ה'מַחִין' וְכוּ'.

וְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ הַבְּטִיחַ לְכָל הַמִּתְאַבֵּל עַל צִיּוֹן (ישעיה ס"א, א): "לְשׁוֹם לְאֲבֵלֵי צִיּוֹן פָּאֵר תַּחַת אֶפְרַיִם", 'פָּאֵר' תַּחַת

יוליכו אותו לאיזה מקום על הים שאין שם יהודי וימכרו אותו שם? איך יוכל לקיים שם את מצוות התורה!?

עד שזכה שבא על השגה: שיוכל לעבד השם-יתברך אפלו כשלא יוכל חס-ושלום לקיים המצוות!

כי השיג את העבודה של אבות העולם שהיה להם קדם מתן-תורה, שקימו כל המצוות אף-על-פי שלא עשו אותן בפשוטן. כמו 'יעקב-אבינו' שקיים מצוות תפלין על-ידי המקלות אשר פצל בידוע (זהר ויצא קסב), וכיוצא בזה, עד שהשיג איך לקיים את כל המצוות בדרך זה כשיהיה אנוס שם במקום שימכרו אותו חס-ושלום. - ותכף כשזכה להשגה זו, עזרו השם-יתברך וכו' וכו'.

צב.

(שבחי-הר"ן ח"ב לא)

כשרבנו ז"ל היה בארץ-ישראל, בא אליו אחד מהגדולים שהיה חשוב מאד, והיה בקי בכל הש"ס וממרי קבלה. והפציר לרבנו ז"ל: שרצונו לידע הטעם האמתי למה הוא בא לארץ-ישראל.

ורבנו ז"ל לא רצה לגלות לו בשום-אופן. והגדול הנ"ל שוב הפציר בו מאד: שלכל-הפחות ילמדנו רבנו איזה חדוש מחדושי הנחמדים והנעימים, לשמע חדושי-תורה מפיו הקדוש, אולי יתעורר לבבנו מחדש לעבודתו יתברך, וגם אולי נזכה ממילא להבין ולהשכיל איזה רמיזא מהנקדה הנ"ל.

מיד התחיל רבנו ז"ל להתלהב מאד ברשפי רשפי שלהבת י"ק, ופניו

אפר' דיקא. פאר' זה בחינת ה'מחין', בחינת תפלין וכו'.

פט.

(ח"ב עב)

אפלו בשעושיין מצוה, צריך שיהיה לו גם-כן בוששה גדולה. כי איך באים לחטף ה'תפלין' שהם 'כתרי דמלכא', ולהניחם פתאם על הראש. בודאי ראוי שיהיה לו בוששה גדולה כשפא לעשות איזה מצוה.

צ.

(ח"ב עז)

כל-אחד מישראל, אפלו צדיק גדול, צריך שיהיה לו איזה צער בכל יום וכו'. - וזה בחינת 'מעברתא של תפלין' וכו', כי 'תפלין' הם בחינת 'מחין', וה'רצועה' היא בחינת 'יראה', כי 'רצועה' בישא' היא 'יראה נפולה' (הקדמת הזוהר יא:).

וכן ה'יראה דקדשה' - היא גם-כן בחינת 'רצועה דקדשה'. וזה בחינת ה'רצועה' שעוברת בתוך ה'מעברתא של תפלין' - הינו ש'הרצועה' שהיא ה'יראה', היא עוברת בתוך המחין והתפלין וכו'.

ועל-כן כל איש ישראל שזוכה בכל יום לבחינת 'מחין', בחינת תפלין, עובר עליו 'יראה' גם-כן, בבחינת ה'רצועה' שעוברת ב'מעברתא של תפלין' - ומזה נשתלשל ובא לכל אחד איזה צער בכל יום.

צא.

(שבחי-הר"ן ח"ב כב)

בנסיעתו של רבנו ז"ל בחזרה מארץ-ישראל, כשהיה נמצא בספנות, התחיל אז לחשב בעצמו: מה יעשה אם

נבערו ונתלהבו כלפידיים ממש וכו', והתחיל לדבר בלשון זה להגדול הנ"ל: "הידעתם סוד פונות תפלין"?! - השיב לו הנ"ל קצת פונות.

אמר לו: "לאו, לא זו הדרך של פונת תפלין" - וכיון שאינכם יודעים סוד פונות תפלין, אינכם יודעים סוד ארבע רוחות של ארץ-ישראל! - ועכשו אתחיל לגלות לכם איזה רמז מזה.

ויהי כאשר התחיל לדבר, התחיל לצאת דם מגרונו. ואמר להחכם הנ"ל: "עתה ראו בעיניכם, כי אין מספיקים מן השמים לגלות לכם דבר!"

ותכף כשראה החכם הנ"ל זאת בעיניו, נענע לו ראשו, ובקש אותו מאד שימחל לו מה שהטריח אותו בלכתו, ונבהל מאד בזה. ולא רצה לזיז משם, עד שפחל לו רבנו ז"ל.

צג.

(ספורי-מעשיות, מעשה ד ממלך שגזר שמד)

ענה ואמר האנוס: "עקר כבודי שאהיה רשאי להיות יהודי בפרהסיא, להניח טלית ותפלין בפרהסיא"! - וחרה להמלך מאד, מחמת שבכל מדינתו אינם רשאים להיות יהודים, אבל לא היה לו בררה מחמת השבועה. - בבקר הלך האנוס, והניח טלית ותפלין בפרהסיא.

אחר-כך מת המלך ונעשה בנו מלך וכו'. ואמרו לו החוזי-כוכבים: "שזרעו לא יכרת, רק שישמר משור ושה" וכו'. וצוה לבניו שינהגו גם-כן כמותו בדרך רבה ומת. ונעשה בנו מלך, והתחיל לנהג ביד רמה וכו', וצוה להכריז: "שלא ימצא

במדינתו שור ושה, כדי שלא יהיה נכרת זרעו" וכו'.

והשפיל כל השרים שיש להם התמנות, אפלו אותן שעבדו אצל אבי-אבי זקנו וכו'. בתוכם היה השר האנוס הנ"ל. ושאל אותו המלך: "מהו השדרות וההתמנות שלך"?! - השיב לו: "השדרות שלי הוא, שאהיה רשאי להיות יהודי בפרהסיא, בשביל הטובה שעשיתי לזקנך"! - ולקח מאתו זאת, וחרז ונעשה אנוס.

פעם-אחת ראה המלך בחלום: "שהשמים זכים, וראה כל השנים-עשר מזלות, וראה ששור ושה שיש בין המזלות משחקים מפנו". ונפחד מאד, וצוה להביא את ספר הזכרונות, וראה כתוב בו: "שעל-ידי שור ושה יהיה נכרת זרעו"! ונפל עליו פחד גדול וכו', וקרא לכל הפותרי-חלומות, וכל אחד היה פותר לעצמו וכו'. ובא אליו חכם אחד וכו'. והוטב להמלך.

והלך עם אשתו ובניו וכל זרעו למקום הנ"ל וכו'. בתוך-כך ראה האש מלכים וראה שהיו הולכים דרך האש מלכים ויהודים מעטפים בטלית ותפלין, וזה היה מחמת שהיו אצל אותן המלכים יושבים יהודים במדינתם, על כן היו יכולים לילך דרך האש וכו'.

והמלך חשב: "מאחר שרואה ששאר מלכים הולכים שם דרך האש, על-כן אמר שגם הוא ילך" וכו'. והלך המלך וזרעו, ושלט בהם האש, ונשרף הוא וזרעו ונכרתו כלם!

כשבא החכם לביתו, היה תמוה בעיני השרים: "הלא היה נשמר משור ושה, ואיך בא שיהיה נכרת הוא וזרעו"?!

ומתבזה וכו' נפגם ההתפארות, על-כּן יש
השש על ה'תפלין' שהם בחינת
'התפארות'.

צה.

(חיי-מוהר"ן תקי)

ספר לי חברי רבי נפתלי: שפעם אחת
ספר עמו ממצות תפלין, והפליג
מאד בקדשת התפלין.

ואמר: שראוי לאדם להתלהב מאד
בהנחת תפלין, כי תפלין הם
קדושים ונוראים מאד, וראוי שיפיל על
האדם פחד ורעדה גדולה ואימה ויראה
עצומה כשרוצה להניח תפלין, אשר
קדשתם שגבה וגבהה מאד. והאריך בזה
הרבה. - וגם אנכי הבנתי מדבריו עצם
הפלגת נוראות קדשת התפלין.

ואמר: שפמה וכמה תורות שלו רבות
מאד, כלם נאמרו על מצוות
תפלין, אה-על-פי שלא נזכר שם תפלין
כלל, הם נאמרו על ענין תפלין וכו'. והם
וכו' (מובא לעיל בתורה ח"א לח), ועוד מאמרים
רבים אשר נאמרו באותן הזמנים, כלם
נאמרו על תפלין. ומזה יוכל לשער מעט,
עד היכן גדלו ושגבו קדשת התפלין.

צו.

(חיי-מוהר"ן תקיא)

אמר: שהוא יודע מסופר אחד שהוא
צדיק גנוז, ורצה מאד שיהיה לנו
תפלין ממנו. ואמר: שהוא רוצה לנסע אליו
בעצמו, ולקח ממנו כמה זוגות תפלין, כי
צריכין לנסע אליו בחכמה, באפן שלא יבין
שבאו אליו בשביל זה, כדי שלא יהיה נלכד
חס-ושלום באיזה צד גאות. על-כּן היה
רצונו לנסע אליו בעצמו, ולקח ממנו כמה

ענה האגוס ואמר: על-ידי נכרת, כי
החזי-פוכבים ראו, ולא ידעו מה
ראו, כי 'שור' עושין מעורו 'תפלין', ו'שה'
עושין מצמרו 'ציצית' ל'טלית', ועל-ידיהם
נכרת הוא וזרעו!

כי אותן המלכים שהיו יהודים דרים
במדינתם, שמלכשין בטלית ותפלין -
היו הולכים דרך האש ולא היו נזוקים כלל.
והוא נכרת - על-ידי שלא היו רשאים
יהודים שלובשין טלית ותפלין לישיב
במדינתו, ועל-כּן היו השור ושה שבמזלות
שזוקים ממנו, כי החזי-פוכבים ראו ולא
ידעו מה ראו, ונכרת הוא וזרעו פנ"ל.

"ננתקה את מוסרותימו" (תהלים ב, ג).
"מוסרות" - הם של 'עור',
בחינת 'תפלין'. 'עבותימו' (שם), 'עבות' הם
'חבלים', בחינת 'ציצית' וכו' וכו'.

"עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה" (תהלים
ב, יא). "עבדו - זה 'ציצית'.
"ביראה" - זה 'תפלין' [שהוא בחינת 'יראה',
כמבאר בגמרא ברכות ו. סוטה יז. חלין פט.]. "וגילו
ברעדה" - 'רעדה' הנ"ל (שנפל על המלך - שם
בהספור).

צד.

(חיי-מוהר"ן ער)

צנה לקרות אחד לבדק תפלין. ענה
ואמר: מחמת שהרב מברדיטשוב
נוסע וסובב עתה על המדינה, מחמת זה אני
מצוה לבדק התפלין שלי. כי כשגדול
ומפרסם בזה הולך וסובב, זה בחינת 'פגם
ההתפארות' חס-ושלום כפיכול וכו'.
וכשהוא יושב בביתו אזי הוא בחינת (ישעיה
מד, יג): "כתפארת אדם לשבת בית", בחינת
'בתים של תפלין'. - אבל כשנוסע וסובב

זוגות תפליו, ולחלק לאנשי-שלומו, שנזפה בלנו להניח תפליו קדושים שלו.

וגם קדם שספר זאת, דבר עמנו כמה פעמים: שרצונו שיהיה לנו תפליו טובים מסופר הגון באמת.

וכפי הנראה מדבריו היה: שלא היתה בונתו על אלו הסופרים המפרסמים עכשו, רק שיהיה סופר הגון באמת לאמתו. ודבר מזה כמה פעמים מענין תפליו טובים. אחר-כך ספר הנ"ל: שיודע מסופר וכו'.

אך בעזונותינו הרבים לא זכינו להוציא הדבר לאור, ולא גלה לנו מי הוא הסופר ואיפה הוא. ובתוך-כך נסתלק למעלה למעלה - ואין אתנו יודע עד מה, איה מקום כבודו של הסופר ההגון באמת.

צז.

(ימי-מוהר"ת ח"א לט)

בקיץ תקס"ט נסע הרב מברדיטשוב על המדינה. וספרו זאת לרבנו ז"ל. ביום שלאחריו שאל רבנו ז"ל על הבעל מגיה רבי יעקב היכן הוא. ואמר: "שרוצה לבדק תפליו!" והבינו שיש לו בונה בזה.

ואחר-כך בא רבי יעקב בעל המגיה הנ"ל, ובדק תפליו, והיו פשרים ויפים מאד מאד, כי היו מבתיבת-יד הסופר הצדיק המפרסם מזרנו אפרים ז"ל, אשר כתב שלו מתקים ביותר ונראה כחדש ממש במפרסם.

אחר-כך ענה ואמר רבנו ז"ל: זה הענין שספרו אתמול שהרב מברדיטשוב נסע, עבר עלי בדעתי בכל הלילה הזאת, ומחמת זה בדקתי התפליו שלי. ואמר על-זה ענין נפלא ונורא מאד

בדרכו (ב'שיי-מוהר"ן עה). - ומתוך כלל דבריו האלו נשמע: שקורא להרב הנ"ל פאר ישראל וכו'.

צח.

(פוכבי-אור, אנשי-מוהר"ן לו; שיח-שרפי-קדש ח"א תט)

שמעתי מאבי הרניי-כפרת-משכבו, ששמע מפי ר' עוזר ז"ל: שהאנשים של אדמו"ר זצ"ל, חברו יחד שני אזהרותיו. א) שלא ילך יום אחד בלי למוד שלחן-ערוך. ב) וגם הזהיר מאד להניח תפליו דרבנותם, ואמר: "שלדעתו תכה בשמתחילין להניח תפליו, יתחילו להניח שתי הזוגות". וזה ידוע שמצוה ללמד בתפליו דרבנותם.

על-כן נהגו האנשים שלו: שהיו מניחין תפליו דרבנותם, ולמדו בהם שלחן-ערוך.

[ב'שיח-שרפי-קדש' ח"ב כט: רבנו ז"ל אמר: "הייתי רוצה להנהיג בעולם, שביום הבר-מצוה, יניח הבר-מצוה שני זוגות תפליו, רש"י, ורבנותם" [אין וואלט געוואלט אריינברענגען, אז מ'ווערט בר-מצוה, זאל מען לייגן באלד צווי פאר תפליו].

צט.

(לקוטי-הלכות, תפילין ה, כט)

עכשיו בעקבות-משיחא בסוף הגלות, צריכים לזהר מאד להניח תפליו דרבנותם, כמו שהזהירו כל הצדיקים-אמתיים שהיו בימינו.

ק.

(שיח-שרפי-קדש ח"א תט; ח"ב ל)

רבנו ז"ל אמר: "רוצה אני, שהבחור הבר-מצוה יניח התפליו ביום הבר-מצוה, לא קודם".

וקבל על-עצמו: לבל יוסיף עוד ליסרו
מהיום שהוא והלאה.

קג.

(כוכבי-אור, טיחות-וספורים;
טיח-טרפי-קדש ח"א תנב)

מוהרנ"ת ז"ל שבה מאד את פתיבת
תפלין של רבי יצחק איזיק
יוסף סופר, והפץ היה: שכל אנשי-שלוֹמנו
יתפללו בתפלין כתב-ידו.

וכן פעם אחר פטירת הסופר הנ"ל, שהיה
אצל אחד תפלין, ונתנם לסופר
לבדקן. כשפתח הסופר את התפלין וראה
את הנחת הפרשיות איך שמנחים בפתים,
מכון פהלכה בכל הפרטים ודקדוקים
והפתיבה, אמר: "עדות היא על צדקת
הסופר, ותפלין פאלו אין צריכים בדיקה".

קד.

(אבני-ה-ברזל; טיח-טרפי-קדש ח"א תרכד)

פעם מוהרנ"ת ז"ל על הרב רבי זלמן,
על שהיה בכעס על החסידים
שמשכנו התפלין שלהם עבור יין-שרף.
ואחר-כך הבין מוהרנ"ת: "שצדקו דבריו".

קה.

(טיח-טרפי-קדש ח"ו פז)

כשאחד מאנשי-שלוֹמנו היה לו בן
שהגיע למצוות, היה רבי מיכלע
בן רבי יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל, מעוררו
ומלחיבו לקראת הנחת התפלין, והיה אומר
לו: "היה זהיר בקדשת התפלין לא לדבר
בהם פי אם רק דבורי תורה ותפלה. ואם
תזהר בכך, מברך אני אותך, שתזכה
לאריכות ימים ושנים, וליראת-שמים".

קא.

(טיח-טרפי-קדש ח"ג ע)

אמר רבנו ז"ל: "הייתי מרוצה שיהיה לי
בן, אף שרק ילד לבית-הכנסת עם
הטלית והתפלין, העקר שיהיה לי בן" [איך
וואלט געוואלט האבן א זיך, ער זאל נאר גיין מיטן טלית
און תפלין אין שוהל אריין, אבי א זיך]. כי פידוע לא
האריכו בננו ימיהם פמובא בחיי-מוהר"ן
ועוד.

ומזה היה מנהג אנ"ש: להקפיד ללכת
עם הטלית והתפלין לבית-הכנסת,
ולא להשאירם שם מיום ליום, כי זה שבהו
והתפארותו של יהודי, ללכת לבית-הכנסת
עם מלבושי וכתרי המלך הם הטלית
והתפלין.

קב.

(כוכבי-אור, אנשי-מוהר"ן כה)

רבי יצחק איזיק ז"ל, כשנתקרב, נתעורר
עליו מריבות ורדיפות גדולות מאד
מכל בני ביתו ובפרט מחותנו ואשתו וכו'.

הוכיח רבנו ז"ל את חותנו על דרכו הרע.
וגם שאל אותו: הלא בבקר
כשאתה מניח תפלין, ובידך אתה מכריח
את עצמך ברצועות של עור בהמה, ובפיך
אתה מהשה ודומם, ואיך רוצה לדבר אז
שום דבור, אם יעמד אז לנגדך איזה ערל
שלא ראה ושמע פזאת מעולם, האם לא
היה אומר עליך שאתה יוצא מדעת?!

(הינו כי מכון ממש, כן המה גם אמרי פיהו האלה אשר
יאמר על חתנו שהוא יוצא מהדעת, על שעושה רצון
הבורא ותברך, כפי תעלומות דרכיו אשר יודיענו על ידי
עבדיו הנאמנים).

ועוד פיוצא בדברים פאלה דבר והוכיחו -
עד שנתחרט מאד חותנו על-זה,

קו.

(ספר-המדות, עניני מצות תפלין')

[א] על-ידי שמחת יום-טוב, ועל-ידי הנחת תפלין כראוי, תלך אשתו בנים זכרים (בנים י).

[ב] מי שיש לו עזות, תקונו: שיניח תפלין' שהיו על ראש צדיק (עזות ה).

[ג] הנפנה, ונוטל ידיו, ומניח תפלין, וקורא קריאת-שמע, ומתפלל - כאלו בנה מזבח, והקריב עליו קרבן, וכאלו טבל (תפלה מ).

"וכתבתם על מזוזת ביתך ובשעריך" (דברים ו, ט)
- מצות מזוזה -

קז.

(ח"א ב, בסוף)

איתא במדרש (ויקרא-רבה כז, ב - על איוב מא, א): "מי הקדימני ואשלים לו" - מי עשה לי מזוזה קדם שנתתי לו בית" וכו'. נמצא: שכל מעשים-טובים שפלו וכל התפללות, הכל מאתו, ואין ראוי לחשב לקבל שכר על שום דבר.

קח.

(ח"א כג, ד-בסוף)

וזוה בחינת 'מזוזה', כי איתא במדרש (במדבר-רבה כב, ז): "למה נקרא שמן 'זוזה', מפני שזוין מזה לזה". וזה (איוב כב, כה): "והיה שדי בצריך", הינו על-ידי 'מזוזה'. "וכסף תועפות לך" (שם) - על-ידי-זוזה פרנסתו מעופפת לך. כי 'ש-ד-י' הוא בחינת 'ברית' וכו'.

וזוה שדרשו (ירושלמי ברכות פ"א): "ש'עשרת-הדברות הם ב'קריאת-שמע', ודבור

'לא תחמד' כנגד 'וכתבתם על מזוזת' (דברים ו, ט) - כי על-ידי 'מזוזה' נתבטל 'המדת הממון'.

וזוה שאמרו רז"ל (שבת קג: מנחות לד.): "וכתבתם" (שם) - 'שיהא כתיבה תמה'. וזה בחינת (בראשית כה, כז): "יעקב איש תם", כי על-ידו: "ויחן פני העיר" (שם לג, יח), שעל-ידו 'תקון המטבע'.

וזוהו שאמרו (שבת לב:): "שאריכת ימים על-ידי מזוזה" - כי סמוך ל"וכתבתם" (דברים יא, כ), "למען ירבו ימיכם" (שם שם, כא) - כי על-ידי אמונה במשאומתן, בא 'אור החיים'.

ובשביל זה: "קביעות המזוזה, בשליש העליון של הפתח" (מנחות לג.) - כי אמרו (בבא-מציעא מב:): "לעולם ישלש אדם את מעותיו, שלישי בפרקמטיא וכו' - ו'שליש העליון' הוא ה'שליש שבפרקמטיא', כמאמר חז"ל (ירושלמי פאה פ"ח): "טבין חמשיין דעבדין, מפאתן דלא עבדין". ועקר האמונה צריך להיות במשאומתן, כמו שאמרו (שבת לא:): "נשאת ונתת באמונה". נמצא: שעקר הממון, ששם צריך אמונה, הוא בשליש עליון, שהוא בשליש שבפרקמטיא'.

עתה בוא וראה נפלאות-השם, כי מבאר ב'ירושלמי פאה' (פ"א - וב'בראשית-רבה לה, ג): "ארטבן שלח לרבי חד מרגליתא טבא, שלח ליה רבי חדא מזוזה". ולכאורה הוא פלא: מדוע שלח לו מזוזה דיקא, ולא מצוה אחרת!?

אך על-פי הנ"ל מבאר היטב: כי 'מזוזה' דיקא מבטל 'המדת הממון', ועל-בן שלח לו 'מזוזה' דיקא, כי 'ארטבן' שלח לו

"מה העדות והחקים והמשפטים" (דברים ו, כ)

קיב.

(ח"א נו, ג)

ה'תורה', שהיא בחינת 'מה', כמו שכתוב (דברים ו, כ): "מה העדות והחקים והמשפטים" - היא בחינת 'מדות וימים' - שעל-ידיה קורין את ה'חיות' לתוך ה'מדות' וה'ימים'.

"וצדקה תהיה לנו, כי נשמר לעשות את כל המצוה הזאת לפני ה' אלקינו באשר צונו" (דברים ו, כה)

קיג.

(ח"א רנא)

דע: שעל-ידי 'מלחמות', הינו 'מחלקת' - נופלים מחשבות של רשעים, מחשבות של כפירות, על אנשים כשרים. והתקון לזה: למסור המלחמה על השם, שהשם ילחם המלחמה, על-ידי- זה מבטל מחשבות רשעים. - אבל דע: שעל-ידי צדקה שלהם, יש פח במחשבתם להתקיים אפלו אם ימסר המלחמה להשם וכו'.

ודע: שאיש אמת, דהינו שעושה מצוות בשלמות ובכל הדקדוקים בינו לבין קונו, יש לו פח להמשיך לעצמו כל הצדקות שהם עושין - כי הצדקה נמשכת רק אחר האמת - ואזי אין להם פח הצדקה, ואין פח במחשבתם להתקיים.

וזוה שכתוב (דברים ו, כה): "וצדקה תהיה לנו, כי נשמר לעשות את כל המצוה הזאת לפני ה' אלקינו באשר צונו". הינו:

'מרגליתא טבא', הינו 'עשירות וממון', כי היה שוה ממון הרבה, ועשה עקר החשיבות מזה. על פן שלח לו רבי פנגד זה, 'מזוזה' דיקא - כי 'מזוזה' מבטל 'חמדת העשירות'.

קט.

(ספר-המדות, בנים נו)

בעוון מזוזה, בנים מתים פשהם קטנים.

קי.

(שיח-שופי-קדש ח"ב תריט)

פעם פשבקש מוהרנ"ת מסופר אחד, שיבדק לו את מזוזות ביתו, בא הסופר לביתו ולקח את מזוזות הבית לבדקו. בעת שהיה מוהרנ"ת בבית הכנסת.

כשחזר מוהרנ"ת לביתו, וראה שהמזוזה אינה קבועה בפתח הבית, שאל: היכן המזוזה?! - ענו לו: "שהסופר לקחן לבדיקה עם שאר מזוזות הבית!"

ולא נכנס מוהרנ"ת לבית - אלא שלח לקרא לסופר. וכשהגיע, אמר לו מוהרנ"ת: "הרי לקחת לי את ביתי [האסט מיר צונגענומען די שטוב], וכי פך בודקים מזוזות?! - היה לך לבדק אחד אחד במקומו ולקבעם בחזרה באותו מעמד!"

"ועשית הישר והטוב" (דברים ו, יח)

"זו פשרה לפנים משורת הדין" (רש"י)

קיא.

(ספר-המדות, צדקה יא)

ה'פשרה', היא 'משפט' שיש בו 'צדקה'.

כְּשִׁיחֶיהָ לָנוּ בְּחִינֹת אֲמַת' - דְּהֵינּוּ לְשֹׁמֵר
לַעֲשׂוֹת כָּל הַמְצֻזוֹת לִפְנֵי ה' לְבַדּוֹ, בְּכָל
הַדְּקֻדּוּקִים, כְּמוֹ שְׁעוֹשֶׂה בְּפָנַי בְּגַי־אָדָם.

וְזֶה: "כִּי נִשְׁמַר לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַמְצֻזָּה
הַזֹּאת לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵינוּ כַּאֲשֶׁר צִוֵּנוּ"
וְכוּ', "לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵינוּ" דִּיקָא, הֵינּוּ: שֶׁנִּשְׁמַר
לַעֲשׂוֹת כָּל הַמְצֻזוֹת לִפְנֵי ה' לְבַד, בִּיגִינּוּ
לְבִין קוֹנֵנוּ, בְּכָל הַדְּקֻדּוּקִים וְהַפְּרָטִים. וְזֶהוּ:
"כַּאֲשֶׁר צִוֵּנוּ", הֵינּוּ: בְּכָל הַדְּקֻדּוּקִים 'כַּאֲשֶׁר
צִוֵּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

וְאִז: "וּצְדָקָה תִּהְיֶה לָנוּ". 'לָנוּ' דִּיקָא,
הֵינּוּ: שֶׁנִּמְשָׁיִךְ לַעֲצֻמְנוּ כָּל הַצְּדָקוֹת,
כִּי דָרַךְ הַצְּדָקָה לְמַשָּׁךְ לְאֲמַת' בְּנ"ל.

"כִּי עִם קְדוּשׁ' אֲתָה לָה' אֱלֹקֶיךָ, בְּךָ בָּחַר ה'
אֱלֹקֶיךָ לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם סֻגְלָה" (דְּבָרִים ז, ו)

קיד

(ח"א לה, א)

יִשְׂרָאֵל הֵם "עִם קְדוּשׁ" (דְּבָרִים ז, ו), וְכָל
אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, יֵשׁ לוֹ חֵלֶק
אֵלּוּךְ מִמַּעַל וְכוּ'.

קטו

(ח"א כא, ט)

אֲנַחְנוּ נִקְרָאִים "עַם סֻגְלָה" (דְּבָרִים ז, ו) -
כְּמוֹ 'סֻגְלָה' שְׁעוֹשִׂין לְרַפּוּאָה, אֶף-
עַל-פִּי שְׂאִין הַטָּבַע מְחַיֵּב שִׁיחֶיהָ זֶה
לְרַפּוּאָה, אֶף-עַל-פִּי כֵן מְסַגֵּל לְרַפּוּאָה, וְזֶה
לְמַעַלָּה מִהַטָּבַע שְׂאִין הַשֶּׁכֶל הָאֲנוּשִׁי מִבֵּין.

כְּמוֹ-כֵן לָקַח אוֹתָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְעַם
סֻגְלָתוֹ, אֶף-עַל-פִּי שְׂאִין הַשֶּׁכֶל
הָאֲנוּשִׁי מִבֵּין, אִיךְ לָקַח עִם מִתּוֹךְ עַמִּים -
כְּמוֹ בְּשַׁעַת 'קָרִיעַת יַם-סוּף' שֶׁקִּטְרַג מִדַּת-

הַדִּין: "הִלְלוּ עוֹבְדֵי עֲבוֹתֵיכֶם" וְכוּ' (זֹהַר תְּרוּמָה
קע:), אֶף-עַל-פִּי כֵן לָקַח אוֹתָנוּ לְ"עַם קְדוּשׁ"
(שם).

נמצא: שְׂזָה כְּמוֹ סֻגְלָה, לְמַעַלָּה מִהַטָּבַע,
לְמַעַלָּה מִשְׁכָּל אֲנוּשִׁי, וְזֶה בְּחִינַת
'מְקִיפִין'.

וְכִי שְׂזָכָה לְאֵלוֹ ה' מְקִיפִין, לְהוֹלִיד אוֹתָם
וּלְהַכְנִים אוֹתָם בְּפָנִים, נִמְצָא שְׂזָכָה
לְהִבִּין אֶת ה' סֻגְלָה'.

בְּכֵן כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי בְּחִינַתוֹ יֵשׁ לוֹ
פְּנִימִי וּמְקִיף, וְכָל מִה שֶׁחֲנֵנוּ הַשֵּׁם
לְהִבִּין וּלְחַדֵּשׁ אִיזָה דָּבָר וּלְהַכְנִים הַמְקִיף
לְפָנִים - בּוֹדֵאי הַיֵּשֶׁר מְחַיֵּב לְגַלּוֹת הַסֻּגְלָה
לְעַם סֻגְלָה, וּלְהִיטִיב מִטּוֹבוֹ לְאַחֲרִים.

קטז

(ח"א קא)

בְּכָל אָדָם וְאָדָם בְּעֲצֻמוֹ יֵשׁ בְּחִינַת 'אֲנָפִין
נְהִירִין', שֶׁהֵם בְּחִינַת קְדֻשַׁת יִשְׂרָאֵל
"עִם קְדוּשׁ" (דְּבָרִים ז, ו), הִרְחֹקִים בְּשִׁרְשָׁם
מִכָּל הַמִּדּוֹת וְהַתְּאֻזוֹת.

קיז

(ח"ב ז, ג-יא)

עֶקֶר הִרְחֻמְנוּת הוּא: כְּשִׁיִּשְׂרָאֵל "עִם
קְדוּשׁ" (דְּבָרִים ז, ו), נוֹפְלִין חֲסִי-וְשָׁלוֹם
בְּעוֹזְנוֹת. וּלְפִי קְדֻשַׁת-יִשְׂרָאֵל וְדְקוּתָם וְגִדְל
רוּחָנִיּוֹתָם, הֵם רְחֻקִים מֵעוֹז, וְאִי-אֶפְשָׁר
לָהֶם לִשָּׂא כָּל הַמַּשָּׂא הַכָּבֵד שֶׁל עוֹזן אֶפְלוֹ
יוֹם אֶחָד.

"לא מרבכם מפל העמים חשק ה' בכם וכו',
 פי אתם המעט מפל העמים" (דברים ז, ז)

וזה תלוי לאלפים דור". - על-ידי תשובה
 מאהבה, עושה הסד לשני אלפים.

ק"ח.

(ח"א י"י)

"כל מקום שנאמר ואלה, מוסיף על
 הראשונים" (בראשית-רבה ל, ג) - בחינת
 תוספות ורבויו, בחינת צאונה, עבודה-זרה,
 כמו שכתוב (דברים ז, ז): "לא מרבכם חשק
 ה'" - שפרושו צאונה. "מוסיף על
 הראשונים", שהוא בחינת המן-עמלק,
 כמו שכתוב (במדבר כד, כ): "ראשית גוים
 עמלק".

ק"ט.

(ח"א ע)

וזה שכתוב (דברים ז, ז): "לא מרבכם חשק
 ה' בכם, פי אתם המעט" - ודרשו
 רז"ל (חולין פט. רש"י דברים שם): "לא מרבכם
 וכו', רק מחמת שאתם ממעיטין עצמכם
 וכו', חשק ה' בכם". פי מחמת שממעיטין
 ומקטינים עצמן, על-ידי-זה הם בבחינת
 עפר, שיש לו ריח המושך, בחינת משכן,
 שמושך האלקות. ועל-כן: "חשק ה' בכם".

"ולשמרי מצותו לאלף דור" (דברים ז, ט)

ק"כ.

(ח"א נח, ז)

תשובה מאהבה, זה בחינת לקחם
 משנה" (שמות טז, כב), במאמר
 חז"ל (סוטה לא.): "כאן מאהבה כאן מיראה"
 (סוטה לא. - איתא שם): "גדול העושה מאהבה
 יותר מן העושה מיראה, שזה תלוי לאלף דור

"ומשלם לשנאיו אל פניו להאבידו" (דברים ז, י)

קכ"א.

(ח"א ח, ג)

הרוח-חיים שנמשך מה'רבי-דקלפה,
 גדול ותקיף לפי שעה, כמו
 רוח-סערה שהוא גדול בשעתו. אך שאין
 לו קיום כלל, ולסוף פלה ונאבד, ומסער
 גופה ונשמתה.

וכמו שכתוב (דברים ז, י): "ומשלם לשנאיו
 אל פניו להאבידו". "ומשלם" -
 לשון שלמות החסרון שנמשך לו, דהינו:
 בחינת אריכת הרוח'.

וזהו: "אל פניו". "פניו" - הוא בחינת
 הרוח' וכו'. אך הוא "להאבידו" -
 פי אף שהוא גדול לפי שעה, לסוף נאבד
 בנ"ל.

אך הדבוק בצדיקים, מקבל הרוח-חיים,
 שלמות החסרון, מהצדיק וה'רבי-
 דקדשה'.

קכ"ב.

(ח"א סו, ג)

על-ידי האמת שיתגלה לעתיד, יהיה
 מפלת הרשעים, בבחינת (דברים ז,
 י): "ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו".
 "פניו" - זה בחינת אמת, שעל-ידי-זה
 משלם לשונאיו ומאבידן מן העולם.

הַפְּטֵרַת שַׁבַּת נַחְמוֹ

"נחמו נחמו עמי יאמר אלקיכם" (ישעיה מ, א)

א.

(ח"א בא, יא)

כָּל הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים וְהַגְּלוּת, אֵינּוּ אֶלָּא לְפִי עֲרֹךְ הַסְּרוּן הַדַּעַת, וּכְשֶׁנִּשְׁלַם הַדַּעַת נִשְׁלַם כָּל הַחֲסוּרוֹת וְכוּ'.

וְעַקֵּר ה' חַיִּים-נִצְחָיִים יִהְיֶה לְעַתִּיד, מִחַמַּת הַדַּעַת, שִׁירָבָה הַדַּעַת, שְׂיִדְעוּ הַכֹּל אֶת הַשֵּׁם וְכוּ'. אִךְ הַדַּעַת שִׁיִּהְיֶה לָהֶם אָז, אֶפְשָׁר לָנוּ לִידַע וּלְדַבֵּר מִמֶּנּוּ. אִךְ הַדַּעַת שִׁיִּהְיֶה לָנוּ אָז, זֶה אִי-אֶפְשָׁר כַּעַת אֶפְלוּ לְדַבֵּר מִמֶּנּוּ, כִּי עֲכָשׁוּ זֶה הַדַּעַת בְּבַחֲיִנוֹת 'מַקִּיף' וְכוּ'. - וְה'יִדְעָה' יֵשׁ בָּהּ 'מַקִּיף' ו'מַקִּיף לְמַקִּיף'.

וְזָהוּ: "נחמו נחמו עמי יאמר אלקיכם" (ישעיה מ, א). "נחמו נחמו" - הינו 'מקיף', ו'מקיף למקיף', ש'ה'ידיעה' היא עקר ה'נחמה' של כל הצרות.

וְאִיךְ אֶפְשָׁר לָבוֹא לְהִידְעוֹת? - "יאמר אלקיכם" - "אמירה בחשאי" (זהר שמיני לט. קרח קעו). וכו'.

וְזָהוּ שְׁפָרַשׁ הַפְּסוּק: "נחמו נחמו" - הינו לְזָבוֹת לְהַשְׁגַּת הַמַּקִּיפִין, 'הַשְׁגַּת הַדַּעַת', שְׂזָהוּ עֵקֶר ה'נחמה' - זֶה זֹכִיךְ עַל-יְדֵי שְׁנֵי בַחֲיָנוֹת, שָׁהֵם: (א) 'צַעֲקָה' - שְׂעַל-יְדֵי־זֶה מוֹלִידִין הַמַּקִּיפִין. (ב) ו'קִדְשַׁת שַׁבַּעַת הַנְּרוֹת' - שְׂעַל-יְדֵי־זֶה מַכְנִיסִים הַמַּקִּיפִין לְפָנִים.

וְזָהוּ: "יאמר אלקיכם". "יאמר" - הינו בַּחֲיָנַת "אמירה בחשאי", בַּחֲיָנַת 'שִׁמְךָ' שֶׁהוּא 'בַּחֲשָׁאִי'. ו'שִׁמְךָ' הוּא בַּחֲיָנַת 'שַׁבַּעַת הַנְּרוֹת' שֶׁהֵיוּ מ'שִׁמְךָ'. "אלקיכם" - זֶה בַּחֲיָנַת "אלקים לארמא קלא" (זהר שם), בַּחֲיָנַת הַצַּעֲקָה הַנִּלְכָּד.

שְׂעַל-יְדֵי שְׁנֵי בַחֲיָנוֹת אֵלּוּ, זֹכִיךְ לְהַשְׁגַּת הַמַּקִּיפִין, שֶׁהוּא 'הַשְׁגַּת הַדַּעַת-הַקְּדוּשָׁה', שְׂזָהוּ עֵקֶר ה'נחמה', בַּחֲיָנַת "נחמו נחמו" - הינו: 'מקיף' ו'מקיף לְמַקִּיף'.

ב.

(ח"ב פה)

'אגוזים' הַנִּקְרָאִים 'לוזים', רוֹמְזִים לְבַחֲיָנַת 'לאה', שֶׁהִיא בְּעֵרֶף, שֶׁהִיא 'נְקֵבָה רֵאשׁוֹנָה' (סֵפֶר הַלְקוּטִים לְהָאֲרִיז"ל פְּרַשְׁת וַיֵּצֵא). וְאַחֲרֵי-כֵן נִכְנָסִין לְבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהוּא בַּחֲיָנַת: "יעקב קראו בית-אל" (פְּסָחִים פ.ח.). וְזָהוּ שְׁפָרַשׁ רַש"י (שׁוֹפְטִים א, כד): "שְׂדֵרְךָ לֹזֵז נִכְנָסִין לְבֵית-אֵל".

וְזָהוּ (ישעיה מ, א): "נחמו נחמו". שְׁתֵּי פְעָמִים 'נחמו' גִּימְטְרִיא 'קִדְקֵד', שֶׁהוּא בַּחֲיָנַת 'עֵרֶף' - שְׂעַל-יְדֵיהָ נִכְנָסִין לְבֵית-אֵל - 'עֵרֶף' גִּימְטְרִיא ש"ג, רֵאשִׁי-תְבוּת: "ש'בת נחמו".

וְזָהוּ הַעֲצָם לֹזֵז שִׁישׁ בְּעֵרֶף אָדָם, שִׁישָׁאֵר אַחֲרַיִךְ כְּלִיזֵן הַגּוֹף, וּמִמֶּנּוּ יִתְחַדֵּשׁ בְּנֵן הַגּוֹף בְּשַׁעַת תְּחִית־הַמֵּתִים. וְזָהוּ עֵקֶר נְחִמוֹתֵינוּ, בַּחֲיָנַת "נחמו נחמו" כְּנִל - כִּי עַל הַגּוֹף נֵאמַר (רוֹת ג, יג): "שִׁכְבִי עַד הַבֶּקֶר",

ו.

(ספורי-מעשיות, מעשה יב מבעל-תפלה)

וכן עברתי יותר, והייתי עובר על ים של יין, וידעתי: שזה ה'ים' נעשה בודאי, מהדבורים של ה'מליץ', שהוא עומד ומדבר תנחומין לפני ה'מלך' וה'מלכה', ואחר-כך הוא חוזר פניו ומדבר תנחומין לה'בת-מלכה', ומאלף הדבורים נעשה ה'ים של יין, כמו שכתוב (שיר-השירים ג י): "וחפך ביין הטוב" - אך לא הייתי יכול למצאו.

ז.

(ספורי-מעשיות, מעשה יג מהשבעה בעטלערס)

כי יש שני צפרים, אחד זכר ואחת נקבה, והם רק זוג אחד בעולם. ונאבדה הנקבה. והוא הולך ומחפש אותה, והיא מחפשת אותו. והיו מחפשים הרבה זה את זה, עד שנתעו, וראו שאינם יכולים למצא אחד את חברו. ונשארו עומדים, ועשו להם קנים וכו'.

ובשמיני הלילה - אזי אלו הזוג צפרים, מתחילים כל אחד ואחת לילל בקול יללה גדולה מאד, כי כל אחד מילל על זוגו וכו'.

וביום, אי-אפשר לסבל השמחה שיש שם, כי ביום מתקבצים שם צפרים אצל כל אחד ואחת מהזוג הנ"ל, והם מנחמים ומשמחים את כל אחד ואחת מהזוג הנ"ל, בשמחות גדולות מאד מאד, ואומרים להם דברי תנחומין: "שעדין אפשר שתמצאו זה את זו!" - עד שביום אי-אפשר לסבל את גדל השמחה שיש שם וכו'.

שהוא עת התחיה. "והנה בבקר והנה היא לאה" (בראשית כט, כה), הינו: 'עצם לוי' הנ"ל, שעל-ידיה נתבנה הגוף.

ג.

(עלים-לתרופה, ה' שלח תקצ"ו)

הרחמן הוא יגדר פרצתם ופרצת עמו ישראל, וינחמם ויושיעם בנחמות ציון וירושלים. אך עקר הנחמה מכל הצרות רחמנא-לצלן, הוא הדעת של התורה והצדיקים-האמתיים, כמו שכתוב (תהלים קיט, נ): "זאת נחמתי בעניי" וכו', וכמבאר על פסוק "נחמו נחמו עמי" (ישעיה מ, א - בלקוטי-מוהר"ן ח"א כא, יא).

- עניני 'נחמה' -

ד.

(ח"ב ד, בסוף)

בשהצדיק בצער ובצרה - פמה וכמה נשמות שבעולם-הזה ועולם-הבא מקוננין ומתאבלין על צערו, וגם השכינה מקוננת. כי "אפלו על דמים של רשעים השכינה מקוננת, קל-זחמר על דמן של צדיקים" (סנהדרין מו).

אבל בשזוכה ל'רפואה' - אזי 'מתנחמין' כלם, ונמשך 'שמחה' לכלם, בבחינת (ישעיה נה, יח): "וארפאהו, ואשלים נחמים לו ולאבליו" - שעל-ידי 'רפואתו', נמשך 'נחמה' לכל האבלים הנ"ל, הינו: 'שמחה'.

ה.

(ספר-המדות, אמונה ח"ב ח)

הנחמה בא, על-ידי 'אמונה'.

ח.

(חכמה ותבונה יב, ד)

שְׁמַעְתִּי מֵאָבִי (רבי נחמן מטולטשין) ז"ל:
שֶׁאַחַר שֶׁסָּפַר אֶדְמוּר זְצוּק לְ
אֵת הַמַּעֲשֵׂה מִח'בַּעְרָגֶעַר' (ספורי-מעשיות,
 מעשה י מבערגער ועני) - **הָיָה אִזּ בֵּין אֲנָשִׁיו,**
שְׂמַחָה גְדוֹלָה וְעֲצוּמָה - וְשָׂרְרוּ אִזּ אֵת
הַפְּתוּבִי: "כִּי נָחַם ה' צִיּוֹן" וְכוּ' (ישעיה נא, ג).

כִּי הִבִּינוּ אִזּ מְשִׁיחוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁשָּׂח
אֲחֵר־כֶּה, הַמְּבֹאֲרִים בְּסוּף הַמַּעֲשֵׂה:
שְׁעֵנִין הַבְּחוּר וְהַבַּת־מֶלֶךְ הַמּוּבָא שָׁם, מְרַמֵּז
עַל נִשְׁמַת מְשִׁיחַ וְכִנְסַת־יִשְׂרָאֵל, שֶׁעֲכָשׁוּ
הֵם נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה, וְכָל כְּנִסְת־יִשְׂרָאֵל
וְהַמְּלָכוֹת־דְּקִדְשָׁה שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵאֵתָהּ, נִפְלוּ
וַיִּרְדּוּ תַּחַת יַד הַקְּלָפוֹת שֶׁל בַּעַס הַרוֹצֵחַ,
הַמּוּבָא בְּפָנִים הַסְּפוּר, עַד שֶׁמִּפִּיל אִימָה
וַפָּחַד עַל הָאָדָם מִלְּצַעֲקַת לַהֲשֵׁם־יִתְבָּרַךְ,
וְאוֹמֵר לוֹ: "אִם תִּצַּעֲקַ, אֲחַנֵּק אוֹתְךָ מִיָּד!"
וְכוּ' וְכוּ' (עני-שם שפאריך בענין משיח' ובענין משיח
האמתי').

וְעַל־כֵּן־זֹאת יִתְעַלֶּה וַיִּתְגַּדֵּל עֵלֶת
הָעֲלוֹת וְסַבַּת כָּל הַסְּבוּת,
לְהַפִּיךָ גַּם יְרִידוֹת כְּאֵלֶּה לְעֲלִיּוֹת, וְלִסְבָּב
בְּגִלְגּוּלֵי סְבוּתָיו, שְׂדִיקָא עַל־יְדֵי־זֶה יִהְיוּ
נְתוּעָדִים וְנִתְחַבְּרִים - וְהִיא בַּעֲצָמָה תִּמְצָא
אֵת הַסִּימָנִים לְהַפִּירָם עֵין בְּעֵין שֶׁהֵם
אֲמִתִּיִּם, עַד שֶׁיִּתְעַלּוּ וַיֵּאחָזּוּ לְמִקּוּמָם,
וְהַמְּלָכוֹת תִּתֵּן לָהֶם לְעוֹלָמֵי עַד: "כִּי נָחַם ה'
צִיּוֹן" וְכוּ'.

ט.

(עלים-לתרופה, מכתב נחמה'
 מרבי נפתלי ז"ל, תלמיד רבנו ז"ל)

אָחִי יְדִידִי וְאוֹהֲבֵי מִנְעֵר. שְׁמַעְתִּי אֲשֶׁר
עָבַר עָלַיְךָ, "שְׁמַעְתִּי וְתִרְגַּז בְּטָנִי

לְקוֹל צְלָלוֹ שְׁפָתַי" (חבקות ג, טז), הוֹמָה לְבִי עַל
צַעֲרֶךָ הַמֵּר, צַר לִי עָלַיְךָ אָחִי, כִּי נָעַם אֶהְבַּתּוֹ
תְּקוּעַ בְּלִבִּי מִנְעוּרֵינוּ, עַל־כֵּן מֵר וּמְרוּר צַעֲרוֹ
בְּלִבִּי. אַךְ מְכַרְחִין לְהַתְּנַחֵם, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב
(ישעיה מ, א): "נִחְמוּ נִחְמוּ עַמִּי יֹאמֵר
אֲלֵכֶיכֶם". וְהַתּוֹרָה הִיא נִצְחִית וּבְכָל אָדָם
וּבְכָל זְמַן. וְגַם עֵתָה אוֹמְרָת: "נִחְמוּ נִחְמוּ".

וּמַעַת שְׁשִׁמְעֵתִי וְלִבִּי דָוִי עַל צַעֲרוֹ, מֵאִז
לְבִי דָוִי וְרַבּוֹת אֲנַחֲוֹתִי בַּיּוֹתֵר.

אֲךָ זֹאת נִחְמָתִי, אֲשֶׁר יִדְעֵתִי מִנְעֵר,
וַיִּדְעֵתִי: אֲשֶׁר מִשְׂרַשׁ בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבוֹ,
נִקְדַּת אֲמוּנָה אֲמִתִּית בְּהֵשֵׁם, וּבַתּוֹרָתוֹ,
וּבְבַחֲרֵי צִדִּיקָא, אֲשֶׁר הִפְּזָה מַעֲיָנִי הַיְשׁוּעָה.

אֲשֶׁר בְּדַבְרֵיהֶם יְכוֹלִים לְהַתְּנַחֵם וְלְהַחֲיוֹת
אֵת נַפְשֵׁנוּ תָּמִיד, וְלִקְיָם הַמְּקַרְאוֹת
הַקְּדוּשִׁים אֲשֶׁר בָּהֶם הַתְּנַחֵם יִרְמִיחוּ אַחַר
צַעֲקָתוֹ בְּמִרְיוֹת דְּמִרְיוֹת, אַחַר כָּל־זֹאת
אָמַר (איכה ג, יח-כא-כב-לב): "וְאָמַר אָבֵד נִצְחִי
וְתוֹחַלְתִּי מֵח'. זֹאת אָשִׁיב אֵל לְבִי עַל כֵּן
אוֹחִיל. חֲסֵדִי ה' כִּי לֹא תִמְנוּ וְכוּ' וְכוּ'. כִּי אִם
הוֹצֵה". אַף־עַל־פִּי־כֵן אַחֲרֶיךָ (שם שם, לב;
ישעיה סג, ז): "וְרַחֵם כְּרַחֲמָיו וּכְרַב חֲסָדָיו".

כֵּן יִקְיָם בָּךְ, וְגַם נִבּוֹאוֹת וְנַחֲמוֹת יִשְׁעֵיח'
אֲשֶׁר נִבְּא לְדוֹרוֹת (ישעיה סו, יג): "כְּאִישׁ
אֲשֶׁר אָמוּ תִנְחַמְנוּ, כֵּן אֲנֹכִי אֲנַחֲמְכֶם,
וּבִירוֹשָׁלַם תִּנְחַמּוּ". כֵּן יִקְיָם בָּךְ לְחֻזֵק,
וְ"חֻזֵק וַיֵּאמֶץ לְבָבְךָ" (תהלים כז, יד) אֲשֶׁר יִזְכֶּה
לָזֶה, שִׁיזְכֶּה לִילָךְ לִירוֹשָׁלַם עִיר־הַקֹּדֶשׁ בְּרַב
הַרְחָבָה, אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

"דברו על לב ירושלים" (ישעיה מ, ב)

י

(ח"א כ, ד)

ירושלים' היא בחינת לב העליון, בבחינת (ישעיה מ, ב): "דברו על לב ירושלים".

"כל גיא ינשא" (ישעיה מ, ד)

יב

(ח"א ד, ט)

"ויקבר אתו בניא" (דברים לד, ו). זה בחינת אין, כמו שכתוב (ישעיה מ, ד): "כל גיא ינשא".

"ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דבר" (ישעיה מ, ה)

יג

(ח"א יג, בסוף)

"כל בשר יחדו" (ישעיה מ, ה), זה בחינת לקיטת הנפשות.

"כי פי ה' דבר" (שם), זה נעשה על ידי "רוח נדיבה" (תהלים נא, יד), שהוא "פי ה'", כמו שאמרו חז"ל (ראש השנה ו): "בפי ה' (דברים כג, כד) - זו צדקה".

ומובן הדבר שמביא המקרא: "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דבר" (שם), ומבאר כל המאמר בפסוק זה, אך בעזרת ינוי הרבים חסר פרוש רישה דקרא.

[וב'הוספות מכתביד רבנו ז"ל השיך לתורה הנה נדפס בסוף הספר]: - "ונגלה כבוד ה'" (ישעיה מ, ה), זה בחינת 'הקמה', כמו שכתוב (משלי ג, לה): "כבוד חכמים ינחלו", בחינת 'בית המקדש', כמו שכתוב (ירמיה יז, יב): "כפא כבוד מרום מראשון" - על ידי זה: "וראו כל בשר יחדו".

"וראו" - זה בחינת המשכת התורה, שהיא ראיה טנת"א.

"כל בשר יחדו" - זה בחינת לקיטת הנפשות כלם, בבחינת (משלי יא, ט): "לוקח נפשות חכם".

"ישרו בערבה מסלה לאלקינו" (ישעיה מ, ג)

יא

(ח"א נט, א)

המשתדל לקרב ולעשות נפשות - בונה בחינת היכל הקדש וכו'. ו'היכל הקדש' שורה ומלביש הרוח החיוני שבלב האיש הכשר, ויונק חיותו מהרוח הטהור.

ועקר הלבשתו לרגלי הרוח - פי מבחינת 'רגליו' נתעזר להישיר את בני אדם לעבודת השם יתברך, בבחינת (ישעיה מ, ג): "ישרו בערבה מסלה לאלקינו". 'מסלה' דיקא, שהוא מקום הרגליו.

וזהו בחינת (תהלים פד, ו): "מסלות בלבבם" - שעל ידי "מסלות שבלבבם" - נתעזר להישיר בני אדם השוכנים בערבה ובהשד" - להישיר להם דרך לעבודת השם יתברך.

דבר" - והינו: פשיגאלו ישראל, אז הדבור
גם-כן כביכול יהיה עם השם-יתברך.

"כי פי ה' דבר" - כל-זה נעשה על-ידי רוח נדיבה, שהוא
"פי ה'", כמו שאמרו חז"ל (ראשי-השנה ו): "בפיך" (דברים
כג, כד) - זו צדקה".

י.ד.

(ח"א יד, ב)

עכשו הכבוד בגלות, כי עקר הכבוד אצל
העכו"ם, ואנחנו בני-ישראל
שפלים ונבזים, ולעתיד-לבוא שיתגלה
כבודו מבין החשך, כמו שכתוב (ישעיה מ, ה):
"ונגלה כבוד ה'" וכו', כי אז יטו כלם
"לעבדו שכם אחד" (צפניה ג, ט) - אז יאמרו
בגוים: "לכו ונלכה באור ה'" (ישעיה ב, ה).
ו'כבוד' נקרא 'אור', כמו שכתוב (יחזקאל מג,
ב): "והארץ האירה מכבודו".

טו.

(ח"א עח)

"ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כי פי
ה' דבר" (ישעיה מ, ה). הינו:
פשמיחד הדבור עם השם, שהוא יחוד
קדשא-בריך-הוא ושכינתה' - אזי: "ונגלה
כבוד ה'". 'כבוד' זו 'שכינה'. הינו: שנתגלה
ונתגדל הארת השכינה, שהוא בחינת
'מלכות'. כי עכשו נקטן אורה ונחלש כחה
וכו', וזהו גלות השכינה.

אבל על-ידי שיתקן פרצוף מלכות,
וייחד ה'דבור', שהוא בחינת
'מלכות' ו'שכינה' - עם השם -
יתגלה ויתגדל אורה של פרצוף מלכות'.

טז.

(ח"א צד)

בעזונותינו-הרבים הדבור בגלות, כמו
שכתוב (תהלים צו, ג):
"ספרו בגוים את כבודו", והינו: הדבור עם
ישראל בגלות. לכה נאמר (ישעיה מ, ה):
"ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כי פי ה'".

"הישוב על חוג הארץ" (ישעיה מ, כב)

ז.

(ח"ב ד, בסוף)

על-ידי רגל ויום-טוב, שהוא התגלות-
הרצון' - נעשה בחינת ה'דחת
וכבוס הדמים, ואזי יכולים הדמים לסבב
בסדר. ובשביל זה נקרא הרגל: 'חג' - לשון
'סבוב', כמו שכתוב (ישעיה מ, כב): "הישוב על
חוג הארץ" - על סבוב הארץ' - כי על-ידי
ה'דחת' וכבוס הדמים, על-ידי-זה הם מסבבים
בסדר.

"וימתחם פאהל לשבת" (ישעיה מ, כב)

יח.

(ח"א ו, היז)

'אהל' הוא ר'קיע', כמו שכתוב (ישעיה מ,
כב): "וימתחם פאהל לשבת",
וכתיב (תהלים קד, ב): "נוטה שמים פיריעה". -
"יעקב איש תם ישב אהלים" (בראשית כה, כז),
בחינת ר'קיע', כמו שכתוב: "וימתחם
פאהל".

יט.

(ח"א כט, ה)

ו'יעקב' שהמשיך 'לכנונית' וכו', נאמר
בו (בראשית כה, כז): "ישב אהלים",
הינו: בחינת 'שמים', כמו שכתוב (ישעיה מ,
כב): "וימתחם פאהל לשבת".

שַׁבַּת נַחְמוּ וְשַׁבְעָה דְנַחֲמָתָא

א.

(ח"ב ד, ה - שַׁבַּת הוּא הַנְּחָמָה)

יְמֵי-הַחַלְּוָה הֵם בְּחִינַת 'עֲצוּבוֹת'. וְאֶפְלוּ
הַמְצוּוֹת שְׁעוֹשֵׁין בְּיַמֵּי הַחַלְּוָה,
הֵם בְּחִינַת 'עֲצוּבוֹת' וְכוּ', כִּי "מָט"ט שְׁלֹטְנוּתָהּ
בְּיַמֵּי הַחַלְּוָה" (תַּקוּנֵי-זִהָר ג), וְ"מָט"ט הוּא בְּחִינַת
'עֶבֶד', בְּחִינַת 'עֲצוּבוֹת'.

אֲבָל 'שַׁבַּת' הוּא בְּחִינַת 'בֵּן', וְאִז "נִיחָא
לְעֵלְאִין וְתַתְּאִין", וְנִתְעוֹרֵר 'שְׁמַחָה',
וְאִז נִתְרוֹמָמִין וְנִתְעַלִּין כָּל הַמְצוּוֹת שֶׁל
'שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחַלְּוָה' מִן הַעֲצוּבוֹת, וְנִמְשָׁךְ
עֲלֵיהֶם "מְנוּחָה וְשְׁמַחָה" (זְמִירוֹת לְשַׁבַּת).

בְּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית ה, כח-כט): "וַיֹּלֶד בֶּן,
וַיִּקְרָא שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר, זֶה יִנְחַמְנוּ
מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמִעֲצוּבוֹן יְדֵינוּ" - הֵינּוּ בְּחִינַת 'שַׁבַּת'
שֶׁהִיא בְּחִינַת 'בֵּן', בְּחִינַת 'נֹחַ', "נִיחָא דְעֵלְאִין
וְתַתְּאִין" (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה ל, ה), שֶׁהוּא מְנַחֵם
וּמְשַׂמַּח הַכָּל מִן הַעֲצוּבוֹת, בְּחִינַת: "זֶה
יִנְחַמְנוּ" וְכוּ'.

ב.

(לְקוּטֵי-הַלְכוּת, שַׁבַּת ז, יח)

וְזֶה בְּחִינַת 'שַׁבַּת נַחְמוּ' אַחֵר 'תְּשַׁע־בָּבֶל'
- כִּי עִקַּר הַנְּחָמָה מִכָּל הַצָּרוֹת
הַכְּלוּלִין בְּ'חֶרֶב' בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, הוּא 'שַׁבַּת',
שֶׁהוּא בְּחִינַת הַצַּדִּיק-הָאֱמֵת, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית
ה, כח-כט): "וַיֹּלֶד בֶּן, וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ
לֵאמֹר זֶה יִנְחַמְנוּ" וְכוּ' (כְּמוֹבָא בְּלְקוּטֵי-תַנְיָנָא סִימָן
ב).

כִּי עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְתִשְׁבּוּבָה, שְׂזֵה עִקַּר
הַנְּחָמָה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (יְשַׁעְיָה נז, יח):

"וְאַשְׁלֵם נַחֲוִמִים לוֹ וְלֹא-אֲבָלְיוֹ", וְכִמוֹ שְׁכָתוּב
בְּזֵהָר-הַקְּדוֹשׁ: בְּעֵינֵן הַמְּלָאכִים עִם הָאָדָם
שְׁמַתְאֲבָלִים כְּשִׁחוּטָא חֲסִי-וְשָׁלוֹם, וְכִשְׁשֵׁב
בְּתִשְׁבּוּבָה, נֶאֱמַר עָלָיו: "וְאַשְׁלֵם נַחֲוִמִים לוֹ
וְלֹא-אֲבָלְיוֹ" וְכוּ'.

וְזֵהוּ: "נַחְמוּ נַחְמוּ" שְׁתֵּי פְעָמִים, בְּחִינַת
'תִּשְׁבּוּבָה עַל תִּשְׁבּוּבָה', בְּחִינַת
"שְׁמִירַת שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת" (שַׁבַּת קִיח:), שְׁבָהֶם
תְּלוּיָהּ הַגְּאֻלָּה.

ג.

(לְקוּטֵי-הַלְכוּת, שַׁבַּת ז, נב-נד)

וְ"אַחֵר תְּשַׁע־בָּבֶל, קוֹרִין 'שַׁבְעָה
דְּנַחֲמָתָא'" (שְׁלַח-עֲרוּךְ אַרְחֵ-חַיִּים תַּכַּח,
ח - תּוֹסְפוֹת מְגִלָּה לֹא: בְּשֵׁם הַפְּסִיקָתָא) - כִּי עַל-יְדֵי
הָאֲבָלוֹת שֶׁל כָּל-יִשְׂרָאֵל בְּשַׁלְשָׁה
שָׁבוּעוֹת וּבְתִשְׁעֵי-בָבֶל, עַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁךְ
בְּחִינַת 'בֵּנִין בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ', כְּמוֹ שֶׁאֱמָרוּ
רַז"ל (תַּעֲנִית ל:): "כָּל הַמְּתַאֲבֵל עַל יְרוּשָׁלַיִם,
זוֹכֵה וְרוֹאֵה בְּשַׁמְחָתָהּ", כְּמוֹבָא בְּסַפְרִים
(שְׁעַר-הַפְּנוּת, חג הַשָּׁבוּעוֹת דְּרוּשׁ א, עֵינֵן 'בֵּין-הַמְּצָרִים'):
"שְׁבַסוּף יוֹם תְּשַׁע־בָּבֶל, נִצְמַח צְמִיחַת
קַרְן מְשִׁיחַ" (עֵינֵן לְקוּטֵי-הַלְכוּת, רֵאשִׁית-הַגָּז ג, ח).

וְאִז הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ מְנַחֵם אוֹתָנוּ בְּכָל מֵינֵי
נְחָמוֹת, שֶׁהֵם 'שַׁבְעָה דְּנַחֲמָתָא'
שְׁקוֹרִין מִן 'שַׁבַּת נַחְמוּ' עַד 'רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה',
שְׁבָהֶם מִתְחִיל הַמְּתַקֵּת הַחֶרֶב-וְאֵף שֶׁל חֲטָא
הַעֲגָל.

וְעַל-כֵּן הֵם 'שַׁבְעָה דְּנַחֲמָתָא' - כְּנֶגֶד
בְּחִינַת הַזֵּא"ו שְׁבַתוֹךְ הָאֱלֹהִים,
שְׁמַאִיר לְנִקּוּדָה הַתְּחַתּוּנָה עִתָּה, שֶׁהֵם

בכללם 'שבועה' - על-ידי שממשיך האור מבחינת צמיחת קרן משיח, שאז נתתקן ומאירה נקודה העליונה בנקודה התחתונה פראוי, על-ידי בחינת הוא"ו, שזה עקר התקון.

ובל-זה קורין קדם ראש-השנה ו'עשרת ימי תשובה' - כי עקר קדשת ראש-השנה, ו'עשרת ימי תשובה', ו'יום-כפור', הוא על-ידי השבתים אלו שקורין בהם אלו ההפטרות, כי עקר התקון על-ידי שבת.

ועל-כן "קורין אחר-כך תרתי דתיובתא" (שלחן-ערוך שם; תוספות מגלה שם), 'תרתי דיקא, בחינת תשובה על תשובה, שזה בחינת (שבת קיח): "אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות" דיקא.

ועל-כן כל ההכנה לקדשת ראש-השנה, ו'עשרת ימי תשובה', ו'יום-כפור', הוא על-ידי שבתות שמקדם, כמו שאמרו רז"ל (תוספות מגלה לא: - על-פי הפסיקתא): "שתקנו לקרות קדם ראש-השנה 'תלתא דפרענותא' בהשלש שבתים שבין-המצרים, ואחר-כך שבועה דנחמתא, ו'תרתי דתיובתא'".

כי עקר קדשת ראש-השנה ו'יום-כפור, הוא לזכות לתשובה, כי הם עשרת ימי תשובה, ועקר התשובה הוא על-ידי 'שבת' וכו'.

ד.

(לקוטי-הלכות, ערבג, יז-יח-נט)

וזוה בחינת שבת נחמו' - כי עקר הנחמה מפל הצרות, הוא שבת-קדש, שהוא בחינת הארת הרצון'.

כי עקר כל הצרות, הם צרות הנפש, שאין זוכין לעשות רצונו באמת, שזהו עקר התכלית בעולם-הזה, וחויץ מזה הכל הבל וכו'. ואין לנו שום נחמה לנחם עצמנו על צרת הנפש. שאנו רואין גדל התרחקותנו מהשם-יתברך וכו'.

וכל נחמותינו, הוא רק שבת קדש', שהוא בחינת הרצון, שעל-ידי 'שבת' אנו זוכין לרצון בשלמות לכסף ולהשתוקק תמיד להשם יתברך יהיה איד שיהיה, וזה עקר הנחמה.

כי 'שבת נחמו' - הוא הנחמה על ה'חרבן בית-המקדש', דהינו שמתאבלין עליו 'בין המצרים', מ'שבועה-עשר בתמוז' עד 'תשעה-באב'. ועקר 'חרבן בית-המקדש' הוא בחינת 'פגם הרצון' שהוא 'פגם האמונה, כי ה'בית-המקדש' הוא בחינת 'הארת הרצון' וכו'.

ועל-כן אחר אבלות והבכיה של 'בין-המצרים' ו'תשעה-באב', זוכין אחר כך ל'שבת נחמו' - 'שבת נחמו' דיקא, כי 'שבת' עקר הנחמה, כי עקר הנחמה הוא 'הארת הרצון'.

וזוה זוכין על ידי ה'בכיה, כמו שאמרו רז"ל (תענית ל:): "כל המתאבל על ירושלים, זוכה ורואה בשמחתה". כי על-ידי הבכיה של ישראל, על-ידי-זה זוכין לרצון, שהוא בחינת 'שמחה', כי עקר ה'שמחה' על-ידי הרצון - כי הם בזוכין לשוב אליו יתברך.

ועל-ידי-זה מהפכים ה'בכיה' לרצון, ובזה בעצמו מהפכין ה'אבלות' וה'בכיה', ל'שמחה', בחינת (ישעיה סו, י): "שישו אתה משוב כל המתאבלים

עָלֶיָּהּ - כִּי עָקַר ה' שְׁמֹחָה, הוּא עַל-יַדֵּי
'הָאֶרֶת הָרְצוֹן'.

יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי שְׁנֹזֶכֶה לָשׁוּב לְאֶרְצֵנוּ בְּמַהְרָה
בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

ה.

(לקוטי-הלכות, שומר-שכר ד, ט)

וְאַחֲרֵיכֵן קוֹרִין וְאֶתְחַנֵּן בְּשֶׁבֶת נַחֲמוֹ,
כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ הָאוֹצֵר מִתְּנַת
חֲנָם שֶׁהַמְשִׁיךְ מִשְׁהַרְבֵּנוּ בְּרַבּוּי תְּפִלוֹתָיו
שֶׁהַתְּפִלָּה לָבֵא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַכֹּל הִיָּה
בְּכַח הָאוֹצֵר מִתְּנַת חֲנָם, כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר
בְּהַתּוֹרָה (לקוטי-מוֹהַר"ן ח"ב עח).

וְעַל-יַדֵּי-זֶה אֵי-עַל-פִּי שֶׁהוּא בְּעֵצְמוֹ לֹא
בֵּא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, אֵי-עַל-
פִּי-כֵן עַל-יַדֵּי-זֶה הַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ הָאוֹצֵר
מִתְּנַת חֲנָם, שֶׁזֶה עָקַר נַחֲמָתֵנוּ בְּעֵת גְּלוּתֵנוּ
מֵאֶרְצֵנוּ, כִּי עָתָה עָקַר חַיּוֹתֵנוּ עַל-יַדֵּי הַחֶסֶד
חֲנָם שֶׁמְשִׁיכִין עָלֵינוּ מִשְׁהַרְבֵּנוּ וְכֹל
הַצְּדִיקִים-הָאֲמִתִּיִּים, מִ'הָאוֹצֵר מִתְּנַת חֲנָם'
שֶׁמֹּחֶה אֶת כָּל הָעוֹלָם תָּמִיד, בְּכֹל מִיָּנִי
יְרִידוֹת שְׁבַע עוֹלָם, בְּכֹל יְמֵי הַגְּלוּת הָאֶרֶץ הַמֵּד
הַזֶּה בְּכֹל וּבְכָרֵט, שֶׁעַל-יַדֵּי-זֶה הַחֶסֶד
חֲנָם, הוֹזִירִין וְעוֹשִׂין דָּרֶךְ כְּבוֹשָׁה לְאֶרֶץ-

ו.

(עלים-לתרופה, ערב-שבת פנחס תקצ"ד)

כִּי יִתֵּן שְׁנֹזֶכֶה לְהַכִּין עֵצְמֵנוּ מֵעַתָּה עַל
'שֶׁבֶת נַחֲמוֹ, שְׁנֹזֶכֶה לְנַחֲמָה שְׁלֵמָה עַל
כָּל צָרוֹת נַפְשֵׁנוּ, שֶׁלֹּא נִסְגַּ עוֹד מִמֵּנוּ יִתְפָּרֵךְ,
שֶׁזֶה עָקַר הַנַּחֲמָה וְהִישׁוּעָה עַל הַכֹּל.

ז.

(עלים-לתרופה, ג' עקב תר"ד)

בַּיּוֹם ד' עָרַב תִּשְׁעָה-בָּאָב בְּאֵתִי לָפֶה
בְּשָׁלוֹם, וּבְכִינּוּ בַתִּשְׁעָה-בָּאָב.
וּבְחַמְלָתוֹ זָכִינוּ לְשִׂמְחָה בְּשֶׁבֶת נַחֲמוֹ, "כִּי
אֶתָּה ה' עֲזַרְתָּנוּ וְנַחֲמָתֵנוּ" (על-פי תהלים פו, יז).

ח.

(עלים-לתרופה, ד' עקב תר"א)

וְשִׁבְעָה דְנַחֲמָא כְּבָר הַתְּחִילוּ, וְצָרִיכִין
לְהַכִּין עֵצְמֵנוּ עַל 'רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה'
הַקָּדוֹשׁ וְהָאִים וְנוֹרָא מְאֹד וְכוּ'.

שַׁבַּת נַחְמוּ אֶצֶל רַבְּנוּ ז"ל

א.

(חיי-מוהר"ן קנו)

וְכֵן בְּשַׁבַּת נַחְמוּ, וְעוֹד שַׁבַּת אַחַת בַּחוּרְף
(שיש-אומרים שהיתה זאת, שַׁבַּת שְׁקָלִים).

הַרְבֵּנוּ הָיָה: לְהִיזֵת אֶצְלוֹ עַל רֵאשֵׁי-
הַשָּׁנָה וְעַל 'שַׁבַּת-חֲנֻכָּה' וְעַל 'חֲגֵי-
הַשְּׁבוּעוֹת'. וְהָיָה מְצוּיָה וּמְזֻהָר: לְהִיזֵת אֶצְלוֹ
בְּאֵלוֹ הַשְּׁלֹשָׁה זְמַנִּים. וְהָיָה תָמִיד אוֹמֵר
תּוֹרָה נִפְלְאָה בְּאֲרִיכוֹת גְּדוּלָּה בְּאֵלוֹ הַזְּמַנִּים
וְכוּ'. אֵךְ בִּיזְתֵר וְיִזְתֵר הַזֶּהִיר: לְהִיזֵת אֶצְלוֹ
עַל רֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה וְכוּ'.

ג.

(חיי-מוהר"ן נט; פּרפּראוֹת-לְחַכְמָה ח"א י"ב)

מֵאֲמַר 'תְּהַלְּלָה לְדָוִד' [לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן ח"א]
סִימָן י"ב, נֵאמַר בְּשַׁבַּת נַחְמוּ
תַקס"ג. וְהַמְתִּיק בְּתוֹכוֹ פְּרוּשׁ הַפְּסוּק (ישעיה
מ, א): "נַחְמוּ נַחְמוּ" וְכוּ'. "נַחְמוּ נַחְמוּ", הֵינּוּ
'תְּרִין צְדִיקִים', 'צְדִיק עֲלִיוֹן' וְצְדִיק
תַּחְתּוֹן' וְכוּ'. אֵךְ אַחֲרֵיכֶן כְּשֶׁנִּתֵּן לְהַעֲתִיק
אֵת הַמֵּאמֵר הַזֶּה מִכְּתִיבַת יְדוּ ז"ל, כִּי מֵאֲמַר
זֶה הוּא לְשׁוֹן רַבֵּינוּ ז"ל - הַשְּׂמִיט פְּרוּשׁ
הַפְּסוּק נַחְמוּ נַחְמוּ הֵנ"ל, וְהַשֵּׁם יוֹדֵעַ כּוֹנֵנְתוֹ
ז"ל.

וְעוֹד שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה אָמַר תּוֹרָה
בְּקַבִּיעוֹת. הֵינּוּ: שֶׁהָיָה נוֹסֵעַ וְכוּ'
פְּעַם-אַחַת בַּחוּרְף, וַיֵּשֶׁב שָׁם עַל הַשְּׁלֹשׁ-
סְעֻדוֹת, וְאָמַר שְׁתֵּי פְּעָמִים תּוֹרָה, הֵינּוּ
בְּשַׁבַּת-שִׁירָה, וְעוֹד אֵיזָה שַׁבַּת. וְגַם בְּקוֹץ
הָיָה נוֹסֵעַ וְכוּ'. אָבֵל לֹא אָמַר תּוֹרָה רַק פְּעַם-
אַחַת בְּטַשְׁעֵהֲרִין בְּשַׁבַּת נַחְמוּ.

ד.

(חיי-מוהר"ן י"ב נט)

מֵאֲמַר 'עֲתִיקָא' [לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן ח"א] סִימָן
כ"א, נֵאמַר בְּדַרְךָ בְּשַׁבַּת נַחְמוּ
תַקס"ד.

כָּלֵל הַדָּבָר: שֶׁאֵלוֹ שֶׁשָּׂה פְּעָמִים הֵנ"ל,
הֵינּוּ: שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּבֵיתוֹ וְשְׁלֹשׁ
פְּעָמִים בְּדַרְךָ, הָיָה אוֹמֵר תּוֹרָה בְּקַבִּיעוֹת.
וְחוּץ מִזֶּה לֹא הָיָה לוֹ שׁוּם קַבִּיעוֹת לְאֲמִירַת
תּוֹרָה - כִּי לֹא הָיָה יוֹשֵׁב עִמָּנוּ עַל הַסְּעֻדָּה-
שְׁלִישִׁית כָּלֵל, רַק בְּאֵלוֹ הַשַּׁבָּתִים הֵנ"ל וְכוּ'.

ה.

(שיחות-הַר"ן קנג; חיי-מוהר"ן מט-נט-רטו;
ימי-מוהר"ן ת ח"א ג"א)

הַתּוֹרָה בְּלְקוּטֵי-תַנְיָנָא סִימָן ע"ה, בְּעַנְיָן
'הַנְּהַגַת הַפְּשִׁיטוֹת', נֵאמְרָה
בְּשַׁבַּת נַחְמוּ בְּאוֹמָאן סְמוּךְ לְהַסְתַּלְקוֹתוֹ
(שַׁנַּת תַּק"ע). - בְּאוֹתָהּ הָעֵת בְּסְמוּךְ לְשַׁבַּת
נַחְמוּ, נִכְנָס לְדִירָה אַחֲרַת שָׁל וְכוּ' (שַׁנְסַתְלַק
ש"ס). וְעַל אוֹתוֹ הַשַּׁבַּת, נִתְקַבְּצוּ כַּמָּה אֲנָשִׁים
חֲדָשִׁים גַּם יְשָׁנִים שֶׁבָּאוּ אֵלָיו עַל שַׁבַּת-
קֹדֶשׁ, וְהָיָה קְבוּץ גְּדוֹל.

ב.

(שיחות-שְׂרִפִּי-קֹדֶשׁ ח"ב קנה)

כִּידוּעַ: הָיָה נְהוּג לְהַתְקַבֵּץ אֶצֶל רַבְּנוּ ז"ל
שֶׁשָּׂה פְּעָמִים בְּשָׁנָה. שְׁלֹשׁ
פְּעָמִים בְּשָׁנָה הָיוּ נוֹסְעִים אֶל רַבְּנוּ בְּזְמַנִּים
הַקְּבוּעִים, רֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה וְשַׁבַּת חֲנֻכָּה
וְשַׁבּוּעוֹת. וְשְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה הָיָה רַבְּנוּ
ז"ל לְאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ, דְּהֵינּוּ: בְּשַׁבַּת-שִׁירָה,

בְּחוּץ-לְאֶרֶץ בְּאֵין יִשְׂרָאֵל לַפְעָמִים לְמָקוֹם" וכו'.

ואַחֲרֵי-כֵן הָיָה מְדַבֵּר וּמְשִׁיחַ עִמָּנוּ הַרְבֵּה בְּשִׂמְחָה גְדוֹלָה, וּבַחֵן אֲמַתִּי נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד. וַיֵּשֶׁב כָּל הַסְּעֵדָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה, וְדַבֵּר וְהִשִּׁיחַ הַרְבֵּה עִמָּנוּ, וְחִזַּק אֹתָנוּ מְאֹד מְאֹד בְּכַמָּה וּבְכַמָּה לְשׁוֹנוֹת.

וְאִזְ צָעַק מֵעֵמֶק הַלֵּב: "גְּעוּוֹאֲלֵךְ זַיִט אֵיךְ נִישֵׁט מִיֵּאֵשׁ! [אָהָה אֵל תִּנְאַשׁוּ אֶת עֵצְמֵכֶם]. וּמִשָּׁךְ מְאֹד תִּבֶּת 'גְּעוּוֹאֲלֵךְ' [אָהָה] בְּדֶרֶךְ הַמְּזִהִיר וְצוֹעֵק מֵעֵמֶק הַלֵּב. וְאָמַר בְּזֵה-הַלְּשׁוֹן: "קִיִּין יֵאוֹשׁ אִיז גָּאֲרֵנִישֵׁט פֶּאֲרֵהֲאֲנִדִּין!"

וְאֵי-אֲפָשֶׁר לְצִיר הַרְמָזִים שְׂרַמְזוּ לָנוּ בַתְּנוּעוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים, אֵיךְ לְהִתְחַזֵּק עַד אֵין קֶץ וְתַכְלִית. וְהַתְּפָאֵר בְּעִצְמוֹ שֶׁהוּא עֵתָה בְּשִׂמְחָה גְדוֹלָה. וְאָמַר: "שֶׁהוּא בִּירָאָה וּבְשִׂמְחָה". וְאָמַר בְּלְשׁוֹן אֲשַׁכְּנֶנּוּ: "אֵיךְ בֵּין הֵיִינְט פְּרוּם פְּרִיִלִיד" [אֲנִי הַיּוֹם יֵרָא וְשִׂמַּח].

וְלְצִיר וּלְבָאֵר הַחֵן הָאֲמֵת וְהִיפִי וְהַתְּפָאֵר וְהַקְּדוּשָׁה וְהִירָאָה וְהַשִּׂמְחָה שֶׁל אוֹתוֹ הַשִּׁבְתָּה, לֹא יִסְפִּיק כָּל עוֹרוֹת אֵילֵי-נְבִיּוֹת לְבָאֵר.

וְאִזְ רֵאִינוּ יְשׁוּעַת-הַשֵּׁם וְנִפְלְאוֹתָיו וְנוֹרָאוֹתָיו הַעֲצוּמִים שֶׁהוּא חוֹמֵל עַל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּכָל-עֵת, שְׂמִתוֹךְ הַעֲלָמָה וְהַסְתָּרָה כְּזֹאת, נִתְהַפֵּךְ לְרִצּוֹן כְּזֶה. שְׂבַתְחָלָה לֹא הָיָה יוֹדֵעַ כָּלֵל בְּאֲמֵת, וּמִתּוֹךְ 'אֵינוֹ יוֹדֵעַ' כְּזֶה, בָּא לִידֵי 'הַתְּגַלּוֹת' כְּזֶה.

אַחֲרֵי-כֵן בְּיוֹם-רֵאשׁוֹן שְׂכַתְבְּתִי זֹאת הַתּוֹרָה, וְהִבְאֵתִי הַפֶּתַח לְפָנָיו וְכו'. וְהַסְתַּפַּל וְרָאָה בּוֹ כָּל מַה שְׂכַתּוֹב עַד

עָנָה וְאָמַר: "מָה אַתֶּם נוֹסְעִים אֲצֵלִי? הֲלֹא אֲנִי אֵינִי יוֹדֵעַ עֵתָה כָּלֵל?! כְּשֶׁאֲנִי אוֹמֵר תּוֹרָה יֵשׁ לָכֶם עַל מָה לְנַסֵּעַ וּלְבוֹא אֵלַי, אֲבָל עֵתָה עַל מָה בְּאַתֶּם? הֲלֹא אֲנִי אֵינִי יוֹדֵעַ עֵתָה כָּלֵל?! כִּי אֲנִי עֵתָה רַק 'אִישׁ פְּשׁוּט' 'פְּרֵאֶסְטִיק' לְגַמְרִי!"

וְהֵאֲרִיךְ בְּשִׁיחָה זֹאת, וּכְפַל וְשַׁלַּשׁ כַּמָּה פְּעָמִים: "שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ כָּלֵל, וְשֶׁהוּא רַק אִישׁ פְּשׁוּט לְגַמְרִי, וְשֶׁהוּא 'פְּרֵאֶסְטִיק'! - וְאִזְ אָמַר: שֶׁהוּא מְחִיָּה עֲצוּמוֹ עֵתָה רַק בְּמַה שֶׁהָיָה בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל!"

אֵי-אֲפָשֶׁר לְבָאֵר כָּל הָעֲנִין אֵיךְ נִתְגַּלָּה וְנִמְשָׁכָה הַתּוֹרָה הַזֹּאת יֵשׁ מֵאֵין בְּאֲמֵת - כִּי מִתְחַלָּה לֹא הָיָה יוֹדֵעַ כָּלֵל בְּאֲמֵת - וְנִשְׁבַּע בְּ'שִׁבְת-קִדְשׁ', וְאָמַר בְּזֵה-הַלְּשׁוֹן: "אֲנִי נִשְׁבַּע בְּ'שִׁבְת-קִדְשׁ" - הֵינּוּ עַל עֲנִין הַנ"ל: "שֶׁהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ כָּלֵל עַכְשָׁיו"! - וְאָמַר בְּזֵה-הַלְּשׁוֹן: "דָּא שְׁוֹעֵר אֵיךְ בֵּי שִׁבְת" [כָּאן אֲנִי נִשְׁבַּע בְּשִׁבְת].

וּבְאֲמֵת אָמַר עַל-עֲצוּמוֹ: "שֶׁהֵאֵינוֹ יוֹדֵעַ שְׁלוֹ הוּא חֲדוּשׁ נִפְלָא" וְכו', וְעֵתָה סֵפֶר הַרְבֵּה: "אֵיךְ שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ עֵתָה כָּלֵל".

וּמִתּוֹךְ שִׁיחָה זֹאת, הִתְחִיל לְדַבֵּר וּלְבָאֵר כָּל עֲנִין הַנוֹרָא הַהוּא (הַתּוֹרָה הַנ"ל): אֵיךְ מְחִיָּה אֶת-עֲצוּמוֹ בְּעֵת הַפְּשִׁיטוֹת מִה'דֶּרֶךְ שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, וְשִׁבְזָה מְחִיִּין אֶת כָּל הַפְּשׁוּטִים שְׁבַעוּלָם (שְׁקוּרִין פְּרֵאֶסְטִאקֶס), הֵן לֹמְדִים וּבַעֲלֵי-תּוֹרָה בְּעֵת שְׁבַטִלִים מִן הַתּוֹרָה, הֵן אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים. אֲפֹלוֹ אֲמוֹת-הָעוֹלָם צְרִיכִים לְקַבֵּל חֵיוֹת וְכו' וְכו' (כַּמְבָּאֵר כָּל זֶה בַּתּוֹרָה הַנ"ל).

וּבַתּוֹרָה-זֶה נִכְלָל מַה שְּׁנִכְנַס לְדִירָה הַנ"ל, כִּי מְבָאֵר שֵׁם: "וְגַם עַכְשָׁיו כָּאן

הסוף. - אחר-כך ענה ואמר: "מה זה כתבת? הלא זה שהתי לי בעצמי" [וואס האסטו דא אויפגעשריבן? דאס האב איך מיר אזוי געשמועסט] - והדברים עתיקים [עין עוד בפנים באריכות בשיחות-הר"ן ובחי-מוהר"ן ובימי-מוהרנ"ת].

ו.

(שיחות-הר"ן קנד - שיף לתורה ח"ב ע"ח הנ"ל)
שמעתי בשמו שאמר: שעקר מה שהגיע למדרגתו, הוא רק על ידי ענין 'פראסטיק' (פשיטות), שהיה מדבר הרבה ומשיח הרבה בינו לבין קונו, ואמר תהלים הרבה בפשיטות. ועל-ידי-זה דיקא הגיע למה שהגיע.

והיה מתגעגע מאד אחר מעלת העבודה בבחינת 'פראסטיק' באמת. ואמר: "איי איי פראסטיק!"

גם אמר: שדבר עם פמה צדיקים גדולים, ואמרו גם-כן: שלא הגיעו למדרגתם פיאם על-ידי ענין 'פראסטיק', שעסקו בעבודתם בפשיטות גמור בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו וכו' - אשרי להם.

ז.

(שיחות-הר"ן ריא)

היה מתלוצץ מאד מהחולקים עליו ואמרים: "שתורתו קבל מזקנו רבי נחמן הארידענקיר" ז"ל".

ואמר בדרך-צחות: פמה היטיב עמי זקני, שהשאיר לי תורות פאלו, מכון ממש לכל ענין וענין שיהיה מענינא דיומא. וכפי מה שצריכין האנשים השומעים, כגון על 'שבת-חנפה' מחנפה, ועל 'שבת-נחמו' פיוצא בו וכו', וכל האנשים עם כל הצטרכותם בגשמיות וברוחניות יהיו נכללים בזאת התורה באותו העת, וכל מה שעבר בעולם אז וכו'.

ענה ואמר: הם אומרים שתורתך היא מזקני רבי נחמן ז"ל. אם היה זקני רבי נחמן בעצמו שומע תורתך, היה אצלו גם-כן חדיש" וכו'.

ח.

(חי-מוהר"ן קסב)

ונסע אז על ה'אוקריינע' פדרבו שהיה נוסע תמיד ל'טשעהרין' על 'שבת-נחמו', ובדרך בקהלת לאדיזין, דבר עם אנשי-שלומנו שיש שם: "שהוא מכרח להסתלק!" - ודבר עמהם גם-כן מענין ה'ששים גבורים' שהוא צריך וכו'.

ט.

(ימי-מוהרנ"ת ח"א א)

בשנת תקנ"ג ב'שבת-נחמו' היו הנשואין שלי (של מוהרנ"ת ז"ל) בקהלת-קדש 'שאריראד'.

חמשה עשר באב

פי אז ב'חמשה-עשר באב' - הוא ההמתקה של ארבעים יום האמצעיים שהיו בכעס, שהתחילו תקף אחר 'שבעה עשר בתמוז', שבו נשתברו הלוחות ונתהוה השכחה, שזה גרם החרבן והאבלות הפור של 'בין-המצרים'. ואחר 'תשעה-באב' מתחיל ההמתקה, והעקר ב'חמשה-עשר באב'.

במובן בדברי רז"ל שאמרו (תענית ל:):
"שבו כלו מתי מדבר" - בשנה האחרונה שבדקו עצמן מ'תשעה-באב' עד 'חמשה-עשר באב', ונמצאו כלם חיים וכו'.

פי 'גזרת המרגלים' שהיתה ב'תשעה-באב' "אתם בכיתם בכיה של הנם" (תענית כט. סנהדרין קד:), והצרה של 'שבירת הלוחות' שהיתה ב'שבעה עשר בתמוז' על-ידי 'חטא העגל' (תענית פ"ד מ"ו) - הם בחינה אחת, ושיכים זה לזה וכו'. ועל-ידי-כל-זה נחרב ה'בית-המקדש' מ'שבעה עשר בתמוז' עד 'תשעה-באב'.

ואחר-כך מתחיל ה'המתקה' - פי ב'תשעה-באב' בעת תקף מרירות החרבן, מתחיל מיד לעת מנחה צמיחת קרן ישועה, פי אז נולד משיח במובא (אסתר-רבה פתיחתא יא; איכה-רבה א, נא - עין 'שערי-הכונות', דרושי חג השבועות, סוף דרוש א).

ועקר ההמתקה, ב'חמשה-עשר באב' - שאז "פסקו מתי מדבר", ואז מתחיל להתנוצץ 'הארת-הרצון' שנתרצה השם-יתברך לישראל בארבעים ימים האחרונים, שהם מראש-חדש אלול עד

א.

(לקוטי-הלכות, ברכות-הראיה וברכות-פרטיות ה, יז"ח)

אחר 'תשעה-באב' צריכין להתחיל לקום קדם אור הבקר, לסדר 'תקוני-הצות', ולעסק בתורה, כדי לשמר הזכרון על-ידי-זה.

ובכמו שהזכירו חז"ל (תענית לא:): "מפאן ואילך דמוסיף יוסיה, ודלא מוסיף וכו'" [מט"ו באב ואילך, מי שמוסיף בלמוד התורה, הרי הוא מוסיף חיים - ומי שלא מוסיף וכו']. וכמו שנתנו סימן (ב"ח אורח-חיים רלח): "מקומי עד שכבי, קומי". דהינו מ'תשעה-באב' עד 'שבועות', צריכין לקיים "קומי רני בלילה לראש אשמרות, שפכי כמים לבך נכח פני ה'" (איכה ב, יט). פי עקר שמירת הזכרון לזכר בתכליתו הנצחי לעולם-הבא, הוא על-ידי-זה.

ובכל-זה הוא הכנה ל'ראש-השנה' - פי כל ימות השנה צריכין להכין עצמו על 'ראש-השנה' שהוא 'יום-הדין', באשר נשמע מפיו-הקדוש שאמר: "שהעקר הוא ראש-השנה" (שיחות-הר"ן רטו) וכו'.

פי כמו שצריך להכין עצמו כל ימי חייו ליום-הדין הגדול והנורא של לעתיד - כמו-כן בפרטיות צריך להכין עצמו כל ימות השנה, על 'ראש-השנה', שהוא 'יום הדין', "פי הוא נורא ואיום" (פיוט 'ונתנה תקף').

וביותר צריכין להתחיל להכין עצמו, כשרואין הימים ממשמשין ובאין, שהם מ'חמשה-עשר באב' ואילך.

יום-הכפורים שהיו ברצון. כי "האמצעים היו בפעם", אבל בסוף הארבעים של פעם, נתרצה השם-יתברך למשה על-ידי רבוי תפלותיו, ואמר לו "פסל לך" (שמות לד, א).

וזאת ההמתקה והרצון, התחיל ב'חמשה-עשר באב', שבו המתקת הפעם של ימים האמצעים, באשר אנו רואין בעינינו "שבו פסקו מתי מדבר".

ועל-כן השוו רז"ל (תענית פ"ד מ"ח) יום-טוב של 'חמשה-עשר באב' ל'יום-הכפורים' - כי 'יום-הכפורים' גמר הרצון והמתקה של ארבעים ימים האחרונים, שהיו של רצון. כי אז ב'יום-הכפורים', עקר גמר שלמות ההמתקה, כי אז נתרצה למשה בשמחה ואמר לו "סלחתי" וכו', כמו שפרש רש"י שם.

אבל ההתחלה שהתחיל השם-יתברך להתרצות לתן לוחות האחרונות ב'יום-הכפורים' - זה התחיל ב'חמשה-עשר באב', שאז התחיל להתנוצץ ההמתקה והרצון של ארבעים ימים האחרונים.

ועל-כן "בו פסקו מתי מדבר", שהיא בחינה אחת עם 'שבירת הלוחות' כנ"ל. ועל-כן יש שיכות ל'חמשה-עשר באב', עם 'יום-הכפורים'.

ועל-כן תקף אחר 'תשעה-באב', בפרט ב'חמשה-עשר באב', צריכין להתחיל לתקן פגם הזכרון שנתהווה על-ידי שבירת הלוחות - כי עתה צריכין לחזר ולהמשיך על עצמו בחינת הארת קבלת הלוחות האחרונות שנמשכין בארבעים ימים האחרונים עד יום-הכפורים, שעל-ידיה חוזרים ומתקנים הזכרון.

ועל-כן צריכין אז להתחיל לקום בחצות, שהוא בחינת תקון הזכרון. - וזה בחינת אלול, ראשה-שנה, יום-הכפורים, ספות וארבעה-מינים וכו' (עי' בפנים).

ב.

(לקוטי-הלכות, גטין ג, כג)

וזהו בחינת (תענית כו:): "לא היו ימים טובים לישראל, כחמשה-עשר באב וכיום-הכפורים" - כי שניהם בחינה אחת, כי 'חמשה-עשר באב' הוא בחינת התקון וההמתקה של 'תשעה-באב', כמו שאמרו רז"ל (איכה רבה פתיחתא לג): "שבת-שעה-באב היתה הגזרה של מתי מדבר, שאז היו מתים בכל שנה במדבר, ובחמשה-עשר באב פסקו מתי מדבר".

נמצא: ש'חמשה-עשר באב', הוא בחינת התקון וההמתקה של 'תשעה-באב'. ועל-כן הוא בבחינת 'יום-הכפורים' - כי כשזוכין ב'תשעה-באב' להתעורר בתשובה על-ידי שרואין גדל ירידתו, ומאמינים ששם דיקא נסתר ונעלם השם יתברך בעצמו - על-ידי-זה זוכין לבחינת 'תשובה', לבחינת 'יום-הכפורים', שאז עולין לשם באמת ונמתק הכל. ועל-כן 'חמשה-עשר באב', שהוא ההמתקה והתקון של 'תשעה-באב' ו'יום-הכפורים', הם בחינה אחת.

וזהו (תענית שם): "שבהם בנות ישראל יוצאות וכו' ואמרות, בחור, שא נא עיניך וכו', כמו שפתיב (שיר השירים ג, יא): 'צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה, בעטרה שעטרה לו אמו, ביום חתנתו וביום שמחת לבו'".

היגו: שאז דיקא בחמשה-עשר באב ויום-
 הכפורים, אז הוא בחינת התנון-
 דקדשה. כי התנה והנשואין דקדשה,
 נמשך מבחינת קדשי-קדשים, בחינת שכל-
 הכולל, בחינת פתר, בחינת כלליות שלשה
 ראשונות, שהוא בחינת 'בעטרה שעטרה לו
 אמו', שהיא בינה, בידיע.

וזהו (תענית פ"ד מ"ח): "ביום התנתו, זהו
 מתנתורה. וביום שמחת לבו, זה
 בנן בית-המקדש" (תענית כו:). כי שניהם

בחינה אחת, כי "אורייתא מחכמה עלאה
 נפקת" (זהר בשלח סב:), שהיא בחינת 'קדשי-
 קדשים', שמשם כל קדשת הבית-המקדש,
 ומשם עקר ההתחברות של התנה
 והנשואין דקדשה.

וזה זוכין בחמשה-עשר באב ויום-
 הכפורים, דיקא - ששניהם בחינה
 אחת, שאז זוכין לעלות לבחינת שכל-הכולל
 להמתיק הכל.

